

ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้าน
การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มนัญญา แก้วสองเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้าน
การอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มัญญา แก้วสองเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

THESIS

**EFFECTS OF THE *YONISOMANASIKARA* LEARNING (BUDDHIST WAY
OF MINDFUL LEARNING) ON CRITICAL READING ABILITY
IN THE LEARNING UNIT OF THAI LANGUAGE
FOR PRATHOM 4 STUDENTS**

MANANYA KAEWSONGMUANG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN CURRICULUM AND INSTRUCTION
OF GRADUATE SCHOOL SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY**

2014

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ชื่อวิทยานิพนธ์

ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัย

นางสาวมณัญญา แก้วสองเมือง ปีการศึกษา 2557

ปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ กาญจนะ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.ปริดา เบ็ญการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบ เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ จำนวน 8 แผน ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 2) แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.41-0.68 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.25-0.75 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และ 3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีความสามารถ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Thesis Title	Effects of the <i>Yonisomanasikara</i> Learning (Buddhist Way of Mindful Learning) on Critical Reading Ability in the Learning Unit of Thai Language for Prathom 4 Students
Researcher	Miss Mananya Kaew-song-meung Academic Year: 2014
Degree	Master of Education Program in Curriculum and Instruction
Advisors	1. Assistant Professor Dr.Narong Kanchana 2. Dr.Preeda Benkarn

Abstract

The objectives of the study were 1) to compare the critical reading ability of the students before and after the *Yonisomanasikara* learning; 2) to compare the students' attitude towards Thai Language Learning before and after the *Yonisomanasikara* process. The participants were 32 Prathom 4 students of Harnthao School in Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments included; 1) 8 *Yonisomanasikara* lesson plans with the consistency between 0.80-1; 2) a 30-item critical reading ability test with the consistency between 0.80-1, the feasibility (p) between 0.41-0.68, the differentiation (r) between 0.25-0.75, and the reliability at 0.85; and 3) a 15-item questionnaire on students' attitude towards Thai Language Learning, with the consistency between 0.80-1. The analysis statistics were means, standard deviation, and t-test.

The finding revealed that; 1) after the *Yonisomanasikara* Learning, the critical reading ability of the students were higher significantly at 0.1; 2) the attitudes of students towards the learning of Thai Language were higher significantly .01.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ดร.จุไรศิริ ชูรัักษ์ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แนวคิด และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รวมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย จันท์พริ้ม อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นางเยาะเรศ สมณะกิจ ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนอนุบาลสงขลา นางจิรนัย สุขมี ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย และนางสุนิสา พรหมแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนวัดไทรพอน ที่กรุณาสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายคำนิง ทนงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัย จึงขอขอบคุณท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่เวทีแต่บิดา มารดา บุรพจารย์ ที่ให้ความรัก ความหวังใย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

มณัญญา แก้วสองเมือง

กรกฎาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(2)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญภาพ.....	(8)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	14
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	23
เอกสารที่เกี่ยวกับการอ่าน.....	28
เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	44
เอกสารที่เกี่ยวกับเจตคติ.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
แบบแผนการวิจัย.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	103
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	105
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	202
ภาคผนวก จ ภาพประกอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	211
ประวัติผู้วิจัย.....	220

สารบัญญัตินี้

ตาราง	หน้า
1 ตัวชี้วัดภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน.....	19
2 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา.....	24
3 จำแนกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแต่ละวิธีที่สอดคล้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์....	54
4 แบบแผนการทดลอง.....	73
5 แสดงการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	74
6 จำนวนข้อสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนนำไปหาคุณภาพ.....	77
7 จำนวนข้อสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังนำไปหาคุณภาพ.....	78
8 ระยะเวลาและเนื้อหาในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ....	80
9 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับ หลังเรียน.....	85
10 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน.....	86
11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ.....	203
12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่าน เชิงวิเคราะห์.....	205
13 แสดงระดับความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์.....	208
14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของ นักเรียน.....	210

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมแห่งการเรียนรู้ทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ การอ่าน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นคนฉลาดรอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์และทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งในยุคของข้อมูลสารสนเทศแต่ละวันมีข้อมูลผ่านเข้ามามากมาย ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญ ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้กระบวนการอ่าน ไตร่ตรองข้อมูลที่ได้รับอย่างรอบคอบ ถ้าเพียงแค่อ่านแต่หากไม่รู้จักรักการคิดวิเคราะห์หรือคิดวิเคราะห์ไม่เป็นอาจจะทำให้ผู้รับข้อมูลเหล่านั้น ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและอาจจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารจำนวนมากผิดพลาดได้ บุคคลจึงต้องรู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในยุคปัจจุบันจึงควรเน้นการพัฒนากระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากการอ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในยุคข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องตกเป็นเครื่องมือของผู้แสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่นที่มีอยู่มากมาย ในยุคปัจจุบัน ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความว่า

“ ต้องช่วยกันให้การศึกษาดีขึ้น โดยเน้นกระบวนการคิด วิชิตคิด เพื่อจะได้คนที่มีคุณภาพ ครูต้องพัฒนาวิธีการคิด กระตุ้นให้นักเรียนคิด ฝึกให้นักเรียนเป็นคนอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น รักการศึกษากันกว่า ให้เด็กเกิดความสงสัย สนุกกับการเรียนชุกชกกับความรู้ ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีแนวคิดที่แตกต่าง ให้เด็กกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แหวกแนว ” (จุฬามาส เจริญธรรม, 2549: 1)

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรม การอ่านจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 1) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ที่มีความสำคัญทั้งต่อชีวิตประจำวันและต่อการเรียน ยิ่งอ่านมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลดีต่อสังคมมากเท่านั้น และการอ่านก็ยังเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา

การอ่านอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนในการช่วยหารายละเอียด ความสำคัญ ของเรื่องทีอ่าน คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ เพราะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีกระบวนการที่ละเอียดซับซ้อน กว่าอ่านทั่ว ๆ ไป จัดเป็นการอ่านระดับสูงที่นักเรียนต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์ ตั้งเคราะห์ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของเรื่องที่จะอ่าน ดังที่ กรมวิชาการ (2546: 208) ได้อธิบายความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการฝึกให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา ช่วยให้ผู้่านเกิดทักษะในการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถเลือกได้ว่าอะไรควรอ่านหรืออะไรอ่านผ่าน ๆ หรืออ่านอย่างตั้งใจอย่างละเอียด เพื่อจะได้ความรู้ ความคิดและพัฒนาปัญญาและยังช่วยให้อ่านนำเอาวิธีการ และผลจากการอ่านมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตหรือใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้ กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตราที่ 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 ได้ กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสำคัญในเรื่องการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 10-11) และจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า นักเรียนจะต้องมีความรู้ อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต และในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนข้อ 2 ได้กำหนดไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม และให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระ การอ่านซึ่งเป็นสาระที่ 1 ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ท 1.1 ที่ว่า “ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน(กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2551: 3-9) จากการวิเคราะห์แนวการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดชั้นปีของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตรได้กำหนดไว้ว่าในการสอนอ่านนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านเรื่อง แยกแยะ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว), 2553: 276) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2552: 14) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบ

ของเหตุการณ์ เรื่องราว เนื้อหาหรือส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ค้นหารายละเอียด จุดเด่นสาระสำคัญของสิ่งต่าง ๆ และระบุความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลและเป็นที่ยอมรับ

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และจากรายงานการทดสอบแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2552 ได้มีการวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ทั้งประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ร้อยละเฉลี่ยที่ระดับ 9.36 และจากการสรุปผลวิเคราะห์ความสามารถในการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551-2553 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.02, 38.58, 31.22 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2554: 1-3) จากการประเมินตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2556 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหารเทา มีคะแนนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 51.21, 50.86, 44.46 ตามลำดับ และระดับคะแนนในสาระการอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน เฉลี่ยร้อยละ 43.72, 43.64, 42.79 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, 2557: 32) เมื่อพิจารณาผลการประเมินจะเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหารเทา มีระดับคะแนนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับที่ต่ำลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะคะแนนในสาระการอ่านนักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าร้อยละ 50 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังต้องได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงต้องได้รับการพัฒนาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นตามระดับการเรียนรู้ และตรงตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ เพราะเมื่อนักเรียนอ่านได้ก็สามารถรับรู้เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน แต่ถ้าอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องราวเป็นจะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 3) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ต้องอาศัยทักษะกระบวนการในการรับรู้และประมวลความรู้ที่ได้รับอย่างมีเหตุผล ต้องใช้ความคิด สติปัญญาอย่างรอบคอบในการอ่าน ผู้อ่านต้องแยกแยะได้ว่าเนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพื่อทราบจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษา และถ้อยคำที่ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom (1956: 201-207 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ต้องอาศัยทักษะสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) วิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหา เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่า มีอะไร

สัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์มากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน และ

3) วิเคราะห์หลักการ เป็นการค้นหาโครงสร้างของระบบ เรื่องราว สิ่งของ มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง

ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิธีสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการ จึงเป็นวิธีสอนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ เนื่องจากเป็นการสอนให้ผู้เรียนได้คิดอย่างถูกวิธี คิดแบบคาย คิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง เน้นกระบวนการคิดเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักวิเคราะห์และเกิดความคิดรวบยอด เป็นความคิดและความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการรับรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนสามารถให้เหตุผลและวิธีการต่าง ๆ มาจำแนก สัมพันธ์ รวบรวม และสรุปเป็นรูปลักษณะของสาระและแนวทางของการปฏิบัติ รวมถึงการรับรู้อันจะเกิดจากการปฏิบัตินั้น การสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการนี้ใช้สอนได้ทุกระดับการศึกษา มุ่งเน้นให้ครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ครูและศิษย์มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และศิษย์ได้มีโอกาสคิด แสดงออก ปฏิบัติได้อย่างถูกวิธี จนสามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (สุมน อมรวิวัฒน์, 2530: 68-71) ซึ่งการคิดแบบโยนิโสมนสิการนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (2549: 699-671) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นการคิดที่ดำเนินไปตามเหตุและผลอย่างมีระเบียบ รู้จักพิจารณา วิเคราะห์อย่างมีขั้นตอน เป็นการคิดที่นำไปสู่การตัดสินใจที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ทั้งต่อตนเองและสังคม ดังนั้นการสอนแบบโยนิโสมนสิการจึงเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ ตัดสินลักษณะเฉพาะความสัมพันธ์และเหตุผล สรุปเป็นความคิดรวบยอด สามารถแสดงออกซึ่งเจตคติและเสนอแนวปฏิบัติตนตามความคิดรวบยอดที่สรุปได้ สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้จริงในชีวิตประจำวัน และเพื่อพัฒนาและสร้างคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี มีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยและพฤติกรรมตามความต้องการของประเทศชาติ ซึ่งการสอนแบบโยนิโสมนสิการมีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1) ขั้นนำ คือ การเตรียมตัวครูเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน 2) ขั้นสอน คือ นักเรียนฝึกทักษะการคิด เป็นการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ หลักการ และสรุปประเด็นสำคัญเพื่อประเมินค่า 3) ขั้นสรุป คือ นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูด เขียน แสดงออกทางศิลปะและครูสรุปบทเรียน วัดและประเมินผล

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการเป็นการสอนคิดที่ถูกต้องวิธี ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางแท้จริง สอนให้ผู้รู้จักคิดตามหลักความเป็นจริง มีหลักการคิดอย่างละเอียดรอบคอบเป็นลำดับขั้นตอน และยังเป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมและจูงใจผู้เรียนด้วยการสร้างศรัทธา การเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของครูผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตัวครูผู้สอน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนตามมา วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการจึงเป็นวิธีสอนคิดที่สามารถนำมาใช้ในการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำวิธีการจัดการเรียนรู้

แบบโยนิโสมนสิการมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ในโอกาสต่อไป และการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยก็สนใจที่จะศึกษาว่าเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนจะสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,560 คน จากทั้งหมด 117 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่มและเลือกห้อง ป.4/1 จากทั้งหมด 2 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 32 คน เนื่องจากเป็นห้องที่นักเรียนคละความสามารถ

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่จะศึกษามีดังนี้

- 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการ
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
  - 2.2.1 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน
  - 2.2.2 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง โอมพินิจมหาพิจารณา โดยเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ คือ ข่าว บทความ บทร้อยกรอง ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยนำมาปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์สอดคล้อง

และเหมาะสมกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา พุทธศักราช 2553

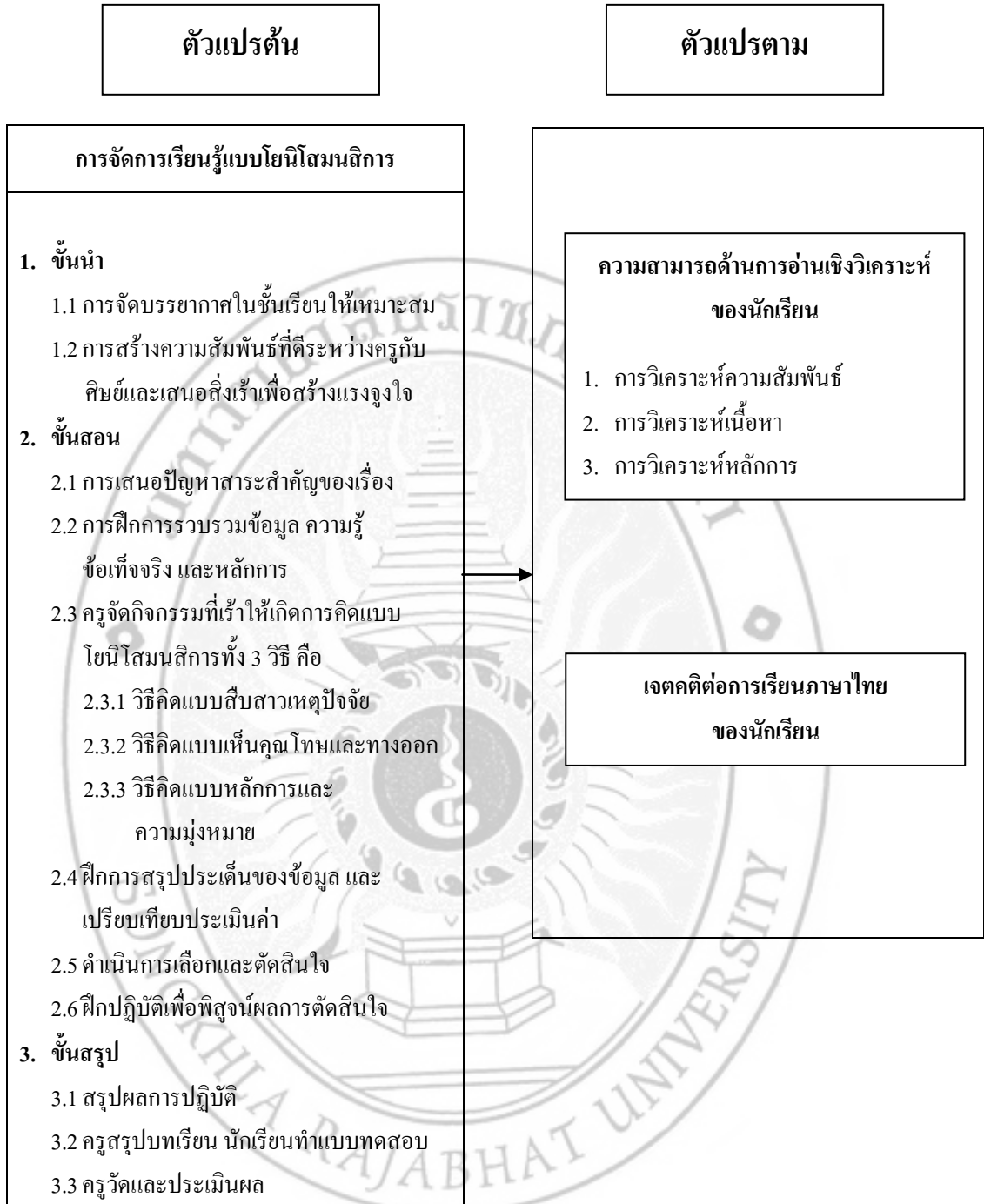
4. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 60 นาที

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2538: 41-45) สามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดเป็น คิดอย่างถูกวิธีและมีระบบขั้นตอน โดยพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ด้วยการสืบค้นอย่างมีหลักการและเหตุผลเป็นลำดับ ขั้นตอน แล้ววิเคราะห์ปัญหาเหล่านั้นด้วยการนำเหตุผลมาประกอบการตัดสินใจ โดยไม่นำเอาความรู้สึกนึกคิดของตนมาเป็นหลักในการตัดสินใจ ดังนั้นการสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการก็คือ การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่ผู้วิจัยกำหนดให้ อย่างมีหลักการคิดอย่างถูกวิธี รู้จักแยกแยะสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และเลือกใช้สิ่งที่เป็นประโยชน์ที่ได้จากเนื้อเรื่องที่อ่าน ได้ถูกต้อง อย่างมีขั้นตอน ซึ่งวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมีทั้งหมด 10 วิธีคิด ซึ่งมีวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดชั้นปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ที่ผู้วิจัยใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ 3 วิธีคิด ได้แก่

1.1 วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย หมายถึง เป็นวิธีการฝึกความสามารถด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการให้นักเรียนวิเคราะห์หาสิ่งที่เป็นสาเหตุและผลของสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การหาวิธีแก้ปัญหานั้น และคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการนั้น จากข่าว บทความและบทร้อยกรอง

1.2 วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าและทางออก หมายถึง เป็นวิธีการฝึกความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการให้นักเรียนวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น บอจุดเด่น (ข้อดี) จุดด้อย (ข้อเสีย) สิ่งที่มีประโยชน์กับไม่มีประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้ แล้วหาวิธีแก้ปัญหาคือเสีย (โทษ) ของสิ่งต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสียของแนวทางแก้ปัญหานั้น ๆ จากข่าว บทความ และบทร้อยกรอง

1.3 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย หมายถึง เป็นวิธีการฝึกความสามารถด้านการวิเคราะห์หลักการ โดยการให้นักเรียนวิเคราะห์หาจุดมุ่งหมายของผู้เขียน และวิธีการปฏิบัติให้ได้ตามจุดมุ่งหมายนั้น ๆ ไม่กลายเป็นการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนหรือมลาย จากข่าว บทความ และบทร้อยกรอง

2. การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ หมายถึง กระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยนำวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ เกิดความตระหนักในบทบาทของตนในฐานะผู้อ่าน ในการเรียนรู้จะแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งมีการระดมความคิดร่วมกันวิเคราะห์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากแนวคิดของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2538: 41-45) มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นนำ หมายถึง เป็นขั้นตอนที่ครูจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และเสนอสิ่งเร้าเพื่อสร้างแรงจูงใจ โดยมีลำดับของกิจกรรม ดังนี้

2.1.1 ก่อนเริ่มบทเรียนแต่ละครั้งครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา โดยการจัดห้องเรียนให้สะอาด มีระเบียบ จัดป้ายนิเทศให้ตรงกับเนื้อหา จัดมุมสำหรับการสาธิต

2.1.2 ครูให้นักเรียนดูภาพหรือสื่อที่เป็นของจริง แล้วพูดคุยสนทนาและตั้งคำถามในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อ นั้น ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์ และเป็นการเสนอสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเข้าสู่เนื้อหา และนักเรียนยังได้ตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนและยังได้รับทราบผลทันที

2.2 ขั้นสอน หมายถึง เป็นขั้นตอนที่ครูนำปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องมาฝึกทักษะการคิดและการปฏิบัติ โดยมีลำดับของกิจกรรม ดังนี้

2.2.1 ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของเรื่อง โดยมีลำดับของกิจกรรมดังนี้

1) นักเรียนร่วมกันอ่านบทอ่านที่ครูนำเสนอ ซึ่งเป็นบทอ่านที่ใช้เป็นเนื้อเรื่อง ที่นักเรียนจะต้องช่วยกันค้นหาประเด็นและปัญหาสำคัญ เพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์แบบ โยนิ โสมนสิการ

2) ครูและนักเรียนร่วมกันระบุนิยามที่สำคัญของเรื่อง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันถึงผลของปัญหา

2.2.2 ฝึกการรวบรวมข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการ โดยมีลำดับของกิจกรรม ดังนี้

1) ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มประมาณ 6-7 คน โดยให้แต่ละกลุ่มมีทั้งคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง และหลักการต่าง ๆ ตามหัวข้อที่ระบุในใบงาน ซึ่งนักเรียนสามารถค้นหาได้จากแหล่งข้อมูลที่ครูแนะนำให้

2) ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายผล การรวบรวมข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง และหลักการมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในกระบวนการคิดพิจารณาหาแนวทางแก้ปัญหาได้

2.2.3 ครูจัดกิจกรรมเร้าให้เกิดการคิดวิธีต่าง ๆ โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันคิดตามวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าและทางออก และวิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย มีการระดมความคิดเห็นพิจารณาร่วมกัน ซึ่งครูจะใช้คำถามไปเรื่อย ๆ จนนักเรียนสามารถสรุปความคิดได้

2.2.4 ฝึกการสรุปประเด็นข้อมูล และเปรียบเทียบประเมินค่า โดยมีลำดับของกิจกรรมดังนี้

1) ครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันเสนอทางเลือก/ทางออกในการแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อหาทางออกของการแก้ปัญหา โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ติงาม และผลที่จะตามมา

2) นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปของทางเลือก/ทางออกที่แต่ละกลุ่มจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติตามทางเลือก/ทางออกแต่ละทางเพื่อหาข้อสรุปว่าทางเลือก/ทางออกใดเมื่อปฏิบัติแล้วจะเกิดผลในทางที่ดีที่สุด

2.2.5 ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอีกครั้ง ร่วมกันคิดทบทวนด้วยเหตุผลจนมั่นใจแล้วว่าทางเลือก/ทางออกนั้นจัดเป็นทางเลือกที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

2.2.6 ฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ฝึกปฏิบัติตามทางเลือกที่แต่ละกลุ่มได้ตกลงร่วมกันแล้วว่าจะใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหา ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติตามทางเลือกโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสาธิต การทดลอง การแสดงบทบาทสมมติ และการเขียนเรียงความ (แต่ละวิธีการที่ใช้นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเรื่องที่เรียน)

2.3 ขึ้นสรุป หมายถึง เป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนได้ร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมและบทเรียน โดยมีลำดับของกิจกรรม ดังนี้

2.3.1 สรุปผลการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการสรุปผลการปฏิบัติตามทางเลือกของแต่ละกลุ่ม เพื่อแสดงความมั่นใจว่าทางเลือกที่เลือกนั้นสามารถปฏิบัติได้จริง หลังจากนั้นครูและนักเรียนจะร่วมกันอภิปรายผลการปฏิบัติโดยรวมมีการสอบถามข้อสงสัย

2.3.2 ครูสรุปบทเรียน และนักเรียนทำแบบทดสอบ (ทดสอบทุกครั้งหลังเรียนครบ 4 คาบ)

2.3.3 ครูวัดและประเมินผลโดยการตรวจใบงานและแบบทดสอบ

3. ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรับรู้ความหมาย ตีความหมายจากเนื้อเรื่องที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้ โดยผู้อ่านสามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่านเป็นสำนวนภาษาของตนเองได้ แล้วสามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่อ่าน ให้กับบุคคลอื่นได้รับทราบใน 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ความสามารถด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง เป็นความสามารถในการอ่านแล้วค้นหาความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันจากเนื้อเรื่องกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยกำหนดให้

3.2 ความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เป็นความสามารถในการอ่านแล้วค้นหาประเด็นสำคัญของเนื้อหา สามารถจำแนก แยกแยะจุดเด่น จุดด้อย แยกข้อเท็จจริงออกจากสมมติฐาน สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยกำหนดให้

3.3 ความสามารถด้านการวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถด้านการวิเคราะห์หลักการ หมายถึง เป็นความสามารถในการอ่านแล้วค้นหาหลักการ วัตถุประสงค์ และทัศนคติของผู้เขียนจากเนื้อเรื่องในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยกำหนดให้

4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนทั้งทางบวกและทางลบที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกที่คล้อยตามหรือขัดแย้งก็ได้ ดังนั้นเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนจึงเป็นความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความโน้มเอียงทางจิตใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยวัดจากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. นักเรียนมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถนำไปปรับปรุงใช้กับกลุ่มสาระอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 1.1 จุดมุ่งหมาย
  - 1.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 1.5 คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทยตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับช่วงชั้น
    - 1.6 ตัวชี้วัดชั้นปี (สาระที่ 1: การอ่าน)
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 2.1 คำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
  - 2.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
  - 2.3 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. เอกสารที่เกี่ยวกับการอ่าน
  - 3.1 การอ่าน
    - 3.1.1 ความหมายของการอ่าน
    - 3.1.2 ความสำคัญของการอ่าน
    - 3.1.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
    - 3.1.4 แนวทางการพัฒนาการอ่าน
  - 3.2 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์
    - 3.2.1 ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์
    - 3.2.2 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์
    - 3.2.3 องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

- 3.2.4 ทักษะย่อยในการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 3.2.5 กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 3.2.6 แนวทางการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์
- 4. เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ
  - 4.1 ความหมายของโยนิโสมนสิการ
  - 4.2 ความสำคัญของโยนิโสมนสิการ
  - 4.3 องค์ประกอบของโยนิโสมนสิการ
  - 4.4 วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
  - 4.5 กระบวนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ
  - 4.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ
- 5. เอกสารที่เกี่ยวกับเจตคติ
  - 5.1 ความหมายของเจตคติ
  - 5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับเจตคติ
  - 5.3 ลักษณะของเจตคติ
  - 5.4 องค์ประกอบของเจตคติ
  - 5.5 หลักการสร้างเจตคติ
  - 5.6 การวัดและสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์
  - 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบโยนิโสมนสิการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

ได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศเข้าใจ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกัน ในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพ แวดล้อม และการรู้จัก หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนให้เป็นกำลังของชาติและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีความรู้คู่คุณธรรมและเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2-3)

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทยตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับช่วงชั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณภาพผู้เรียนภาษาไทยตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับช่วงชั้น ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4)

1. จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 1 การอ่าน

1.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาท และมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

1.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสมใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพ ความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ข้อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

1.3 พุฒแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟัง และดูตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณา อย่างมีเหตุผล พุฒตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุฒรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพุด

1.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิตรู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และ กาพย์ยานี 11

1.5 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านเล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลง พื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดได้

ตัวชี้วัดชั้นปี (สาระที่ 1: การอ่าน)

ใน 5 สาระการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 7-22) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 4 ช่วงชั้น ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเฉพาะตัวชี้วัดชั้นปี ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสาระที่ 1 การอ่าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตัวชี้วัดภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและสำนวนจากเรื่องที่อ่าน 3. อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน 4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ 6. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำประสม - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ประโยคที่มีสำนวนเป็นคำพังเพย สุภาษิต ปริศนาคำทาย และเครื่องหมายวรรคตอน • การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ • การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น ๆ - เรื่องเล่าจากประสบการณ์ - นิทานชาดก - บทความ - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - สารคดีและบันเทิงคดี • การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
ป.5	8. มีมารยาทในการอ่าน	● มารยาทในการอ่าน
	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	● การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย
	2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา	- คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์
	3. อธิบายความหมายโดยนัยจากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย	- อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา - ข้อความที่มีความหมายโดยนัย
	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	● การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
	5. วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	● การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม เช่น - การใช้พจนานุกรม - การใช้วัสดุอุปกรณ์ - การอ่านฉลากยา

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> - คู่มือและเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน - ข่าวสารทางราชการ
	7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการอ่าน
ป.6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวกรันต์ - คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - วัน เดือน ปีแบบไทย - ข้อความที่เป็นโวหารต่างๆ - สำนวนเปรียบเทียบ
	2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
	3. อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลายโดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น ๆ
	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - นิทานและเพลงพื้นบ้าน

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	5. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่อง ที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนิน ชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - บทความ - พระบรมราชาบาท - สารคดี - เรื่องสั้น - งานเขียนประเภทโน้มน้าว - บทโฆษณา - ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ
	6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่งข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านเร็ว ● การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม - การใช้พจนานุกรม - การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน ในสังคม - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันใน โรงเรียนและการใช้สถานที่ สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น
	7. อธิบายความหมายของข้อมูลจากการอ่าน แผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ
	8. อ่านหนังสือตามความสนใจและอธิบาย คุณค่าที่ได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและ เหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียน กำหนดร่วมกัน
	9. มีมารยาทในการอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการอ่าน

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 13-16)

สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหลักสูตรระดับประเทศที่กำหนดสาระการเรียนรู้ 5 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ 5 มาตรฐาน และยังกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีในแต่ละสาระอีกด้วย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เป็นหลักสูตรที่โรงเรียนบ้านหารเทาได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง คำ ประโยคสำนวน คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ อักษรนำ คำที่มีตัวกรันต์ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน สำนวนเปรียบเทียบ การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ เรื่องสั้น นิทานและเพลงพื้นบ้าน บทความสารคดี เรื่องสั้น งานเขียนประเภทโน้มน้าว บทโฆษณาข่าว และเหตุการณ์สำคัญงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่งข้อแนะนำ เช่น การใช้พจนานุกรม การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน มารยาทในการอ่าน

การเขียนคัดลายมือตัวบรรจง ตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสาร เช่น คำขวัญ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิด การเขียนเรื่องสั้น ๆ ตามจินตนาการ การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ จดหมาย การเขียนจดหมายส่วนตัว การเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์ มารยาทในการเขียน

การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณา การรายงาน เช่น การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน การพูดลำดับเหตุการณ์ การพูดโน้มน้าวในสถานการณ์ต่าง ๆ มารยาทในการฟัง การดูและการพูด

หลักการใช้ภาษาไทยคำในแม่ ก กา มาตราตัวสะกด การผันอักษร คำเป็นคำตาย คำพ้อง ชนิดของคำ การใช้พจนานุกรม คำราชาศัพท์ ระดับภาษา ภาษาถิ่น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศกลุ่มคำหรือวลี ประโยคสามัญ กลอนสุภาพสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

วรรณคดี และวรรณกรรมไทยเช่นนิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น นิทานคติธรรม เพลงพื้นบ้าน วรรณคดี และวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจบทร้อยกรองที่มีคุณค่า บทอาขยานตามที่กำหนดบทร้อยกรองตามความสนใจ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา, 2553: 53-54)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 กำหนดสาระการเรียนรู้ 5 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ 5 มาตรฐาน และตัวชี้วัดทั้งหมด 33 ตัวชี้วัด ซึ่งในสาระการอ่านจะประกอบด้วยตัวชี้วัดชั้นปีจำนวน 8 ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา ได้กำหนด โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไว้ดังนี้ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา, 2553: 54-62) ดังตาราง 2

ตาราง 2 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
1	ปริศนาจันคือ ใคร	ท 1.1 ป 4/1-3,7-8 ท 2.1 ป 4/1-3,8 ท 3.1 ป 4/1-5 ท 4.1 ป 4/6 ท 2.1 ป 4/4	การอ่านในใจ อ่านออกเสียง อ่านจับ ใจความและอ่านคำชี้แจงจากเรื่องที่อ่าน คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่ง บรรทัด การเขียนสื่อสารโดยใช้คำจาก เรื่องที่อ่าน เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เขียน คำขวัญ คำอวยพรเขียนเรื่องตาม จินตนาการ แต่งกลอนสี่ เขียนเรียงความ ประวัติชุมชนในท้องถิ่น พุคคณิตรายสรุป พุดลำดับเหตุการณ์ พุดแสดงความรู้	15	10

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
2	พระราชนิพนธ์ สังข์ทอง (วรรณคดี)	ท 1.1 ป 4/1-4 ท 2.1 ป 4/2,3,6 ท 3.1 ป 4/1-2,4-5 ท 1.1 ป 4/4 ท 4.1 ป 4/4	การอ่านในใจ อ่านออกเสียง อ่าน บทร้อยกรองและบทร้อยแก้ว อ่านคำ พูดคำ อธิบายความหมายของคำ อ่านจับ ใจความและการอ่านวรรณคดีเรื่องกำเนียด ผิดพัน คนทั้งหลาย เขียนสื่อความ, พูดคำ แผนภาพโครงเรื่อง เขียนแสดงความ คิดเห็น พูดเล่าเรื่องที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์ อภิปรายเรื่อง คุณภาพในบทเรียน จับ ใจความวรรณคดีในบทเรียน คำราชาศัพท์	10	10
3	สมุนไพรมะ ในบ้าน	ท 1.1 ป 4/1-2 ท 2.1 ป 4/1	1. อ่านออกเสียง บอกความหมายบทร้อย แก้วและบทร้อยกรอง 2. ตั้งคำถาม ตอบคำถาม 3. สร้างนิสัยรักการอ่านคัดลายมือเต็ม บรรทัด 4. สะกดคำบอกความหมายของคำแม่ ก กา มาตราตัวสะกดตรงมาตรา ตัวสะกดและไม่ตรงตามมาตรา ตัวสะกด 5. อ่านและเขียนคำที่ประวิสรรชนีย์และ ไม่ประวิสรรชนีย์ 6. คำที่ใช้ไม่บ่อย	6	20
4	ภูมิใจไทยทำ	ท 1.1 ป 4/1-2 ท 2.1 ป 4/3,8 ท 4.1 ป 4/1	1. อ่านบอกความหมายของคำ 2. อ่านและเขียนคำอักษรควบอักษรนำ 3. คำที่มีไม้ทัณฑฆาต 4. ไตรยางค์ คำเป็นคำตาย 5. เขียนแผนภาพความคิด มีมารยาทใน การเขียน	9	20
5	สัตว์น้อย ผู้น่ารัก	ท 1.1 ป 4/1,3,5 ท 4.1 ป 4/4 ท 5.1 ป 4/1,2	1. อ่านออกเสียงและบอกความหมาย ของคำ 2. เล่าเรื่องจากประสบการณ์ ชนิดของคำ 3. คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำ วิเศษณ์ 4. แต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร	12	20

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
6	โอมพินิจมหา พิจารณา	ท 1.1 ป 4/2-6 ท 2.1 ป 4/6 ท 3.1 ป 4/1-4	1. อ่านในใจ บอกความหมายของคำ 2. อ่านบทร้อยแก้วกรอง บทร้อยกรอง และอธิบายความหมายของคำ 3. อ่านบทความ สารคดี ข่าวและ เหตุการณ์ประจำวัน บทโฆษณา เรื่องราวจากบทเรียน 4. การแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นสรุป เรื่อง การคาดคะเนเหตุการณ์ 5. เครื่องหมายวรรคตอนมารยาทในการ เขียน	16	30
7	แรงพิโรธจาก ฟ้าดิน	ท 1.1 ป 4/2,5 ท 2.1 ป 4/1 ท 3.1 ป 4/1-4 ท 4.1 ป 4/1,5	1. อ่านออกเสียงคำ บอกความหมาย 2. กลอนสี่ 3. คัดลายมือครึ่งบรรทัด คำพ้อง 4. การจัดใจความ และการพูดแสดง ความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดูจาก เรื่องเล่า และมีมารยาทในการอ่าน	10	20
8	ไวรสายร้าย	ท 1.1 ป 4/1 ท 2.1 ป 4/2	1. อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ร้อยกรอง 2. ตั้งคำถาม เรียงความ และมีมารยาทใน การเขียน	4	10
9	เล่นอย่างไทย	ท 2.1 ป 4/5,8 ท 4.1 ป 4/4 ท 5.1 ป 4/3	1. บอกความหมายของคำ สรุปใจความ สำคัญ สะกดคำ 2. เพลงพื้นบ้าน บทอาขยาน 3. ประโยค 4. จดหมายถึงเพื่อน จดหมายถึงบิดา มารดา และมีมารยาทในการอ่าน	7	20
10	คิดดีทำดี	ท 1.1 ป 4/7-8 ท 2.1 ป 4/4-6 ท 5.1 ป 4/1,2	1. บอกความหมายของคำ สรุปใจความ สำคัญ 2. นิทานคติธรรม 3. การเขียนบันทึก รายงานและข้อความ 4. การอ่านตามความสนใจ และอ่าน วรรณคดีวรรณกรรมในบทเรียน 5. มารยาทในการอ่าน	10	20

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก คะแนน
11	คณิตศรีย โรงเรียน	ท 3.1 ป 4/1-3 ท 4.1 ป 4/4-6	1. อ่านในใจ บอกความหมายของคำ สรุปใจความสำคัญ ตั้งคำถาม 2. มารยาทในการฟัง ดู และการพูด รายงาน 3. การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน 4. การพูดลำดับเหตุการณ์	11	20
12	มลพิษใกล้ตัว	ท 1.1 ป 4/1-3,6 ท 3.1 ป 4/3-4	1. อ่านบทร้อยแก้ว 2. ตั้งคำถาม เขียนสะกดคำ บอกความหมายของคำ 3. อ่านโฆษณา บทความ	10	20
13	อย่างนี้ซิ ควรทำ	ท 1.1 ป 4/1-6 ท 2.1 ป 4/2-3 ท 3.1 ป 4/2,4-6	1. อ่านในใจ อ่านออกเสียง ความหมาย ของคำ 2. จับใจความสำคัญโดยใช้แผนภาพ โครงเรื่อง 3. อ่านนิทานชาดก 4. ข้อควรปฏิบัติในการฟัง ดู และพูด 5. การอ่านกราฟ 6. แต่งคำขวัญ 7. เขียนคำแนะนำ	14	20
14	กระดาษนี้ มีที่มา	ท 1.1 ป 4/1-2 ท 2.1 ป 4/3 ท 4.1 ป 4/7	1. อ่านในใจ อ่านออกเสียง 2. ความหมายของคำ 3. เรื่องเล่า ประวัติความเป็นมาของ กระดาษ การเขียนรายงาน บทความ	10	20
15	รักที่คุ้มภัย	ท 1.1 ป 4/1-2 ท 2.1 ป 4/3 ท 4.1 ป 4/7	1. อ่านในใจ อ่านออกเสียง ความหมาย ของคำ 2. แผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพ ความคิด 3. ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาล้าน 4. คำที่มาจากต่างประเทศ	10	20
16	ธรรมชาตินี้ มีคุณ	ท 1.1 ป 4/1 ท 4.1 ป 4/5	1. อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง กลอนสี่ กลอนแปด กาพย์ยานี 11 2. คำราชาศัพท์	6	20
รวม				160	100

ที่มา: หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา, 2553: 54-55

สรุปได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทาสำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดการศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระมาตรฐานการเรียนรู้ 5 มาตรฐาน และตัวชี้วัด 33 ตัวชี้วัด ซึ่งการจัดการศึกษาสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ได้กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาจาก โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านหารเท พบว่า หน่วยที่ 6 “โอมพินิจมหาพิจารณา” เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

การอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ที่เข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ เข้าใจในเนื้อเรื่อง และแนวความคิดจากสิ่งที่อ่านซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้อย่างหลากหลายดังนี้

ลาวิน สังกษานันท์ และคณะ (2549: 12) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการในการค้นหาความหมายและความเข้าใจในสัญลักษณ์ ทั้งสัญลักษณ์ที่เขียนเป็นตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่เป็นสื่อแทนความคิดโดยกระบวนการในการค้นหาความหมายและความเข้าใจ จะเป็นการผสมผสานทักษะหลายด้านเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการอ่านบรรลุตามวัตถุประสงค์และวิธีการของผู้อ่าน

การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2550: 27) อธิบายว่า การอ่าน คือ การเข้าใจหนังสือด้วยการสังเกตพิจารณาและถ่ายทอดความรู้ความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2553: 128) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือ กระบวนการทางสมอง ที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อรับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองในการทำความเข้าใจต่อสิ่งพิมพ์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อค้นหาความหมายและแปลความสิ่งเหล่านั้นด้วยการนำความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาเป็นเครื่องตัดสินใจ เพื่อให้การอ่านบรรลุตามเป้าหมายของผู้อ่านและเข้าใจตรงตามความต้องการของผู้เขียน

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก ถ้าไม่อ่านหรืออ่านไม่ออกจะทำให้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประสบปัญหาได้ ดังที่นักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้หลายท่าน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 1) อธิบายว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ที่มีความสำคัญทั้งต่อชีวิตประจำวันและต่อการเรียน ยิ่งอ่านมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลดีต่อสังคมมากเท่านั้น และการอ่านก็ยังเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา

ลาวัญย์ สังขพันธานนท์และคณะ (2549: 16-17) กล่าวว่า การอ่านช่วยให้เราเป็นคนรอบรู้ มีวิสัยทัศน์และความคิดกว้างไกลเป็นคนมีเหตุผล เข้าใจชีวิตมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม

วรรณิ โสมประยูร(2553: 128-129) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาเล่าเรียนช่วยให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิต

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปความสำคัญของการอ่านได้ว่าการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสำคัญทั้งต่อการดำรงชีวิตและการศึกษาเล่าเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วยให้เป็นคนมีความคิดกว้างไกลและมีเหตุผล ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคมของประเทศ

3. จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านหนังสือของแต่ละบุคคลมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกัน ดังที่นักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นไว้หลายท่าน ดังนี้

สมบัติ จำปาเงิน, สำเนียง มณีกาญจน์ (2548: 22-23) อธิบายว่า ความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของการอ่านมี 3 ประการ คือ

- 1) อ่านเพื่อให้รู้ และหาคำตอบจากข่าวสารข้อเท็จจริง
- 2) อ่านเพื่อความสนุกสันทานบันเทิงใจให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการพักผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากงานประจำ ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย เรื่องสั้นหรือเรื่องระดับถึงขนาดเป็นวรรณกรรมและวรรณคดีต่าง ๆ

3) อ่านเพื่อสังคม หรือให้สังคมยอมรับ การสนใจอ่านโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัว จะทำให้มีความรู้กว้างขวาง มีทัศนคติที่สมวัย คุยกับใคร ๆ ก็รู้เรื่อง เป็นคนมีคุณค่าต่อหมู่คณะ

การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2550: 27-28) กล่าวว่า การอ่านของบุคคลย่อมมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

1) อ่านเพื่อความรู้ มนุษย์ใช้การอ่านเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น ความรู้ที่ได้จากการอ่าน เช่น ความรู้ทั่วไป ความรู้เฉพาะด้าน ข้อมูลทางวิชาการ

2) อ่านเพื่อรับข่าวสารข้อเท็จจริง การอ่านที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายนี้ เช่น การอ่านประกาศ การอ่านหนังสือพิมพ์

3) อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านเพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาและความรู้ เช่น การอ่านตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์

4) อ่านเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นการหาความรู้ที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น การ์ตูน หนังสือตลก

วรรณิ โสมประยูร(2553: 134-135) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1) อ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี

2) อ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี

3) อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทขานหัวต่าง ๆ

4) อ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่านประวัติศาสตร์

5) อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว

6) อ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นของจริง

7) อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความในวารสาร

8) อ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ

9) อ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปจุดมุ่งหมายในการอ่านได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านนั้น จะขึ้นอยู่กับประเภทของสารหรือหนังสือที่เลือกอ่าน ซึ่งจุดมุ่งหมายของการอ่าน ได้แก่ อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพและด้านการเรียน เช่น การอ่านจับใจความ อ่านออกเสียงถูกต้อง ฯลฯ อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลข่าวสารและหาคำตอบจากข้อเท็จจริง และอ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

4. แนวทางการพัฒนาการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ ดังนั้นการสร้างความสามารถในการอ่านจะต้องพัฒนาและฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการพัฒนา การอ่านไว้ ดังนี้

ณรงค์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2540: 11-13) กล่าวว่า ลำดับขั้นพัฒนาการอ่านแบ่งเป็น 6 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นก่อนเริ่มอ่าน เริ่มตั้งแต่ขั้นทารกจนกระทั่งถึงวัยก่อนเข้าอนุบาล การเตรียมเด็กควรเน้นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาให้เด็กรู้จักระเบียบ กฎเกณฑ์ การอ่านจะช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตให้กับเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้คำใหม่ ๆ
- 2) ขั้นเริ่มต้นอ่าน เริ่มตั้งแต่ขั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กจะคุ้นเคยกับอะไรง่าย ๆ และพูดประโยคสั้น ๆ ขั้นนี้ครูต้องพิจารณาความพร้อมของเด็กแต่ละคนวิธีสอนครูจะเล่าเรื่องหรืออ่านจากหนังสือที่มีภาพประกอบให้ฟัง
- 3) ขั้นเริ่มต้นอ่านอย่างอิสระ เริ่มตั้งแต่ชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ขั้นนี้ครูจะพิจารณาว่าเด็กคนใดเหมาะที่จะอ่านอย่างอิสระได้แล้ว ในขั้นนี้ครูสอนโดยการแนะนำให้รู้จักคำยากในเรื่องจนเข้าใจ แล้วปล่อยให้เด็กอ่านต่อ เรื่องที่อ่านควรมีความสั้นยาวพอเหมาะกับอายุ สายตา และช่วงความสนใจของเด็ก จำนวนคำที่อ่านขึ้นตามระดับชั้นคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ความยาวประมาณ 100 คำ พร้อมกับแนะนำให้เด็กรู้จักส่วนประกอบของคำ
- 4) ขั้นถ่ายโยงความรู้ เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ครูให้คำแนะนำในการเลือกอ่านหนังสือให้เหมาะสมกับวัย และเริ่มสอนอ่านในใจให้นักเรียนรู้จักเก็บความว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร กระบวนการสอนอ่านจึงเป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญและศึกษาความหมายของคำ
- 5) ขั้นวุฒิภาวะระดับกลาง เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ขั้นนี้เด็กมีทักษะในการอ่านมากขึ้น ครูเริ่มสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการอ่านที่ควรสอน คือ อ่านเพื่อจับความคิดสำคัญของเรื่อง โดยใช้วิธีการกวาดตาให้เร็วขึ้น
- 6) ขั้นวุฒิภาวะระดับสูง เริ่มตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เด็กจะมีนิสัยในการอ่าน มีทัศนคติเข้ามาเกี่ยวข้องในการอ่านด้วย ขั้นนี้เป็นการอ่านระดับสูง ผู้อ่านจะรู้เทคนิคและวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

การฉันทน์ รัตนแสนวงษ์ (2550: 35) กล่าวว่า การพัฒนาการอ่านเพื่อสร้างความสามารถในการอ่านจะต้องฝึกฝนให้เกิดทักษะ 5 ชั้น คือ

- 1) อ่านออก เป็นการฝึกทักษะเบื้องต้นเพื่อจะได้รู้ว่าอ่านออกหรืออ่านไม่ได้หรือไม่
- 2) อ่านคล่อง อ่านออกเสียงชัดเจน ถูกต้องตามอักขระวิธี และสามารถอ่านในใจได้อย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว
- 3) อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องจับใจความสำคัญได้ สามารถสรุป ตอบคำถาม และนำความรู้ไปใช้ได้
- 4) อ่านแล้วสามารถวิเคราะห์ได้ สามารถแยกชนิด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและความต้องการของผู้เขียนได้
- 5) อ่านแล้วสามารถตีความได้ การสังเคราะห์สิ่งที่อ่าน โดยสามารถแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการอ่าน เป็นกระบวนการในการพัฒนาการอ่านของผู้เรียนตามระดับชั้นเรียน คือ ช่วงเด็กเล็กจะเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ช่วงอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนจะเริ่มอ่านออกและอ่านได้ครูจะสอนโดยการเล่าเรื่องหรืออ่านให้ฟังเป็นส่วนใหญ่ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 นักเรียนเริ่มอ่านได้คล่องและดีขึ้นโดยครูจะเน้นการสอนอ่านเป็นคำตามจำนวนคำที่กำหนด ช่วงประถมศึกษาปีที่ 2-4 นักเรียนจะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้แล้ว ครูจึงเน้นการสอนอ่านเพื่อหาความหมายและจับใจความสำคัญของเรื่อง ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อเรื่องได้แล้ว ในช่วงนี้ครูจึงเน้นการสอนอ่านวิเคราะห์และอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เป็นขั้นของการอ่านระดับสูงนักเรียนจะรู้จักการอ่านเพื่อตีความและมีวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในช่วงนี้ครูจึงให้นักเรียนฝึกการอ่านเพื่อตีความจากเนื้อเรื่อง

ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

1. ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์จัดเป็นการอ่านระดับสูงที่นักเรียนต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของเรื่องที่จะอ่าน ซึ่งการอ่านเชิงวิเคราะห์มีคำเรียก หลายอย่าง เช่น การอ่านอย่างวิเคราะห์ การอ่านอย่างพิลึก การอ่านแบบไตร่ตรอง แต่ทุกคำที่กล่าวมาล้วนมีความหมายให้ใช้สติปัญญาใคร่ครวญ ไตร่ตรอง นำเอาประโยชน์จากการอ่านมาใช้อย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้หลายท่านดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 208) ได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะให้ได้ส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่นอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 4) อธิบายความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ เป็นการอ่านที่ฝึกฝนให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญา และความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน จะต้องอาศัยทักษะการอ่านด้านต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2549: 39-42) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านอย่างละเอียดรอบคอบ แยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นของสิ่งที่อ่านนำมาจัดลำดับความสำคัญ นำไปสู่การสรุปของเรื่องที่อ่าน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 3) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การอ่านอย่างละเอียดด้วยความรอบคอบ มีความเข้าใจในเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี สามารถแยกแยะได้ว่าเรื่องที่อ่านมีที่มาของเรื่องอย่างไร มโนทัศน์ของผู้เขียนและเรื่องที่อ่านคืออะไร สามารถพิจารณาหาเหตุผลประกอบและรู้จักเปรียบเทียบ จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถสรุปเรื่องและแนวคิดของผู้เขียนได้ สิ่งสำคัญต้องสามารถประเมินค่าได้ว่าเรื่องที่อ่านมีคุณค่าหรือไม่คืออย่างไร เพราะอะไร ผู้อ่านต้องใช้ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และวิจารณญาณของตนในการนำเสนอทรรศนะต่าง ๆ ในการอ่าน

สุวิทย์ มูลคำ (2550: 9) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์คือ ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2552: 14) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบของเหตุการณ์ เรื่องราว เนื้อหาหรือส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ค้นหารายละเอียด จุดเด่นสาระสำคัญของสิ่งต่างๆ และระบุความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลและเป็นที่ยอมรับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การใช้ความคิด สติปัญญาพิจารณารายละเอียดของสิ่งที่อ่านอย่างละเอียด เพื่อแยกแยะประเด็นสำคัญของข้อมูล องค์ประกอบย่อย ความหมาย และความสำคัญโดยอาศัยความรู้ในเรื่องนั้น ๆ และทักษะการอ่านด้านต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณา

2. ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านที่แสดงความสามารถในการอ่านของผู้อ่านทำให้การอ่านมีคุณค่าและมีความสำคัญ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

สุรพล พะยอมแย้ม (2544: 33) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ช่วยให้คนตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจและรู้กระจ่างในข้อมูลมากยิ่งขึ้นช่วยให้มองเห็นสาเหตุของปัญหาและหาทางออกได้อย่างเหมาะสม

กรมวิชาการ (2546: 208) ให้ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1) ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพทั้งหมดของงานเขียนแต่ละชิ้นเป็นส่วนรวมว่ามีอะไรประกอบอยู่ในลักษณะใด อีกทั้งยังมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละส่วนว่ามีความสัมพันธ์และประกอบกันเข้ามาเป็นงานเขียนแต่ละชิ้นอย่างไร

2) ช่วยให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถเลือกได้ว่าอะไรควรอ่านหรืออะไรอ่านผ่าน ๆ หรืออ่านอย่างตั้งใจอย่างละเอียด เพื่อจะได้ความรู้ ความคิดและพัฒนาปัญญา

3) ช่วยให้ผู้อ่านเพิ่มประสิทธิภาพการอ่านให้แก่ตนเอง และทำให้เกิดความรักความชื่นชมความซาบซึ้ง อีกทั้งเล็งเห็นคุณค่าของงานเขียน

4) ช่วยให้ผู้อ่านนำเอาวิธีการ และผลจากการอ่านมาปรับใช้ในการดำเนินหรือใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้ผู้อ่านเกิดทักษะการอ่านที่สูงขึ้น สามารถมองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง เป็นคนรู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

3. องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ซึ่งสำคัญทั้งต่อการดำรงชีวิตและการศึกษาเล่าเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วยให้เป็นคนมีความคิดกว้างไกลและมีเหตุผล ทั้งนี้นอกจากเราจะอ่านออกอ่านเป็นและอ่านได้แล้วเราต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งที่อ่านได้ด้วย การคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะสำคัญและจำเป็น ดังนั้นจำเป็นต้องทราบถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณากระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 51) ได้แบ่งองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประการ คือ

1) ความสามารถในการตีความ เราไม่สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้ หากไม่เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจข้อมูลที่ปรากฏ เริ่มแรกเราจึงต้องพิจารณาข้อมูลที่ได้รับว่าจะอะไรเป็นอะไรด้วยการตีความ

2) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ เราจะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้นจะเป็นต้องมี ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะความรู้จะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ แจกแจงและจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง มีที่มวดยุ่ จัดลำดับความสำคัญอย่างไร และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร

3) ความช่างสังเกต ช่างสงสัยและช่างถาม นักคิดเชิงวิเคราะห์จะต้องมีองค์ประกอบทั้ง สามนี้ร่วมด้วยคือ ต้องเป็นคนที่ช่างสังเกต สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่ดูอย่างผิวเผิน แล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ต้องเป็นคนที่ช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติไม่ละเลยไป แต่หยุดพิจารณา ขบคิดไตร่ตรอง และต้องเป็นคนที่ช่างถาม ชอบตั้งคำถามกับตัวเองและคนรอบ ๆ ข้างเกี่ยวกับสิ่งที่ เกิดขึ้น

4) ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล นักคิดเชิงวิเคราะห์จะต้องมีความสามารถ ในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถค้นหาคำตอบได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิด สิ่งนี้เมื่อเกิด แล้วจะส่งผลกระทบต่ออย่างไร เรื่องนั้นเชื่อมโยงกับเรื่องนี้ด้วยวิธีการหรือขั้นตอนอย่างไร มีใครเกี่ยวข้อง บ้างเกี่ยวข้องกับอย่างไร มีองค์ประกอบใดบ้างที่นำไปสู่สิ่งนั้น

สุวิทย์ มูลคำ (2546: 23-24) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิด วิเคราะห์ เป็นความสามารถในการคิดแยกแยะเรื่องราวใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ สิ่งเหล่านั้นมีองค์ประกอบ กันอยู่เช่นไร ซึ่งสามารถจำแนกเป็นพฤติกรรมย่อยได้ดังนี้

1) การคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ ประกอบด้วยความสามารถในการหาส่วนประกอบ ที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ และความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างเรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ข้อสรุปจากข้อเท็จจริงที่นำมาสนับสนุน

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ประกอบด้วยความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของ ส่วนสำคัญต่าง ๆ ความสามารถในการระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล และความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์หลักการ ประกอบด้วยความสามารถในการหาหลักการความสัมพันธ์ของ ส่วนสำคัญในเรื่อง ความสามารถในการค้นหาหลักการของเรื่อง ความสามารถในการระบุจุดประสงค์

ของผู้เขียน ความสามารถในการบอกประเด็นสำคัญของเรื่อง และความสามารถในการบอกเทคนิคที่ใช้ชักจูงผู้อ่านของผู้เขียน

Bloom (1956: 201-207 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551: 55-58) ได้เสนอว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะสำคัญ ๆ 3 ด้าน ดังนี้

1) การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด อะไรเป็นข้อความหลัก ข้อสรุป เป็นจุดเด่น จุดด้อย สิ่งนั้นเหตุการณ์นั้น ๆ จัดเป็นชนิดใด เพราะเหตุใด

2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่า มีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์มากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน การเรียงลำดับชั้นเหตุการณ์ ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร ทำอย่างนี้แล้วจะเกิดผลอย่างไร สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้ ข้อความใดเป็นเหตุเป็นผลกัน มีความสัมพันธ์ในรูปแบบอุปมาอุปไมยอย่างไร

3) การคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นการค้นหาโครงสร้างของระบบ เรื่องราว สิ่งของ และการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้นเนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง

Marzano (2001 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551: 58-59) ได้กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย

1) ทักษะการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยต่าง ๆ ทั้งเหตุการณ์ เรื่องราว สิ่งของออกเป็นส่วนย่อย ๆ ให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถบอกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้

2) ทักษะการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดประเภท จัดลำดับ จัดกลุ่มของสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน โดยยึดโครงสร้างลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นประเภทเดียวกัน

3) ทักษะการเชื่อมโยง เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร

4) ทักษะการสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการจับประเด็นและสรุปผลจากสิ่งที่กำหนดให้ได้

5) การประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการและทฤษฎีมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถคาดการณ์ กะประมาณ พยากรณ์ ขยายความ คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ

- 1) การวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาเป็นการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ อะไรเป็นข้อความหลัก ข้อสรุป เป็นจุดเด่น จุดด้อย สิ่งนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุใด
- 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการบอกความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันในเชิงเหตุและผลว่ามีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์มากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้ ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร ทำอย่างนี้แล้วจะเกิดผลอย่างไร
- 3) การวิเคราะห์หลักการ เป็นการบอกโครงสร้างของระบบ เรื่องราว สิ่งของ และการทำงานของสิ่งต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยจึงสังเคราะห์องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดชั้นปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ที่ว่าในการสอนอ่านนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านเรื่อง แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น คาดคะเนเหตุการณ์โดยระบุเหตุผลประกอบสรุปความรู้ ข้อคิด และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ดังนั้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการสอนอ่านเพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงเลือกใช้อองค์ประกอบของการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom (1956: 201-207 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551: 55-58) ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เป็นความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น บอกจุดเด่น จุดด้อย สิ่งที่มีประโยชน์กับไม่มีประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากข่าวบทความ และบทร้อยกรองในวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยกำหนดให้ 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง เป็นความสามารถในการบอกสิ่งที่เป็นสาเหตุและผลของสิ่งต่าง ๆ และคาดคะเนเหตุการณ์จากข่าวบทความ และบทร้อยกรองในวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยกำหนดให้ 3) ความสามารถในการวิเคราะห์หลักการ หมายถึง เป็นความสามารถในการบอกหลักการปฏิบัติหรือจุดประสงค์ของผู้เขียนจากข่าวบทความและบทร้อยกรองในวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยกำหนดให้

4. ทักษะย่อยในการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านเพื่อเลือกและประเมิน ประกอบไปด้วยทักษะย่อย ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 209) ได้กำหนดไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังต่อไปนี้

1) ทักษะในการสรุปแบบของงานประพันธ์ว่า ใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความจากหนังสือพิมพ์

2) ทักษะในการจำแนกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

3) ทักษะในการจำแนกแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไรหรือประกอบด้วยอะไรบ้าง

4) ทักษะในการพิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนใช้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2546: 15) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบหรือเรียบเรียงให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ

2) การกำหนดมิติหรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์โดยอาศัยองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ได้แก่ ความรู้หรือประสบการณ์เดิม การค้นพบลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมของกลุ่มข้อมูลบางกลุ่ม

3) การกำหนดหมวดหมู่ในมิติหรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์

4) การแจกแจงข้อมูลที่มีอยู่ลงในแต่ละหมวดหมู่ โดยคำนึงถึงความเป็นตัวอย่างเหตุการณ์ การเป็นสมาชิกหรือความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรง

5) การนำข้อมูลที่แจกแจงเสร็จแล้วในแต่ละหมวดหมู่มาจัดลำดับ หรือจัดระบบให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ

6) การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหรือแต่ละหมวดหมู่ในแง่ของความมาก - น้อย ความสอดคล้อง - ความขัดแย้ง ผลทางบวก - ทางลบ ความเป็นเหตุ - เป็นผล ลำดับความต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะย่อยที่สำคัญ คือ ขั้นแรกเริ่มจากการสรุปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด หลังจากนั้นก็แยกแยะให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร นำไปสู่การจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อง่ายต่อการแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นเพื่อประเมินค่า แล้วจึงจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาเปรียบเทียบ

5. กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์

ในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ต้องมีหลักการและขั้นตอนในการวิเคราะห์ประเด็นของเรื่องทีอ่าน ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการในการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

ศศิธร รัชฎลักษณานันท์ (2542: 231) กล่าวถึงกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า เมื่ออ่านแล้วควรพิจารณาไตร่ตรองตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1) จุดประสงค์ของการเขียนเพื่อวิเคราะห์ว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเสนอสารแก่ผู้อ่านอย่างไร เช่น เพื่อให้ข้อเท็จจริง ความรู้ กระตุ้นให้คิดตาม เสียดสีสังคม ชูใจให้คล้อยตาม ความบันเทิง แง่คิดหรือแสดงทรรศนะ

2) รูปแบบในการนำเสนอสารเพื่อพิจารณาว่าแต่งเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองใช้รูปแบบการเขียนชนิดใด

3) ทรรศนะในการแต่ง เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเสนอออกมา

4) วิธีเสนอข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น พิจารณาแยกแยะว่าสารตอนใดเป็นข้อเท็จจริง ตอนใดเป็นข้อคิดเห็น ผู้เขียนมีวิธีเสนอสารแบบใด เช่นเสนอแบบอธิบายตรง ๆ แบบแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แบบอุปมาอุปไมย อารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน กลวิธีในการแต่ง ใช้ถ้อยคำภาษาและสำนวนโวหารต่าง ๆ คุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545: 51) กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างวิเคราะห์ว่า มีหลักปฏิบัติดังนี้

1) แยกแยะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความ อาจจะเป็นการอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบ การอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านจะต้องค้นหาส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ เพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน

2) แยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียนตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่ ควรเห็นด้วยกับผู้เขียนหรือไม่ การอ่านประเภทนี้จึงต้องอาศัยประสบการณ์การอ่านอย่างมาก

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548: 101) กล่าวว่ากระบวนการอ่านวิเคราะห์สารสามารถแบ่งเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1) ดูรูปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความจากหนังสือพิมพ์ก็ได้

2) แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

3) แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไรหรือประกอบด้วยอะไรบ้าง

4) พิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนใช้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 4-5) อธิบายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีขั้นตอน คือ

- 1) การรวบรวมข้อมูล หมายถึง ผู้อ่านหรือผู้เรียนต้องมีความสังเกต หากความรู้ความเข้าใจด้วยการสนทนา ชักถาม เล่าเรื่องและศึกษาบริบทของเนื้อหานั้น ๆ
- 2) การวิเคราะห์ หมายถึง ผู้อ่าน ผู้เรียนต้องจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร
- 3) สรุป หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น ความน่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงเหตุผล
- 4) ประยุกต์และนำไปใช้ คือ สามารถนำผลจากการอ่านและการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริง โดยคัดเลือกและนำไปใช้ได้เหมาะสม

ชนาธิป พรกุล (2552: 82-83) อธิบายขั้นตอนการอ่านแบบวิเคราะห์โดยใช้ทักษะการคิดตามวิธีการ ดังนี้

- 1) สืบหาข้อความทั้งหมด ค้นหาหรือข้อความที่ไม่รู้ความหมาย สังเกตบริบทหรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ชี้แนะความหมาย หากไม่พบก็สามารถค้นหาความหมายจากพจนานุกรมกิจกรรมนี้คือการแปลความ
- 2) สืบหาต่อไปว่ายังคงมีคำหรือข้อความที่ไม่เข้าใจ และไม่สามารถหาความหมายโดยตรงได้จำเป็นต้องใช้การตีความ
- 3) สืบหาข้อมูลเพื่อมองภาพรวมด้วยการตั้งคำถาม ถามตัวเองเพื่อค้นหาคำตอบ
- 4) เมื่อพบข้อมูลจำนวนมากลักษณะต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ซึ่งต้องเริ่มด้วยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและจำแนกประเภทเสียก่อน
- 5) บางข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแต่มีปริมาณต่าง ๆ ไม่เท่ากัน หรือมีการเกิดก่อน - หลัง จึงต้องจัดการเรียงลำดับ
- 6) แต่ข้อมูลที่จัดกลุ่มไว้ดีแล้ว ยังมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างกลุ่มจึงต้องใช้การเชื่อมโยงและให้เหตุผล
- 7) การให้เหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่บางครั้งยังไม่เพียงพอ จึงต้องอาศัยการสรุปอ้างอิงจากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 อ่านเนื้อหารายละเอียดของสาร เพื่อรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 วิเคราะห์การแยกแยะประเด็นสำคัญต่าง ๆ ด้านรูปแบบของสาร และด้านจุดประสงค์ของผู้เขียน ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ขั้นที่ 3 สรุป การบอกจุดจบของเรื่องและสรุปใจความสำคัญ ขั้นที่ 4 การประยุกต์และนำไปใช้ การเลือกใช้ข้อมูลหรือข้อคิดที่ได้จากสาร

6. แนวทางการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์

การคิดเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญซึ่งเมื่อผนวกกับการอ่าน จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ได้อย่างดีในทุกกลุ่มสาระ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ในระดับที่สูงขึ้น ดังที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2547: 64-66) อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ ดังนี้

1) พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1) ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensorimotor Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 0-2 ปี ความคิดของเด็กจะขึ้นกับการรับรู้และการกระทำ เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางและยังไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น

1.2) ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 2-7 ปี ความคิดของเด็กวัยนี้ยังขึ้นอยู่กับรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้ง แต่สามารถเรียนรู้และใช้สัญลักษณ์ได้ การใช้ภาษาแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ 2 ขั้นคือ ขั้นก่อนเกิดความคิดรวบยอด (Pre-Conceptual Intellectual Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 2-4 ปี และขั้นการคิดด้วยความเข้าใจของตนเอง (Intuitive Thinking Period)

1.3) ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Period) เป็นพัฒนาการในช่วงอายุ 7-15 ปี เป็นขั้นที่การคิดของเด็กไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กสามารถสร้างภาพในใจ และสามารถคิดย้อนกลับได้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวเลขและสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น

2) ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่

3) กระบวนการทางสติปัญญามีลักษณะดังนี้

3.1) การซึมซับหรือการดูดซึม (Assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

3.2) การปรับและจัดระบบ (Accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบ หรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาขึ้นใหม่

3.3) การเกิดความสมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะก่อให้เกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญารึ้นในตัวบุคคล

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2545: 52-53) กล่าวว่า การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ต้องเริ่มสอนจากทักษะย่อยสำหรับเป็นพื้นฐานไปสู่ทักษะที่ซับซ้อน ดังนี้

- 1) การสังเกต เป็นทักษะขั้นต้นในการศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและทางสังคม
- 2) การวัดและการใช้ตัวเลข การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดไข้
- 3) การจำแนกประเภทสิ่งของที่อยู่รอบตัว โดยจัดประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้ เช่น สี รูปร่าง อายุ ขนาด ลักษณะ

- 4) การสื่อสาร สังเกต ได้จากพฤติกรรมการแสดงออกด้านต่าง ๆ
- 5) การใช้ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทาง – เวลา
- 6) การทำนาย การลงความเห็นโดยพิจารณาจากหลักการทั่วไป
- 7) การอ้างอิง การลงความเห็นโดยพิจารณาจากหลักการทั่วไป
- 8) การนิยามปฏิบัติการ การกำหนดความหมายหรือการอธิบายสถานการณ์บางอย่างบางอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันง่ายขึ้น

- 9) การแปลความหมายข้อมูล การนำข้อมูลมาแปลหรือตีความหมายโดยการหาค่าทางสถิติ กราฟ แล้วสรุปผล

- 10) การตั้งสมมติฐาน การคาดเดาหรือคาดการณ์โดยอาศัยข้อมูลอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 5) อธิบายว่า การพัฒนาการคิดวิเคราะห์มี 3 ระดับ คือ

- 1) ทักษะการคิด ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร เช่น การฟัง การอ่านรับรู้ อธิบาย การพูดแสดงออก อันเป็นทักษะที่จำเป็น ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การสังเกต การจัดลำดับ การเปรียบเทียบ การแปลความ การใช้เหตุผล การสรุปความ และทักษะขั้นสูง ได้แก่ ทักษะการคาดคะเน การทดสอบสมมติฐาน การพิสูจน์

- 2) ลักษณะการคิดที่ควรพัฒนาเด็ก ได้แก่ คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดกว้าง คิดไกล คิดลึกซึ้ง และคิดมีเหตุผล

- 3) กระบวนการคิด เป็นกระบวนการคิดระดับสูงสุด กระบวนการคิดที่สำคัญ ได้แก่ กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2551: 40) กล่าวว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดนั้นประกอบด้วย

- 1) การอ่านและการฟังอย่างไตร่ตรอง ใคร่ครวญ ละเอียดรอบคอบ มีเหตุผล เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปก่อนตัดสินใจ

- 2) การจำแนก แยกแยะ ความแตกต่างของสิ่งหรือคุณลักษณะทั้งหลาย โดยใช้คำถามกระตุ้นให้คิดนอกเหนือจากใช้ความจำ หรือแปลความหมาย จะช่วยสร้างความคิดที่หลากหลาย และ

ช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น คำถามลักษณะนี้จะไม่เป็นคำตอบเดียวแต่เป็นคำถามที่ต้องการการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการประเมินค่า ซึ่งเป็นการใช้ความคิดขั้นสูงกว่าการจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์

ประพันธ์ศิริ สุเรารัจ (2551: 59) กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์อันหลากหลายและบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน กิจกรรมที่ครูควรจัดให้ผู้เรียนจะอยู่ในรูปแบบการตั้งคำถาม การสังเกต การสืบค้น การทำนาย และเนื่องจากการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดระดับสูง ครูจึงมีบทบาทในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย และอยากแสวงหาคำตอบด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล ครูลดบทบาทผู้บรรยายและลดลงใช้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แนวทางการสอนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีด้วยกันทั้งหมด 4 ขั้น คือ 1) ชั้นอายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ เป็นขั้นแสดงออกโดยทางการกระทำ 2) ชั้นอายุ 18 เดือนถึง 7 ขวบ เริ่มใช้ภาษาเรียนรู้สัญลักษณ์และใช้สัญลักษณ์ได้ 3) ชั้นอายุ 7-11 ปี รู้จักใช้เหตุผลและคิดย้อนกลับได้เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและความสัมพันธ์ของตัวเลขเพิ่มขึ้น 4) ชั้นอายุ 12 ปี ถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งในการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน ครูจึงควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญา และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเหมาะสมกับพัฒนาการหรือช่วงวัยนั้น ๆ ครูไม่ควรบังคับให้เรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อมหรือยากเกินพัฒนาการตามวัย เพราะจะก่อให้เกิดเจตคติไม่ดีได้ และครูก็ต้องฝึกฝนนักเรียนให้มาก ฝึกบ่อย ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ที่มีความใกล้เคียงกับสิ่งเดิม จึงจะทำให้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการเปรียบเทียบและการจัดลำดับที่ง่ายขึ้น นอกจากนี้ครูก็ต้องฝึกทักษะย่อยพื้นฐานก่อนที่จะไปสู่ทักษะที่ซับซ้อนได้แก่ การสังเกต การวัด การใช้ตัวเลข การจำแนกประเภท ความสัมพันธ์ การทำนาย การแปลความ และการตั้งสมมติฐาน ซึ่งครูจะต้องให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ครูก็ต้องสนับสนุนและให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยในการกระตุ้นให้นักเรียนคิดให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 7-11 ปี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ ด้วยการสอนในเรื่องของการวิเคราะห์ความหมายหรือประโยคหรือสำนวน สรุปข้อคิด ค้นหาความสัมพันธ์ คาดคะเนเหตุการณ์ จัดลำดับข้อมูล และค้นหาหลักการปฏิบัติหรือจุดประสงค์ของผู้อ่าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ความหมายของโยนิโสมนสิการ

การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นหลักการคิดตามแนวพุทธธรรม ซึ่งนักวิชาการศึกษาและผู้ศึกษาด้านพระพุทธศาสนาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2544: 84) อธิบายความหมายของโยนิโสมนสิการว่า โยนิโสมนสิการ คือ การคิดเป็น คิดอย่างมีระบบ คิดอย่างวิเคราะห์ รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง อย่างมีสติ ไม่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ อย่างตื้น ๆ ผิวเผินเป็นขั้นตอนสำคัญของการสร้างปัญญา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต, 2549: 669-671) อธิบายความหมายของโยนิโสมนสิการไว้ว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง ความคิดถูกวิธี ความรู้จักคิด การคิดเป็น การคิดตรงตามสภาวะและเหตุปัจจัยการสืบค้นต้นเค้าหรือแปลสืบ ๆ กันมาว่าการทำในใจ โดยแยก

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 56) อธิบายความหมายของโยนิโสมนสิการว่า โยนิโสมนสิการ มาจากคำว่า โยนิโส กับ มนสิการ แปลความได้ว่า การทำในใจโดยแยกกายกระทำไว้ในใจโดยอุบายอันแยกกาย การพิจารณาโดยแยกกาย คือ พิจารณาเพื่อเข้าถึงความจริงโดยสืบค้นหาเหตุผลไปตามลำดับจนถึงต้นเหตุ แยกแยะองค์ประกอบ จนมองเห็นตัวสภาวะและความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยหรือตรिरอง ให้รู้จักสิ่งที่ดีที่ชั่วยังกุศลธรรมให้เกิดขึ้น โดยอุบายที่ชอบ ซึ่งจะมีให้เกิดวิชาและค้นหา

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549: 182) ให้ความหมายของโยนิโสมนสิการไว้ว่าโยนิโสมนสิการ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่ถูกต้องอันเป็นกระบวนการพิจารณาตรงกับจุดหมายปลายทาง โดยไม่วกวน ไม่ย้อนกลับ และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญญา

ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2550: 13) อธิบายว่าโยนิ โสมนสิการ คือ องค์ประกอบภายในของตัวบุคคล เป็นส่วนที่ทำให้บุคคลเกิดความกระหายที่จะเรียน และเกิดปัญญาไตร่ตรองหาเหตุผลใคร่ครวญในสิ่งที่พบเห็นมาให้ลึกซึ้งจึงเกิด “การเรียนรู้”

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดเป็น คิดอย่างถูกวิธีและมีระบบขั้นตอน โดยพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ด้วยการสืบค้นอย่างมีหลักการและเหตุผลเป็นลำดับขั้นตอน แล้ววิเคราะห์ปัญหาเหล่านั้นด้วยการนำเหตุผลมาประกอบการตัดสินใจ โดยไม่นำเอาความรู้สึกนึกคิดของตนมาเป็นหลักในการตัดสินใจ ดังนั้นการสอนคิดแบบโยนิ โสมนสิการก็คือ การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์พิจารณาแยกแยะสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกวิธี โดยการเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน อย่างมีระบบขั้นตอนซึ่งสามารถค้นหาสิ่งที่เป็นความจริงและเป็นประโยชน์จากเนื้อเรื่องทีอ่านได้อย่างถูกวิธี

ความสำคัญของโยนิโสมนสิการ

การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ จะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดเพื่อพัฒนาปัญญาให้เกิดขึ้น เพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง และเสริมสร้างสัมพันธภาพทางสังคมที่ดียิ่งขึ้น รู้เท่าทันใช้แก้ปัญหาได้ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของโยนิโสมนสิการไว้ดังนี้

วศิน อินทสระ (2534: 98-99) กล่าวถึงโยนิโสมนสิการว่า ช่วยให้เราเข้มได้ แม้เมื่อทุกข์ นานัปการและมีโรคร้ายล้อมรุม เพราะเห็นประโยชน์ว่าทำให้เราฉลาดขึ้นสามารถเรียนรู้คนกว่าสิ่งต่าง ๆ เรียนรู้คน นิสัยคน ธรรมชาติของคน เรียนรู้เรื่องโรคและยาพร้อมวิธีแก้ไข เรียนรู้เรื่องราวความเป็นอยู่แต่พอดีต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตอย่างไร ทำให้เรารู้จักเล็ก รู้จักละ ในสิ่งที่ควรโยนิโสมนสิการ ช่วยให้เราไม่ปล่อยใจให้เพลิดเพลินหลงใหลในผลผลิตสำเร็จต่าง ๆ ที่โลกสมมุติยกย่องสรรเสริญว่าเป็นเกียรติแต่กลับมองเห็นว่าเป็นของน่ากลัว แม้มีทรัพย์ มียศ เห็นคุณและโทษของมัน มีปัญญาในการสลัดออก คือทำตนให้เป็นอิสระไม่ยึดติดกับมันหรือเป็นทาสของมัน กล่าวโดยสรุปโยนิโสมนสิการมีคุณคณานุปการ

กิตติ พัฒนตระกูลสุข (2542: 21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของโยนิโสมนสิการว่า การพัฒนาการเรียนการสอนอะไรสักอย่างหนึ่งขึ้นมาใหม่ นักการศึกษา มักมองไปที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งการมองประเทศเหล่านั้นควรมองในลักษณะศึกษาข้อดี ข้อเสีย เพื่อจะนำมาปรับปรุงใช้ให้เกิดประโยชน์ มิใช่มองเพื่อเอาแบบอย่างแท้จริง สังคมไทยมีหลักพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึง การรู้จักคิด รู้จักพัฒนาที่เรียกว่า “โยนิโสมนสิการ” คือ การสอนให้รู้จักคิดเป็น คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดในทางที่จะเข้าถึงความจริงทั้งหลาย คิดในทางที่จะใช้สิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์

สุรางค์ ไคว่ตระกูล (2544: 231) ได้กล่าวถึงความสำคัญของโยนิโสมนสิการไว้ สรุปได้ดังนี้

1. โยนิโสมนสิการเป็นความคิดที่สกัดอวิชชาค้นหา (อวิชชา คือ ความไม่รู้ ในสิ่งที่ควรรู้และความรู้สิ่งที่ไม่ควรรู้ ส่วนค้นหา คือ ความทะยานอยาก ความใคร่ในกาม) หรือการคิดเพื่อสกัดตัดหน้าอวิชชาและค้นหา พุดในแง่บวกคือ โยนิโสมนสิการเป็นความคิดปลูกแก้ปัญหาและกุศลธรรมให้เกิด เพราะโดยทั่วไปแล้วปุถุชนพอรับรู้อะไรความคิดก็จะพรวดเข้าสู่ความชอบไม่ชอบใจทันที โยนิโสมนสิการทำหน้าที่เข้าสกัดหรือตัดหน้าแล้วเป็นตัวนำกระบวนการความคิดบริสุทธิ์พิจารณาตามสภาวะตามเหตุปัจจัย

2. โยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดอย่างถูกวิธีซึ่งเป็นองค์ธรรมสำคัญยิ่งในกระบวนการของการศึกษา หรือการพัฒนาตนที่จุดแกนกลางคือการพัฒนาปัญญาเป็นองค์ธรรมที่จำเป็นสำหรับชีวิตที่ดีงาม ซึ่งแก้ปัญหาและพึ่งพาตนได้

ศุคน สันธพานนท์ และคณะ (2552: 167) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการไว้ว่า วิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิถีคิดที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสกัดหรือกำจัดอวิชชา (ความไม่รู้) และ บรรเทาตัณหา (ความอยาก) โดยตรงถ้าบุคคลคิดเป็นก็ย่อมเกิดปัญญา ไม่ปล่อยใจให้เพเลิดเพลีนหลงไหลในความสำเร็จต่าง ๆ ในโลกสมมติ กับเห็นคุณและโทษของมัน มีปัญญาในการสลัดสิ่งไม่ดีออกไปอีกทั้งรู้จักคิดที่จะดำรงชีวิตให้ตั้งอยู่ในทิศทางที่เหมาะสม ส่งผลต่อความสุขสงบของชีวิต และถ้าทุกคนในสังคมยึดถือแนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ ก็ย่อมส่งผลต่อความสงบสุขความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมตลอดไป

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต, 2553: 263-272) กล่าวว่า การที่สัมมาทิฐิจะเจริญขึ้นย่อมต้องอาศัยโยนิโสมนสิการเรื่อยไป เพราะโยนิโสมนสิการช่วยให้ไม่มองสิ่งต่าง ๆ อย่างผิวเผินหรือมองเห็นเฉพาะผลรวมที่ปรากฏ แต่ช่วยให้มองแบบสืบค้นแยกแยะทั้งในแง่การวิเคราะห์ส่วนประกอบที่มาประสมกันเข้าและในแง่การสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ตลอดจนมองให้ครบทุกแง่มุมที่จะทำให้เห็นความจริงและถือเอาประโยชน์ได้จากทุกสิ่งทุกอย่างที่ประสบหรือเกี่ยวข้องกับ การมองและคิดพิจารณาด้วยโยนิโสมนสิการ ทำให้ไม่ถูกลวงไม่กลายเป็นหุ่นที่ถูกขูดด้วยรูปเสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และคตินิยมต่าง ๆ จนเกิดเป็นปัญหาทั้งแต่ตนเองและผู้อื่น แต่ทำให้มีสติสัมปชัญญะเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง คิดตัดสินใจและการทำกรต่าง ๆ ด้วยปัญญา

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปความสำคัญของโยนิโสมนสิการได้ว่า การคิดแบบโยนิโสมนสิการจัดเป็นองค์ประกอบภายในตัวของบุคคลที่จะทำให้เรานฉลาดขึ้น สอนให้เราคิดเป็นและมองสิ่งต่าง ๆ แบบสืบค้น แยกแยะส่วนประกอบสิ่งๆที่ทำให้เกิดเหตุและสิ่งๆที่ทำให้เกิดผล รู้จักเอาความคิดมาใช้แก้ปัญหา และมองสิ่งทั้งหลายให้เป็นประโยชน์ สอนให้เรียนรู้นิสัยคน ธรรมชาติของคน คนที่คิดแบบโยนิโสมนสิการจะรู้วิธีที่จะอยู่อย่างมีความสุข ไม่ปล่อยใจให้หลงไหลไปกับสิ่งๆที่โลกสมมุติขึ้นซึ่งส่งผลให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ตรงกันข้ามกับโยนิโสมนสิการที่ทำให้คนกลายเป็นทาสของความคิดไม่เป็นตัวของตัวเอง ถึงแม้ว่าบุคคลจะอยู่ในสถานการณ์ที่ดีงามก็ตาม แต่หากบุคคลขาดโยนิโสมนสิการก็ยังคงคิดให้เป็นไปในทางร้ายและก่อให้เกิดการกระทำที่ร้ายได้

องค์ประกอบของโยนิโสมนสิการ

วิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่อิสรภาพได้อย่างแท้จริงนั้น ต้องอาศัยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบเข้ามาช่วยทำให้เกิดวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการที่สมบูรณ์ได้ ดังที่นักวิชาการและนักศึกษายุทธศาสตร์กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต, 2549: 670) ได้แยกองค์ประกอบของโยนิโสมนสิการไว้ 4 องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้

1. อุบายมนสิการ แปลว่า คิดหรือพิจารณาโดยอุบาย คือ คิดอย่างมีวิธี หรือคิดถูก หมายถึง คิดถูกวิธีที่จะให้เข้าถึงความจริง สอดคล้องเข้ากับแนวกับสัจจะทำให้หยั่งรู้สภาวะลักษณะและสามัญลักษณะของสิ่งทั้งหลาย

2. ปถมนสิการ แปลว่า คิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง คิดติดต่อเนื่องเป็นลำดับจัดลำดับได้หรือมีลำดับ มีขั้นตอน แล่นเป็นแถวเป็นแนว หมายถึง ความคิดเป็นระเบียบตามแนวเหตุผลเป็นต้น ไม่ยุ่งเหยิง สับสน หรือกระโดดไปมาต่อเป็นขั้นเป็นอันไม่ได้ ทั้งนี้รวมถึงความสามารถที่จะชักชวนนึกคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

3. การณมนสิการ แปลว่า คิดตามเหตุผล คิดค้นเหตุ หรือคิดอย่างมีเหตุผล หมายถึง คิดตามแนวทางสัมพันธ์สืบทอดกันแห่งเหตุปัจจัย พิจารณาสืบสาวให้เข้าถึงต้นเค้า หรือแหล่งที่มาซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาตามลำดับ

4. อุปาทกมนสิการ แปลว่า คิดให้เกิดผล คือ ใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ เล็งถึงการคิดอย่างมีเป้าหมาย หมายถึง การคิด พิจารณาให้เกิดกุศลธรรม เช่น ปลุกเร้าให้เกิดความเพียร การรู้จักคิดพิจารณาให้หายจากความหวาดกลัว ให้หายโกรธ การพิจารณาที่ทำให้มีสติ หรือทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง

ทิสนา เขมมณี (2544: 84) กล่าวว่า โยนิโสมนสิการ มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ

1. อุบายมนสิการ คือ การคิดอย่างเข้าถึงความจริง
2. ปถมนสิการ คือ การคิดอย่างมีลำดับขั้นตอนไม่สับสน
3. การณมนสิการ คือ การคิดอย่างมีเหตุผล
4. อุปาทกมนสิการ คือ การคิดอย่างมีเป้าหมาย คิดให้เกิดผลไม่ใช่คิดไปเรื่อยเปื่อย

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 56) อธิบายว่า โยนิโสมนสิการ ประกอบด้วยลักษณะของการคิด 4 ประการ คือ

1. อุบายมนสิการ คือ ลักษณะการคิดแบบวิเคราะห์กระบวนการหรือความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ เป็นความคิดที่ช่วยให้เข้าถึงรากแก่นแท้ของความคิดจริง ๆ นั้น

2. ปถมนสิการ คือ ลักษณะการคิดเป็นทาง หรือคิดถูกทาง มีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผล เป็นระเบียบ ไม่วุ่นวาย หรืออีกนัยหนึ่ง ปถมนสิการ หมายถึง การคิดได้หลายทางหรือหลายแง่มุม ลักษณะการคิดแบบปถมนสิการ เป็นความคิดซึ่งหมูนักปราชญ์ใช้กันทั่วโลกแต่อาจไม่ครบถ้วนทุกข้อผลของความคิดจึงดีแต่ยังไม่สมบูรณ์

3. การณนสิการ คือ ลักษณะการคิดสืบสาวเหตุผล จนเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผล โดยสมบูรณ์ หรือเมื่อเห็นปัญหาและเหตุของปัญหาที่พิจารณาสืบไปว่าจะทำให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง

4. อุปาทมณสิการ คือ ลักษณะการคิดมุ่งกุศล หรือคิดเฉพาะสิ่งที่ดีมุ่งแต่ความดีตัดขาดจากสิ่งชั่วร้ายหรือไร้สาระ มุ่งทำในสิ่งที่จะไม่ก่อทุกข์แก่ตนและผู้อื่น มุ่งทำสิ่งที่ทำให้ตนและผู้อื่นมีความสุขที่แท้จริง ผลของความคิดก่อให้เกิดปัญญาจึงเป็นความคิดที่ดีและสมบูรณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการคิดแบบโยนิโสมนสิการมีองค์ประกอบ 4 ประการ ประกอบด้วย อุบายมณสิการ คือ คิดถูกวิธี ปถมณสิการ คือ คิดมีระเบียบหรือคิดเป็นลำดับการณนสิการ คือ คิดอย่างมีเหตุผล และอุปาทมณสิการ คือ คิดเร้ากุศลหรือคิดทำให้เกิดกุศลกรรม เมื่อบุคคลสามารถคิดแบบโยนิโสมนสิการครบองค์ประกอบแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การคิดแบบโยนิโสมนสิการมีวิธีการคิดหลายวิธีด้วยกัน ดังที่นักวิชาการและนักศึกษาศาสนาได้อธิบายถึงวิธีสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการไว้หลายท่าน ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต, 2549: 676-721) ได้อธิบายถึงแนวทางการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ที่เป็นผล ให้รู้จักสภาวะที่เป็นจริง หรือพิจารณาปัญหา หาหนทางแก้ไข ด้วยการค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดกันมา อาจเรียกว่า วิธีคิดแบบอภิปัจจยตาหรือคิดตามหลักปฏิจสมุปบาท จัดเป็นวิธีโยนิโสมนสิการแบบพื้นฐาน

2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หรือกระจายเนื้อหาเป็นการคิดที่มุ่งให้มองเห็นและให้รู้จักสิ่งทั้งหลายตามสภาวะของมันเองอีกแบบหนึ่ง ในทางธรรม ท่านมักใช้พิจารณาเพื่อให้เห็นความไม่มีแก่นสารหรือความไม่เป็นตัวตนที่แท้จริงของสิ่งทั้งหลาย ให้หายยึดติดถือมั่นในสมบัติบัญญัติ โดยเฉพาะการพิจารณาเห็นสัตว์บุคคลเป็นเพียงการประชุมกันชั่วคราวขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เรียกว่าขันธ 5 และขันธ 5 แต่ละอย่างก็เกิดขึ้นจากส่วนประกอบย่อยต่อไปอีก

3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา คือ มองอย่างรู้เท่าทันความเป็นไปของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งจะต้องเป็นอย่างนั้น ๆ ตามธรรมดาของมันเอง ในฐานะที่มันเป็นสิ่งซึ่งเกิดจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ ประดุจดังจะต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยวิธีคิดแบบสามัญลักษณ์แบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นที่หนึ่ง คือ รู้เท่าทันและยอมรับความจริง เป็นขั้นวางใจวางท่าที่ต่อสิ่งทั้งหลายโดยสอดคล้องกับความจริงของธรรมชาติ เราจะมองตามความเป็นจริงไม่มองตามความอยากให้เป็นหรืออยากไม่ให้เป็น

3.2 ขั้นที่สอง คือ แก้ไขและทำการไปตามเหตุปัจจัย เป็นขั้นปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายโดยสอดคล้องกับความเป็นจริงของธรรมชาติเป็นการปฏิบัติด้วยปัญญา ศึกษาให้รู้เข้าใจเหตุปัจจัยทั้งหลายที่จะทำให้มันเป็นไปอย่างนั้น แล้วแก้ไข ทำการจัดการที่ตัวเหตุปัจจัยเหล่านั้น

4. วิธีคิดแบบอริยสัจ หรือคิดแบบแก้ปัญหาเรียกตามโวหารทางธรรมได้ว่า วิธีแห่งความดับทุกข์ จัดเป็นวิธีคิดแบบหลักอย่างหนึ่ง เพราะสามารถขยายให้ครอบคลุมวิธีคิดแบบอื่น ๆ ได้ทั้งหมด วิธีคิดแบบอริยสัจนี้มีลักษณะทั่วไป 2 ประการ คือ

4.1 เป็นวิธีคิดตามเหตุและผล หรือเป็นไปตามเหตุและผล สืบสาวจากผลไปหาเหตุ แล้วแก้ไขและทำการที่ต้นเหตุ

4.2 เป็นวิธีคิดที่ตรงจุดตรงเรื่อง ตรงไปตรงมา มุ่งตรงต่อสิ่งที่จะต้องทำต้องปฏิบัติต้องเกี่ยวข้องของชีวิต ใช้แก้ปัญหาไม่ฟุ้งซ่านออกไปในเรื่องฟุ้งเพื่อที่สักว่าคิดเพื่อสนองตัณหาณะที่ภูลิ ซึ่งไม่อาจนำมาใช้ปฏิบัติ ไม่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา

5. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ หรือคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย คือ พิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างธรรม กับ อรรถ หรือ หลักการ กับ ความมุ่งหมาย เป็นความคิดที่มีความสำคัญมาก ในการปฏิบัติธรรมหรือกระทำตามหลักการใด ๆ ก็ตามจะต้องเข้าใจความหมายและความมุ่งหมายของธรรมหรือหลักการนั้น ๆ ว่า ปฏิบัติหรือทำไปเพื่ออะไร ธรรมหรือหลักการนั้นกำหนดวางไว้เพื่ออะไร จะนำไปสู่ผลหรือที่หมายใดบ้าง

6. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก หรือพิจารณาให้เห็นครบทั้ง อัสสาทะ อินวะ และนิสสรณะ เป็นการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเน้นการยอมรับความจริงตามที่ตั้งนั้น ๆ เป็นอยู่ทุกแง่ทุกด้าน ทั้งด้านดี ด้านเสีย และเป็นวิธีคิดที่ต่อเนื่องกับการปฏิบัติมาก

7. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม หรือการพิจารณาเกี่ยวกับปฏิเสวนาคือ การใช้สอยหรือบริโภคน เป็นวิธีคิดแบบสกัดหรือบรรเทาต้นเหตุ เป็นขั้นฝึกหัดขัดเกลากิเลสหรือตัดทางไม่ให้กิเลสเข้ามาครอบงำจิตใจแล้วชักจูงพฤติกรรมต่อ ๆ ไป วิธีคิดแบบนี้ใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเกี่ยวข้องกับการบริโภคนใช้สอยปัจจัย 4 และวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีหลักการโดยย่อว่า คนเราเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เพราะเรามีความต้องการและเห็นว่าสิ่งนั้น ๆ จะสนองความต้องการของเราได้ สิ่งใดสามารถสนองความต้องการของเราได้ สิ่งนั้นก็มิคุณค่าแก่เราหรือที่เรานิยมเรียกว่า มันมีประโยชน์ คุณค่านี้จำแนกได้เป็น 2 ประเภท ตามชนิดของความต้องการ คือ

7.1 คุณค่าแท้ หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลาย ในแง่ที่สนองความต้องการของชีวิตโดยตรงหรือที่มนุษย์นำมาใช้แก้ปัญหาของตน เพื่อความดีงามความดำรงอยู่ด้วยดีของชีวิตหรือเพื่อประโยชน์สุขทั้งของตนเองและผู้อื่น คุณค่านี้อาศัยปัญญาเป็นเครื่องตีค่าหรือวัดราคา จะเรียกว่าคุณค่าที่สนองปัญญาก็ได้

7.2 คุณค่าพอกเสริม หรือ คุณค่าเทียม หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายที่มนุษย์พอกเพิ่มให้แก่สิ่งนั้น เพื่อปรนเปรอการเสพเสวยเวทนา หรือเพื่อเสริมราคาเสริมขยายความมั่นคงยิ่งใหญ่ของตัวตนที่ยึดถือไว้ คุณค่านี้อาศัยตัณหาเป็นเครื่องตีค่าหรือวัดราคา จะเรียกว่าคุณค่าสนองตัณหาก็ได้ วิธีคิดแบบนี้ใช้พิจารณาในการเข้าเกี่ยวข้องกับปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายได้ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการบริโภค ใช้สอย การซื้อหรือการครอบครอง

8. วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม อาจเรียกง่าย ๆ ว่าวิธีคิดแบบเร้ากุศล หรือเร้าคุณธรรม หรือวิธีคิดแบบกุศลภาวนา เป็นวิธีคิดในแนวสกดักกันหรือบรรเทาและขัดเกลาตัณหา จึงจัดได้ว่าเป็นข้อปฏิบัติระดับต้น ๆ สำหรับส่งเสริมความเจริญองกามแห่งกุศลธรรม และสร้างเสริมสัมมาทิฐิที่เป็นโลกิยะ

9. วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน หรือวิธีคิดแบบมีปัจจุบันธรรมเป็นอารมณ์ เรียกสั้น ๆ ว่า วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน ความจริงวิธีคิดแบบนี้เป็นเพียงการมองอีกด้านหนึ่งของการคิดแบบอื่น ๆ จะว่าแทรกหรือคลุมวิธีคิดแบบก่อน ๆ ที่กล่าวมาแล้วก็ได้ ก็เพราะมีแง่ที่ควรทำความเข้าใจพิเศษ และมีความสำคัญโดยลำพังตัวของมันเอง

10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท ความจริงวิภาษวาทไม่ใช่วิธีคิดโดยตรง แต่เป็นวิธีพูดหรือการแสดงหลักการแห่งคำสอนแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตามการคิดกับการพูดเป็นกรรมใกล้ชิดกันที่สุด ก่อนจะพูดก็ต้องคิดก่อน สิ่งที่ถูกกล่าวสำเร็จมาจากความคิดทั้งสิ้น คำว่าวิภาษวาทนี้เป็นชื่อเรียกอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนาเป็นคำสำคัญคำหนึ่งที่ใช้แสดงระบบความคิดที่เป็นแบบของพระพุทธศาสนา และวิธีคิดแบบวิภาษวาท ก็มีความหมายคลุมถึงวิธีคิดแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วได้หลายอย่าง ลักษณะสำคัญของการคิดและการพูดแบบนี้ คือ การมองและแสดงความจริง โดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่แต่ละด้านครบทุกแง่ทุกด้าน โดยอาจจำแนกแนววิธีคิดของวิภาษวาท ออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

10.1 จำแนกโดยแง่ด้านของความจริง แบ่งได้เป็น 2 อย่าง คือ

10.1.1 จำแนกตามแง่ด้านต่าง ๆ ตามที่เป็นอยู่จริงของสิ่งนั้น ๆ คือ มองหรือแถลงความจริงให้ตรงตามที่เป็นอยู่ในแง่หนึ่งด้านนั้น ไม่ใช่จับเอาความจริงแง่หนึ่งด้านหนึ่งหรือแง่อื่นด้านอื่นมาตีคลุมเป็นอย่างนั้นไปหมด

10.1.2 จำแนกโดยมองหรือแสดงความจริงของสิ่งนั้นๆ ให้ครบทุกแง่ทุกด้าน คือ เมื่อมองหรือพิจารณาสิ่งใดก็ไม่มองแคบ ๆ ไม่ติดอยู่กับส่วนเดียวแง่เดียวของสิ่งนั้น

10.2 จำแนกโดยส่วนประกอบ คือ วิเคราะห์แยกแยะออกไปให้รู้เท่าทันภาวะที่สิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้นจากองค์ประกอบย่อย ๆ ต่าง ๆ มาประสมกันเข้า ไม่ติดตันอยู่ภายนอกหรือถูกลงงโดยภาพรวมของสิ่งนั้น ๆ

10.3 จำแนกโดยลำดับขณะ คือ แยกแยะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตามลำดับความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ซอยออกไปเป็นแต่ละขณะ ๆ ให้มองเห็นตัวเหตุปัจจัยที่แท้จริง

10.4 จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย คือ สืบสาวสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์สืบทอดกันมาของสิ่งหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้มองเห็นความจริงที่สิ่งทั้งหลายไม่ได้ตั้งอยู่ลอย ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้ดำรงอยู่เป็นอิสระจากสิ่งอื่น ๆ และไม่ได้ดำรงอยู่โดยตัวของมันเอง

10.5 จำแนกโดยเงื่อนไข คือ มองหรือแสดงความจริงโดยพิจารณาเงื่อนไขประกอบด้วย

10.6 จำแนกโดยทางเลือกหรือความเป็นไปได้ใช้อื่น

10.7 วิถีชวาทในฐานะวิธีตอบปัญหาอย่างหนึ่ง

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2552: 145-162) ได้อธิบายวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 10 วิธี ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ พิจารณาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เป็นผล กล่าวคือการพิจารณาเหตุการณ์จากการกระทำต่าง ๆ แล้วสืบค้น สืบสาวไปถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดผลนั้น อาจทำการหาความสัมพันธ์ หรือการตั้งคำถามแล้วหาคำตอบ เมื่อหาคำตอบที่แท้จริงแล้วย่อมสามารถสืบสาวไปถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ให้รู้จักสภาวะที่เป็นจริง หรือพิจารณาปัญหา หาทางแก้ไขด้วยการค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดกันมา

2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบหรือกระจายเนื้อหา เป็นการคิดที่มุ่งให้มองเห็นและให้รู้จักสิ่งทั้งหลายตามสภาวะของมันเองอีกแบบหนึ่ง ในทางธรรมมักใช้พิจารณาเพื่อให้เห็นความไม่มีแก่นสาร หรือความไม่เป็นตัวไม่เป็นคนที่แท้จริงของสิ่งทั้งหลาย

3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา คือ มองอย่างรู้เท่าทันความเป็นไปของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งจะต้องเป็นอย่างนั้น ๆ ตามธรรมดาของมันเอง ในฐานะที่มันเป็นสิ่งซึ่งเกิดจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ ประดุจดังขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ต้องดับไปไม่เที่ยงแท้ ไม่คงที่ ไม่ยั่งยืน ไม่คงอยู่ตลอดไป เป็นอนิจจัง

4. วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ หรือ วิธีคิดแบบแก้ปัญหา มีลักษณะ 2 ประการคือ คิดจากผลไปหาเหตุ และการคิดจากเหตุไปหาผล

5. วิธีคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย หรือ วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ คือ พิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างธรรมกับบรรทัด หรือ หลักการกับความมุ่งหมาย เมื่อจะลงมือปฏิบัติธรรม หรือทำการตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย ไม่เป็นการกระทำที่เคลื่อนคลาด เลื่อนลอย หรือมงาย

6. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก เป็นการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เน้นการยอมรับความจริงตามสิ่งนั้น ๆ เป็นอยู่ทุกแง่ทุกด้าน ทั้งด้านดี (เป็นคุณ) ด้านเสีย (เป็นโทษ) เมื่อมองเห็นทั้งด้านดี ด้านเสียแล้ว ทางออกคืออะไร หรือเป็นอย่างไร

7. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม เป็นวิธีคิดแบบสัจหรือบรรเทาค้นหา เป็นขั้นฝึกหัดขัดเกลากิเลสหรือตัดทางไม่ให้กิเลสเข้ามาครอบงำจิตใจแล้วชักจูงพฤติกรรมต่อ ๆ ไปคนที่วิธีคิดแบบคุณค่าแท้ มักเป็นคนใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง

8. วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม หรือวิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม (แบบกุศลสภาวา) เป็นวิธีคิดที่รู้จักนำเอาประสบการณ์ที่ผ่านมามีคิดปรุงแต่งไปในทางที่ดีงาม เป็นประโยชน์ เป็นกุศล เป็นวิธีคิดในแนวสัจกัณฑ์หรือบรรเทาและขัดเกลากิเลส ค้นหา เป็นข้อปฏิบัติระดับต้น ๆ สำหรับส่งเสริมความเจริญงอกงามแห่งกุศลธรรม การคิดในทางที่เป็นกุศลจะช่วยให้บุคคลเกิดกำลังใจที่จะทำงานตามหน้าที่ ทำความดีที่เกิดประโยชน์อยู่เสมอส่งผลต่อการแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในการสร้างสรรค์

9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่กับปัจจุบัน ความคิดชนิดที่เป็นอยู่กับปัจจุบัน เป็นการคิดในแนวทางความรู้หรือคิดด้วยอำนาจปัญญา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เป็นอยู่ในขณะนี้ หรือเป็นเรื่องผ่านไป แล้ว หรือเป็นเรื่องของกาลภายภาคหน้า ก็จัดเข้าในการเป็นอยู่กับปัจจุบันทั้งนั้นผู้ที่มีความคิดแบบนี้จะมีสติรู้ทันกระบวนการ มองสภาวะต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา รู้จักใช้ประโยชน์ของบทเรียนในอดีต ทำภารกิจปัจจุบันและสามารถวางแผนในอนาคตได้

10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท หรือวิธีคิดแล้วแสดงออกเป็นวิภาษวาท (พูดจำแนก) วิภาษวาทไม่ใช่วิธีคิดโดยตรง แต่เป็นวิธีพูดหรือแสดงหลักการแห่งคำสอนแบบหนึ่งเป็นวิธีคิดวิเคราะห์ในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้

10.1 จำแนกสภาวะต่าง ๆ ออกเป็นด้าน ๆ ตามที่เป็นอยู่จริง แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ จำแนกทีละด้านจนครบทุกประเด็นแล้วจึงจำแนกด้านอื่นต่อไป

10.2 จำแนกโดยส่วนประกอบ เป็นวิธีคิดเช่นเดียวกับแบบแยกแยะส่วนประกอบ

10.3 จำแนกโดยลำดับขณะ เป็นการแยกแยะวิเคราะห์ปรากฏการณ์ตามลำดับความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ซอยออกไปเป็นแต่ละขณะ ๆ ให้มองเห็นตัวเหตุปัจจัยที่แท้จริง ไม่ถูกลวงให้สับสน

10.4 จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย มีวิธีการคิดเช่นเดียวกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

10.5 แบบจำแนกโดยเงื่อนไข

10.6 วิภาษวาทโดยการตอบปัญหา เป็นการคิดจำแนกแยกแยะ แล้วชี้แจงผู้ถามตามประเด็นต่าง ๆ จนผู้ถามเข้าใจแจ่มแจ้ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ประกอบด้วยวิธีคิด 10 วิธี ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบอริยสัจ วิธีคิดแบบบรรพชนสัมพันธ์หรือคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน และวิธีคิดแบบวิภาษวาท ซึ่งการคิดแต่ละวิธีเป็นการคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง เป็นไปตามหลักธรรมชาติ และเป็นการคิดที่ปราศจากอคติความลำเอียง แต่เป็นไปด้วยสติปัญญา เพื่อความเข้าใจสภาวะต่าง ๆ อย่างแท้จริง

จากวิธีสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 10 วิธีนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ครั้งนี้ 3 วิธี คือ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก และวิธีคิดแบบแบบหลักการและความมุ่งหมาย เพราะวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 3 วิธี นี้เป็นลักษณะของการคิดแบบคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีลักษณะที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์หลักการ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 3 วิธี ผู้วิจัยได้สรุปเป็นตารางจำแนกวิธีคิดแต่ละวิธีที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ที่ผู้วิจัยใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยระบุแนวทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อประกอบการพิจารณาในการเขียนแผนการสอน การสร้างเครื่องมือตลอดจนสะดวกต่อการศึกษา ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำแนกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแต่ละวิธีที่สอดคล้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	การอ่านเชิงวิเคราะห์
1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย	1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์
1.1 การค้นหาสาเหตุ	1.1 บอกสิ่งที่เป็นสาเหตุของเรื่อง
1.2 หาปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดกันมา	1.2 บอกผลที่ตามมา
2. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก	2. การวิเคราะห์เนื้อหา
2.1 การจำแนก แจกแจง แยกแยะ จัดประเภท หมวดหมู่ วิเคราะห์	2.1 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
2.2 มองทั้งแง่ดี แง่เสีย คุณและโทษ	2.2 บอกจุดเด่นจุดด้อยสิ่งที่มีประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์
2.3 หาทางออกเพื่อการแก้ปัญหา	2.3 สรุปความรู้และข้อคิด
3. วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย	3. การวิเคราะห์หลักการ
3.1 การคิดพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ธรรมกับอรรถ (หลักการ-ความมุ่งหมาย) ทาง ธรรมประกอบด้วย	3.1 การบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน
3.1.1 หลักความจริง	3.2 การค้นหาหลักการหรือวิธีปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ ผู้เขียน
3.1.2 หลักความดีงาม	
3.1.3 หลักการปฏิบัติ	
3.1.4 หลักการนำไปใช้	
3.1.5 หลักคำสอน	
3.2 หลักคำสอนทางอรรถ ได้แก่	
3.2.1 ความรู้ความเข้าใจ	
3.2.2 ตระหนักในจุดหมาย	
3.2.3 ขอบเขตแห่งคุณค่าของหลักธรรม	
3.2.4 การฝึกหัดอบรมตน	

กระบวนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ

การสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการที่มีลักษณะการบูรณาการ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการแนะนำและหลักการสอนอย่างผสมกลมกลืนได้สัดส่วน ดังที่นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการสอนแบบโยนิโสมนสิการไว้ ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2538: 41-45) ได้นำแนวคิดจากหนังสือพุทธธรรมของพระราชมนู มาสร้างเป็นขั้นตอนการสอนตามแนวพุทธวิธี ดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียนและบทเรียน

1.1 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมได้แก่ เหมาะสมกับระดับชั้น วัยและภูมิหลังของผู้เรียน

1.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์

1.3 เสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้แก่ สื่อการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมขั้นนำที่สนุกสนานสนใจ ซึ่งนักเรียนจะได้ตรวจสอบความรู้ความสามารถของตน และได้รับทราบผลทันที เพื่อเป็นการเสริมแรง

2. ขั้นสอน ประกอบด้วย

2.1 ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน หรือเสนอหัวข้อเรื่องประเด็นสำคัญของบทเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.2 ครูแนะแหล่งวิทยาการและแหล่งข้อมูล

2.3 นักเรียนฝึกการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ

2.4 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดวิธีต่าง ๆ

2.4.1 คิดสี่บิ้นต้นเค้า

2.4.2 คิดสี่บิ้นสาวตลอดสาย

2.4.3 คิดสี่บิ้นต้นปลาย

2.4.4 คิดโยงสายสัมพันธ์

2.5 ฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูลความรู้และเปรียบเทียบประเมินค่า โดยวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดลอง ทดสอบ จัดเป็นทางเลือกและทางออกของการแก้ปัญหา

2.6 ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ

2.7 กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจนั้นให้ประจักษ์จริง

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกัน ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ปฏิบัติถูกต้อง

3.2 อภิปรายและสอบถามข้อสงสัย

3.3 สรุปผลการปฏิบัติ

3.4 สรุปบทเรียน

3.5 วัดและประเมินผล

วรรณ สุตวิจิตร (2541: 51-52) ได้สรุปขั้นตอนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ดังนี้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูใช้ช่วงเวลาหนึ่งก่อนทดลองสอนในการเตรียมตัวครูเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ครูแสดงความรักความเมตตาต่อนักเรียนอย่างจริงใจ

1.2 ก่อนเริ่มบทเรียนแต่ละครั้ง ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และเข้าใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของบทเรียน จัดห้องเรียนให้สะอาด มีระเบียบ จัดป้ายนิเทศให้ตรงกับเนื้อหาของบทเรียน

1.3 ครูเสนอสถานการณ์ ปัญหา หรือกรณีตัวอย่าง พร้อมทั้งแนะนำหลักธรรมที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาหลาย ๆ ทาง

2. ขั้นสอนนักเรียนนำเสนอสถานการณ์ ปัญหา หรือกรณีตัวอย่าง และหลักธรรมในการแก้ปัญหามาฝึกทักษะการคิดและการปฏิบัติในกระบวนการเผชิญสถานการณ์ ดังนี้

2.1 ฝึกทักษะการแสวงหาและรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ

2.2 นักเรียนฝึกสรุปประเด็นสำคัญ เพื่อประเมินค่าแนวทางแก้ปัญหาทางใดดีที่สุดโดยใช้วิธีคิด 3 วิธี คือ คิดอย่างสัมพันธ์ คิดหาเหตุผล คิดจำแนกแยกแยะ (ดี - ชั่ว, ถูก - ผิด)

2.3 ฝึกทักษะการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคิดทดสอบด้วยเหตุผลจนมั่นใจว่าเป็นทางเลือกที่ถูกต้อง

2.4 นักเรียนลงมือปฏิบัติทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน โดยมีครูคอยสังเกตและแนะนำ

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนสรุปผลการปฏิบัติตามทางเลือกนั้น และให้นักเรียนแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูด เขียน แสดงออกทางศิลปะ ดนตรี ฯลฯ เพื่อแสดงความมั่นใจว่า ธรรมะที่เรียนในบทเรียนมีความเป็นไปได้ มีคุณค่าและปฏิบัติได้ผลจริง

3.2 ครูสรุปบทเรียน

3.3 วัดและประเมินความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม

ทศนา เขมมณี (2552: 278-279) ได้อธิบายขั้นตอนการสอนแบบโยนิโสมนสิการไว้ดังนี้

1. ขั้นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียนและบทเรียน

1.1 จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม ได้แก่ เหมาะสมกับระดับของชั้น วัยของผู้เรียน วิธีการเรียนการสอนและเนื้อหาของบทเรียน

1.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์ ครูเป็นกัลยาณมิตร หมายถึง ครูทำตนให้เป็นที่เคารพรักของศิษย์โดยมีบุคลิกภาพที่ดี สะอาด แจ่มใส และสำรวม มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นใจในตนเอง

1.3 การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ

1.3.1 ใช้สื่อการเรียนการสอน หรืออุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อเร้าความสนใจ เช่น การจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ เสนอเอกสาร ภาพ กรณีปัญหา กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

1.3.2 จัดกิจกรรมขั้นนำที่สนุก น่าสนใจ

1.3.3 ศิษย์ได้ตรวจสอบความรู้ ความสามารถของตน และรับทราบผลทันที

2. ขั้นสอน

2.1 ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน หรือเสนอหัวข้อเรื่อง ประเด็นสำคัญของบทเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.2 ครูแนะนำแหล่งวิทยาการและแหล่งข้อมูล

2.3 ครูฝึกการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ โดยใช้ทักษะที่เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เช่น ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะทางสังคม

2.4 ครูจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และสรุปความคิด

2.5 ครูฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูล ความรู้ และเปรียบเทียบประเมินค่า โดยวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดลอง ทดสอบ จัดเป็นทางเลือกและทางออกของการแก้ปัญหา

2.6 ศิษย์ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ

2.7 ศิษย์ทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและการตัดสินใจ

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและศิษย์รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3.2 ครูและศิษย์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้

3.3 ครูและศิษย์สรุปผลการปฏิบัติ

3.4 ครูและศิษย์สรุปบทเรียน

3.5 ครูวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

จากที่กล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ เป็นขั้นที่ครูสร้างเจตคติที่ดีต่อนักเรียน บทเรียน ด้วยการนำเสนอสิ่งเร้า 2) ขั้นสอน เป็นขั้นฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 10 วิธี และอภิปรายผล 3) ขั้นสรุป เป็นขั้นการสรุปความรู้และการประเมินของครู

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ครูสร้างเจตคติที่ดีต่อนักเรียน ด้วยการนำเสนอสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมที่สนุกสนานน่าสนใจ ก่อนเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ครูฝึกทักษะการคิดขั้นพื้นฐานเพื่อกระตุ้นการคิด และฝึกรวบรวมข้อมูลแล้วจึงคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ 3 วิธี คือ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก และวิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนนำเสนอผลการวิเคราะห์ แล้วครูจึงสรุปความรู้ที่ได้ร่วมกับนักเรียน

บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ

การสอนแบบโยนิโสมนสิการผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบวนการเรียนการสอนคือ ครู ดังนั้นครูจึงต้องเป็นผู้ที่สร้างศรัทธาและความเป็นกัลยาณมิตรแก่นักเรียนจึงจะทำให้การสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวเอาไว้ ดังนี้

สุคน สินธพานนท์ (2552: 162-168) กล่าวว่า ในการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งมีวิธีคิดถึง 10 วิธี นั้น ครูผู้สอนสามารถเลือกวิธีฝึกการคิดให้สอดคล้องกับสิ่งที่สอน ซึ่งสามารถใช้วิธีคิดได้หลายวิธี ซึ่งการฝึกให้นักเรียนคิดแบบโยนิโสมนสิการนั้น สามารถแทรกไปได้ในทุกวิธีการสอน เทคนิคการสอน โดยให้สัมพันธ์กับเรื่องที่สอน และสามารถนำไปฝึกในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยเฉพาะการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการอยู่เสมอ ซึ่งสามารถฝึกให้นักเรียนได้บูรณาการวิธีคิดหลาย ๆ แบบของโยนิโสมนสิการเชื่อมโยงเข้าไปด้วยกันได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ครูมีบทบาทในด้านการปฏิบัติตัวที่เป็นทั้งผู้สั่งสอน ผู้ให้คำปรึกษา และเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนให้กับศิษย์ โดยครูจะต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ใช้ความคิด ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ศิษย์ได้แสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ รู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

เจตคติเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากในเรื่องการวัด เพราะผู้ตอบต้องประเมินความรู้สึกว่า รู้สึกซาบซึ้ง พื่อใจ หรือมองเห็นคุณค่าต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งนักจิตวิทยา นักวิชาการหลายและนักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของเจตคติไว้ ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 54) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกเชื่อศรัทธาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมาซึ่งอาจเป็นไปได้หรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นเจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 44) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติต่อการอ่าน หมายถึง ความรู้สึกที่พอใจในการอ่าน เป็นความรู้สึกในด้านบวกแต่ถ้าเป็นเจตคติในทางลบก็หมายถึงความรู้สึกไม่ชอบอ่าน ดังนั้นการสร้างเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่ความสนใจในการอ่าน

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545: 68) กล่าวว่า เจตคติเป็นอัชฌาสัย (Disposition) หรือความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของหรือความคิด เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางบวกต่อสิ่งใดก็มักจะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญต่อสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 224-225) อธิบายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น ซึ่งอาจจะเป็นไปในลักษณะความรู้สึกในทางบวก ทางลบ และความรู้สึกที่เป็นกลางก็ได้ โดยบุคคลอาจเลือกแสดงออกมาในทางพฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมภายในก็ได้

Thurstone (1995: 531) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ผลรวมของความรู้สึก อคติ ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางการพูดเป็นความคิดอย่างไรอย่างหนึ่งและความคิดนี้เป็นสัญลักษณ์ของเจตคติ

Darley (1998: 611) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง การแสดงออกที่ได้ไตร่ตรองแล้วต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือคิดว่าพึงพอใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทั้งทางบวก และทางลบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัตถุ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในการแสดงออกทาง อารมณ์นั้นอาจเป็นความรู้สึกที่คล้อยตามหรือขัดแย้งก็ได้ ถ้ามีเจตคติในทางบวกก็จะปฏิบัติกิจกรรม นั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะไม่ยินดีปฏิบัติกิจกรรมหรือหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติ กิจกรรมนั้น ๆ ทั้งหมดล้วนแล้วมาจากประสบการณ์ในอดีตทั้งสิ้น ดังนั้นเจตคติจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับเจตคติ

ประชุมพร ธีระวันธุ์ (2541: 40) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) เชื่อว่าเจตคติเกิด จากการเรียนรู้และเราสามารถส่งเสริมได้ ในทำนองเดียวกับการฝึกนิสัยบุคคลจะสร้างเจตคติต่อสิ่ง ใด ๆ ย่อมเกิดจากกระบวนการวางเงื่อนไข การได้รับการเสริมแรง แยกกล่าวเป็นทฤษฎีย่อยได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีความเชื่อมโยง (Association Theory) กล่าวว่า เมื่อมีสิ่งเร้าสองสิ่งเกิดขึ้นพร้อมกันบ่อย ๆ ความรู้สึกหรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าสิ่งหนึ่ง อาจถูกถ่ายทอดไปสู่สิ่งเร้าอื่น ๆ ได้ ทฤษฎีนี้คล้าย กับทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ (Pavlov Classical Conditioning Theory) ที่ทดลองให้สุนัข เกิดเงื่อนไขว่าได้ยินเสียงกระดิ่งแล้วอยากอาหาร น้ำลายไหล และการทดลองของวัตสัน (Watson) ที่ทำ เสียงดังให้เด็กรู้สึกกลัวตุ๊กตา

2. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) กล่าวว่า ความรู้สึกที่ได้รับแรงเสริมจาก การกระทำอะไรสักอย่างจะทำให้เราอยากทำสิ่งนั้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะเป็นการเพาะเจตคติต่อสิ่งนั้น ใน การปลูกฝังเจตคติใหม่ ๆ จึงขึ้นอยู่กับทำให้รางวัลตนเอง (Self reinforcement) กล่าวคือ เมื่อพบสิ่ง เร้าใหม่ ๆ หรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ถ้าสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเรา เราก็ให้รางวัลแก่ ตนเอง แต่ถ้าประสบการณ์ใหม่ ๆ นั้นขัดกับความเชื่อเดิมของเรา เราก็อาจหาเหตุผล ถ้ามีเหตุผล สันับสนุนให้เชื่อได้ ทศนคติอาจเปลี่ยนไปได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับเจตคติ เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และ ส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียนได้ ซึ่งสิ่งสำคัญคือทฤษฎีความเชื่อมโยง เมื่อสิ่งเร้าเกิดขึ้นพร้อมกันบ่อย ๆ ความรู้สึก นั้นจะถูกถ่ายทอดไปสู่สิ่งเร้าอื่น ๆ และต้องมีทฤษฎีการเสริมแรงเข้ามาเพื่อบุคคลจะได้แสดงเจตคติ ออกมา

ลักษณะของเจตคติ

เจตคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังที่ นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้หลายท่าน ดังนี้

ประชุมพร ธีระวันธุ์ (2541: 41-42) ได้แบ่งเจตคติออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เจตคติเชิงนิมิต เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นชอบด้วย สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงข้ามกับเจตคติเชิงนิมิต เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี
3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมิต และเจตคติเชิงนิเสธ เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

เพียงใจ ออมสิน (2549: 55) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของเจตคติที่สัมพันธ์กับเด็ก ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด บุคคลได้รับเจตคติจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต บางทีก็ได้รับการเอาอย่าง ซึ่งอาจเริ่มต้นตั้งแต่อายุน้อย สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กเล็ก เป็นต้นว่า บิดา มารดา เพื่อนหรือสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ล้วนมีผลในการสร้างเจตคติให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้นทั้งสิ้น
2. เจตคติเป็นเครื่องกำหนดขอบเขต และวิธีการที่เด็กจะใช้ในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งหมายความว่า บุคคลพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในแง่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลมีเจตคติไม่เหมือนกัน
3. เจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นสิ่งถาวรที่ติดตัวเด็กอยู่ตลอดชีวิตก็ได้ ด้วยเหตุที่เจตคติกำหนดขอบเขตและวิธีการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งของตน เจตคติก็นำมาทำให้บุคคลมั่นใจในการปฏิบัติตามเจตคติในตอนต้นมากขึ้น
4. เจตคติมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กมาก ถ้าเด็กมีเจตคติที่ดีต่องานในชั้นและต่อครู เด็กย่อมได้รับความพอใจและความสำเร็จจากการเรียนนั้น ไม่มากก็น้อย และเด็กจะทำงานได้ผลดีขึ้นในโอกาสต่อไป ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กมีเจตคติไม่ดีต่องานในชั้นต่อครู แล้วเด็กมักจะประสบความสำเร็จความล้มเหลว ซึ่งจะเป็นผลให้ท้อถอยในการเรียน ผลสุดท้ายเด็กก็จะหาทางออกในทางไม่พึงประสงค์

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 249-251) อธิบายว่า เจตคติมีคุณลักษณะและองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวบุคคล การเลี้ยงดู การเรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าประสบการณ์ที่เหมือนกัน ก็จะมีเจตคติที่แตกต่างกันไปด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ
2. เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย เป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้ และบางครั้งก็ไม่ค่อยมีเหตุผล

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือการประเมินว่า ชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็ถือเป็นทิศทางในทางที่ดี เรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวก และถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึกในทางที่ไม่ดี เช่น เจตคติในทางลบต่อการคบ โกงการเล่น การพนัน การมีเจตคติในทางบวกก็ไม่ได้หมายถึงเจตคติที่ดีและพึงปรารถนา เช่น เจตคติทางบวกต่อการโกหก การสูบบุหรี่

4. เจตคติมีความเข้ม คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมาก ก็แสดงว่ามีความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุด ก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน เป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออก เนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย เช่น บุคคลแสดงความไม่ชอบด้วยการดูคำคนอื่น นอกจากไม่ชอบคนนั้นแล้วอาจจะเป็นเพราะถูกทำทายนก่อน

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอกจะตรงกันเพราะก่อนแสดงออกบุคคลนั้น ต้องปรับปรุงให้เหมาะกับปทัสถานของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

สุรวงศ์ ไคว์ตระกูล (2556: 397) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรารู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ดังนั้นเจตคติจึงมีทั้งบวกและลบ

3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้จัก (Cognitive Component) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)

4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น (Intensity) หรือความมากน้อยเจตคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกได้

5. เจตคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนและสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่ง ๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ดังนั้นค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนเจตคติต้องเปลี่ยนค่านิยม

6. สังคมประกิต (Socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม

Sax (1980: 58) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติมีทิศทาง (Direction) เจตคติเป็นทางบวกทางลบ คือ บุคคลที่มีเจตคติไปในทิศทางบวก แสดงว่ารู้สึกชอบสิ่งนั้น ๆ ส่วนบุคคลที่มีเจตคติไปในทางลบแสดงว่าไม่ชอบสิ่งนั้น

2. เจตคติมีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเรื่องตั้งแต่บวกถึงลบ คือ จะมีตั้งแต่ลบน้อย ๆ จนถึงบวกหรือลบมาก ๆ

3. เจตคติมีการแพร่กระจาย (Pervasiveness) จากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้

4. เจตคติมีความคงเส้นคงวา (Consistency) เจตคติเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยากเนื่องจากเป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่มีลักษณะฝังแน่นตรึง ในแบบใดแบบหนึ่งนานพอสมควร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปลักษณะของเจตคติได้ว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ไม่ใช่ติดตัวมาแต่กำเนิด และมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมหรืออิทธิพลของการเรียนรู้ ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมหรือมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำนั้นด้วย ซึ่งผลของการแสดงออกหลังการรับรู้สิ่งเร้าจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้

องค์ประกอบของเจตคติ

เจตคติมียุคประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติไว้ ดังนี้

ปรีชาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 247-248) กล่าวว่า เจตคติมียุคประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจ เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความ และรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้านั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เป็นผลเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่าพอใจต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นองค์ประกอบด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

ความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินผลพฤติกรรมที่คิดจะแสดงออกมา จะสอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่ เช่น คนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อศาสนา ก็จะไม่สนใจเข้าวัดฟังธรรมหรือผู้ที่มีเจตคติต่อการเรียนดีก็จะมานะพยายามที่จะเรียนให้ดี และเรียนต่อไปในระดับที่สูงขึ้นไป

Triandis (1995 อ้างถึงใน จิระนุช ศาสนสนธิ, 2555: 39) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive component) คือ การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เพื่อประเมินค่าสิ่งเร้า นั้น ๆ
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) คือ สภาพอารมณ์ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ ถ้าบุคคลมีการรับรู้ในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกยอมรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งเหล่านั้น
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ ความรู้สึกโน้มเอียงที่จะกระทำ ซึ่งจะอยู่ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปองค์ประกอบของเจตคติได้ว่า องค์ประกอบของเจตคติประกอบด้วย ความรู้และความเข้าใจด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ และด้านพฤติกรรมของบุคคลที่จะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น

หลักการสร้างเจตคติ

การสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน จะต้องมุ่งหมายให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อวิชานั้น ๆ แล้ว ผู้สอนยังต้องสร้างความตระหนักและยอมรับเอาค่านิยม ประสพการณ์ที่ได้รับนำมาเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปสู่การยอมรับเจตคติใหม่ได้ โดยเฉพาะครูผู้สอน ซึ่งวิธีการสอนที่สร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน มีหลายวิธีดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537: 64-65) กล่าวถึงหลักการสร้างเจตคติไว้ ดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน โดยวิธีการอธิบายหรือจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาไตร่ตรอง จนเกิดการยอมรับเจตคตินั้น
2. ชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับโดยการให้คำแนะนำ บอกเล่า หรือให้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ผู้เรียนเคยรู้มา
3. จัดกิจกรรมที่เร้าใจให้เกิดการยอมรับ เช่น การให้ชมภาพยนตร์ ดูละคร หรือดูรูปภาพ
4. ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงผู้เรียน ได้พบ ได้สัมผัสด้วยตนเองยอม เปลี่ยนเจตคติหรือยอมรับเจตคติใหม่ได้
5. สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียน

6. การอ่านหนังสือจะช่วยเปลี่ยนเจตคติได้บ้าง เพราะผู้อ่านมักจะนำตนเองเข้าไปสวมบทบาท ตัวเอกในเรื่อง ทำให้คล้อยตามแนวความคิดต่าง ๆ ถ้าผู้สอนจัดหนังสือที่ดีให้อ่านผู้เรียนย่อมได้เจตคติ ที่ต้องการ

7. จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ใหม่

ทัศนีย์ สุขเมธิ (2542: 49) ได้เสนอแนะการสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยไว้ ดังนี้

1. หาวิธีจูงใจ ให้มีความสนใจภาษาไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. คอยสังเกตความสนใจของเด็กว่า สนใจภาษาไทยด้านใดแล้วหาทางส่งเสริมภาษาไทย ด้านนั้น ๆ ให้กับเด็ก
3. พิจารณาเนื้อหาวิชา บทเรียนที่สอนให้มีความยากง่ายพอเหมาะกับสติปัญญา วัยและความสามารถของเด็ก
4. ให้เด็กได้มีโอกาสชมการแสดงหรือนิทรรศการเกี่ยวกับภาษาไทย จัดให้มีการอภิปรายได้ว่าตามโอกาสอันสมควร
5. สอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนเนื้อหาต่าง ๆ ของนักเรียนควรจัดให้ได้เรียน เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหา ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ ฉะนั้นการสอนจึงควรสอนให้เกี่ยวพันกับชีวิตของเด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับในตัวผู้สอนก่อนด้วยการจัดกิจกรรมที่เร้าใจ จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ใหม่ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้เรียน และยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ซึ่งจะนำไปสู่การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น

การวัดและสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

เจตคติเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากในเรื่องการวัด เพราะผู้ตอบต้องประเมินความรู้สึกว่า รู้สึกซาบซึ้ง พอใจ หรือมองเห็นคุณค่าต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติไว้ ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543: 107-108) มีขั้นตอนการสร้างมาตรวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) ดังต่อไปนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครมีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะศึกษานั้นให้แจ่มชัด เพื่อให้ทราบว่าสิ่งที่เป็น Psychological object นั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง

3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของสิ่งที่จะศึกษาให้ครบถ้วนทุกแง่มุม และต้องมีข้อความที่เป็นไปในทางบวกและทางลบมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์แล้วเหลือจำนวนข้อความที่ต้องการ

4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองและนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ตรวจสอบ

5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนจะบรรจุลงในมาตราวัดเจตคติ

6. กำหนดค่าคะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 98-105) เครื่องมือวัดเจตคติที่นิยมใช้ในการวัดความรู้สึกที่มีต่อการรับสารด้วยการฟังและการอ่านแบ่งได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

1. เครื่องมือวัดเจตคติใช้วัดความรู้สึกของผู้เรียนที่เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบประเมินค่า มี 5 อัตรา คือ 5 พอใจมาก, 4 พอใจ, 3 เฉย, 2 พอใจน้อย และ 1 พอใจน้อยมาก

2. เครื่องมือวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการอ่าน แบบ 4 อัตรา เป็นเครื่องมือวัดความรู้สึกของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการอ่าน ใช้รูปภาพแทนความรู้สึกมี 4 อัตรา คือ ชอบมาก ชอบ ปานกลาง และน้อยมาก

3. เครื่องมือวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเขียนแบบ 4 อัตรา เป็นเครื่องมือวัดเกี่ยวกับการเขียน ใช้ภาพแทนความรู้สึก มี 4 อัตรา เช่นเดียวกับแบบที่ 2

4. เครื่องมือวัดเจตคติแบบ 2 อัตรา เป็นเครื่องมือวัดความรู้สึกเกี่ยวกับการเรียนภาษา คำถามตามความรู้สึกว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ถ้าผู้เรียนตอบ “ใช่” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ใช่” ให้ศูนย์ กาญจนา มากพูน (2548: 45) อธิบายว่า การวัดเจตคติอาจใช้วิธีการ 6 วิธี สรุปได้ดังนี้

1. วิธีการสังเกต คือ การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน

2. วิธีการสัมภาษณ์ คือ การสัมภาษณ์เป็นการถามด้วยปากเปล่า ผู้สัมภาษณ์อาจจดบันทึกคำตอบ หรืออัดเสียงคำตอบไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ภายหลัง

3. วิธีการใช้มาตรวัด คือ การใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยอาศัยระเบียบวิธีที่มีการวิจัยกันมาแล้วมาใช้วัดเจตคติ

4. วิธีสะท้อนภาพ เป็นการเก็บข้อมูลทางอ้อม เช่น การให้เล่าเรื่องจากภาพที่เห็น

5. วิธีการวัดร่องรอยความลึกหรือร่องรอยของการกระทำ เช่น รอยมือ รอยเท้า รอยทางเดิน ในสนาม เป็นต้น

6. วิธีการวัดทางสรีระ วิธีนี้เป็นการใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 253-259) กล่าวว่า กระบวนการสร้างแบบวัดทางจิตคดีมีหลายมาตราดังนี้คือ

1. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Equal Apperating Interval Scale, 1929) เทอร์สโตนเสนอหลักการว่า ข้อความที่ใช้เป็นเครื่องวัดแต่ละข้อความ จะแทนความมากน้อยของเจตคติในเรื่องนั้น ๆ และช่วงระหว่างข้อความมีระยะห่าง ๆ กัน

2. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's Summated Rating Scale, 1932) เป็นการจัดให้มีข้อความที่แสดงเจตคติต่อที่หมายในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น คำตอบของแต่ละข้อความจะมีให้เลือกตอบ 5 ช่วง ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เลย ๆ และไม่เห็นด้วยอย่างมาก

3. การสร้างแบบวัดเจตคติของออสกูด (O ssgod's Semantic differential Scale, 1955) เป็นการสร้างแบบวัดขึ้นโดยใช้ความหมายทางภาษาที่เป็นคำคุณศัพท์ต่าง ๆ อธิบายความหมายของสิ่งเร้าที่มีส่วนสัมพันธ์บุคคล

4. การสร้างแบบวัดเจตคติวิธีเปรียบเทียบคู่ของเฟลเนอร์ (Fechner's Method of Paired Comparison, 1954) เป็นการสร้างแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการเลือกสรร และการจัดอันดับความชอบ โดยเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ ไป การเปรียบเทียบคู่ใช้ในกรณีที่มีสิ่งนำมาเปรียบเทียบคู่กันไม่เกิน 10 สิ่ง ถ้ามากกว่านี้ใช้วิธีจัดอันดับตำแหน่ง

5. การสร้างแบบวัดเจตคติโดยใช้ระเบียบวิธีแบบคิวของสตีเฟนสัน (Stephenson's Q-technique, 1953) เป็นวิธีศึกษาความคิดเห็น ท่าที และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล โดยใช้วิธีแยกบัตรเป็นกอง ๆ แต่ละกองจะมีคะแนนประจำ ใช้คะแนนนี้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และแปลความหมายต่อไป เป็นวิธีวัดอันดับสิ่งเร้าโดยใช้ผู้ถูกทดสอบตัดสินใจว่า เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ชอบ-ไม่ชอบ

6. การสร้างแบบวัดระยะทางสังคมของโบการ์ดัส (Bogar-dus's Social Distance Scale, 1925) เป็นการวัดเจตคติต่อกัน โดยมีข้อความที่แสดงถึงความสัมพันธ์และความรู้สึกของบุคคลผู้ที่เป็นที่หมายของเจตคติ 7 ระดับนี้ คือ 1) ยอมรับถึงขั้นแต่งงาน 2) ยอมรับเป็นเพื่อนสนิท 3) ยอมรับเป็นเพื่อนบ้าน 4) ยอมรับเป็นเพื่อนร่วมอาชีพ 5) ยอมรับเป็นพลเมืองของประเทศ 6) ยอมรับในฐานะผู้มาเยือนประเทศ 7) ไม่ยอมรับให้เข้ามาในประเทศ

7. การสร้างแบบวัดสะสมของกัทแมน (Guttmen's Cumulative Scale 1950) เป็นการวัดโดยมีข้อความแสดงเจตคติในทิศทางเดียวกัน แต่มีความเข้มหรือปริมาณของความรู้สึกแตกต่างกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการวัดเจตคตินั้นสามารถวัดได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้วัดว่าต้องการวัดเจตคติของบุคคลเหล่านั้นในเรื่องเกี่ยวกับอะไร อาทิ วัดเจตคติต่อการอ่าน เจตคติต่อวิชาที่เรียน เจตคติต่อการใช้ภาษา เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายแล้วก็จะสามารถเลือกเครื่องมือในการวัดได้ว่าจะเลือกใช้แบบไหน ซึ่งแบบวัดเจตคติที่นิยมใช้มากที่สุดมีด้วยกัน 4 แบบ คือ แบบวัดเจตคติของออสกูต แบบวัดเจตคติของลิเคิร์ต แบบวัดเจตคติของเธอร์สโตน และแบบวัดเจตคติของกัทแมน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's scale) ซึ่งเป็นการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย วัดความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียน สร้างแบบวัดโดยมีหลักการว่าข้อความแต่ละข้อความในแบบวัดจะครอบคลุมช่วงเจตคติที่ต้องการวัดทั้งหมด ข้อความที่แสดงออกถึงเจตคติต่อสิ่งที่ต้องการศึกษาจำนวน 15 ข้อความ ให้มีลักษณะตามองค์ประกอบของเจตคติ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ และด้านพฤติกรรมของบุคคล แต่ละองค์ประกอบมีข้อความทั้งในด้านบวกและลบ ซึ่งแบ่งการกำหนดช่วงความรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด แล้วให้ตอบได้เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อความ จากนั้นนำข้อความแต่ละคนมาให้นำหนักคะแนนรายข้อดังนี้

คะแนน	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
5	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยน้อยที่สุด
4	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย
3	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยมาก
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด	เห็นด้วยมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

บุปผา มุคุระ (2549: 75) ศึกษาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลวรรณ จิตจักร (2549: 89-95) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาไต่จังหวัดมุกดาหารผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกภาษาไทย ในการคิดวิเคราะห์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุดใจ พงษ์เพ็ญจันทร์ (2551: 88) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.83/81.85 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6547 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 65.47

ปวรา วงศ์ปัญญา (2551: 91) การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus อยู่ในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ พบว่ามีการใช้ทฤษฎี รูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอนรวมถึงการสร้างสื่อและพัฒนาแผน การสอนมาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้แก่ นักเรียน ผลการวิจัยของแต่ละท่านนั้นผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และกลุ่มทดลองซึ่งเรียนด้วยนวัตกรรมก็มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเรียนด้วยวิธีแบบปกติเช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการ

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบโยนิโสมนสิการที่มีผลต่อการอ่าน การคิด การคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนดังนี้

นวพร ถึงประเสริฐ (2549: 105-112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน แบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงรัตน์ สบายยิ่ง (2549: 114-115) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนว โยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประกายมาศ โรหิตาคนี (2550: 103) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจและความสนใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นวลน้อย แสนเกล้า (2552: 120-121) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีเจตคติต่อการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การคิดแบบโยนิโสมนสิการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้ เนื่องจากการสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการเรียนรู้แนวหนึ่งจากหลาย ๆ แนวที่มีลักษณะบูรณาการของหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการแนะแนว และ

หลักการสอนอย่างผสมกลมกลืนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ซึ่งมีวิธีการคิดอยู่ทั้งหมด 10 วิธี แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีคิดเพียง 3 วิธี คือ 1) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2) วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก และ 3) วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย มาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์หลักการ

การสอนคิดตามแนวโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการเรียนรู้โดยสร้างให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาในกระบวนการเรียนรู้ โดยครูเป็นกัลยาณมิตรและการจัดสิ่งแวดล้อมที่มุ่งใจให้นักเรียนเกิดการใฝ่รู้เป็นจุดเริ่มต้นที่โน้มนำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ การฝึกคิดอย่างมีระบบ ระเบียบ โดยใช้เหตุผล คิดพิจารณาสถานการณ์ปัญหาอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ด้วยการสืบค้นอย่างมีหลักการและเหตุผลเป็นลำดับขั้นตอน ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ทั้ง 3 วิธี ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการจึงเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักอ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำเสนออย่างละเอียดรอบคอบ ไม่อ่านอย่างผิวเผิน แล้วสามารถวิเคราะห์พิจารณาแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านอย่างถูกวิธี โดยการเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระเบียบขั้นตอนจนสามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ แยกแยะได้ว่าสิ่งใดที่เป็นความจริงและเป็นประโยชน์จากเนื้อเรื่อง สามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมนำไปสู่การตัดสินใจเลือกหลักการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมได้ ด้วยการนำเหตุผลมาประกอบการตัดสินใจ โดยไม่นำเอาความรู้สึกนึกคิดของตนมาเป็นหลักในการตัดสินใจ ดังนั้นการปลูกฝังและการฝึกการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการนับว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยเป็นอย่างยิ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,560 คน จากทั้งหมด 117 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่มและเลือกห้อง ป.4/1 จากทั้งหมด 2 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 32 คน เนื่องจากเป็นห้องที่นักเรียนคละความสามารถ

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One - Group Pretest - Posttest Design (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 248-249) ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Pre – test	Treatment	Post – test
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	X_1	Tr_1	X_2

เมื่อ X_1	แทน	การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
Tr_1	แทน	การสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ
X_2	แทน	การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ
2. แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์
3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นการสร้าง

1.1.1 ศึกษาเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล การอ่านจากหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหารเทา พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย)

1.1.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสอนความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

1.1.3 คัดเลือกเนื้อหาสาระ และประเภทของเนื้อหาสาระสำหรับนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ข่าว บทความ บทร้อยกรอง

1.1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือวัดผลและเกณฑ์ประเมินผล ได้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน ซึ่งแต่ละวิธีคิดจะประกอบไปด้วยแผนการสอนจำนวน 2 แผน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เป็นการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการแต่ละวิธี ยกเว้นแผนที่ 7 และ 8 ผู้วิจัยใช้วิธีคิดทั้ง 3 วิธี ซึ่งเป็นแผนการสอนที่สรุปวิธีคิดทั้ง 3 วิธี ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่	เรื่อง	สื่อ	วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	การอ่านเชิงวิเคราะห์	จำนวนชั่วโมง
1	อาหาร Junk food มีผลกับโรคภูมิแพ้	ข่าว	วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุ-ปัจจัย	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	2
2	ความจนปนความเขลา	บทร้อยกรอง	วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุ-ปัจจัย	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	2
3	โซเดียมอันตรายที่ซ่อนอยู่ในขนมสำเร็จรูป	ข่าว	วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก	วิเคราะห์เนื้อหา	2
4	ปุยอินทรีซ์ปุยดีของเรา	บทร้อยกรอง	วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก	วิเคราะห์เนื้อหา	2
5	ร้อนนี้ระวังใช้เสื้อออก	บทความ	วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย	วิเคราะห์หลักการ	2
6	ฟอร์มาลีนภัยร้ายในอาหารสด	ข่าว	วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย	วิเคราะห์หลักการ	2
7	ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน	บทความ	1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก 3. วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย	1. วิเคราะห์เนื้อหา 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3. วิเคราะห์หลักการ	2
8	สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากั๊	บทความ	1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก 3. วิธีคิดหลักการและความมุ่งหมาย	1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ 2. วิเคราะห์เนื้อหา 3. วิเคราะห์หลักการ	2
รวม					16

1.2 ขึ้นหาคูณภาพ

1.2.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน ด้านการสอนภาษาไทยและด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการใช้ภาษา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 และนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขจนได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโตมนติการจำนวน 8 แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าข่าว เรื่อง อาหาร Junk food มีผลกับโรคมุมิแพ้ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าข่าว เรื่อง ความจนปนความเขลา ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าข่าว เรื่อง โชนเดียมอันตรายที่ซ่อนอยู่ในบะหมี่สำเร็จรูป ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าข่าว เรื่อง ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยคอกของเรา ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าบทความ เรื่อง ร้อนนี้ระวังไข้เลือดออก ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าข่าว เรื่อง ฟอรั่มลีนกัยร้ายในอาหารสด ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าบทความ เรื่อง ฤงพลาสดกกับภาวะโลกร้อน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การอ่านเชิงวิเคราะห์ห่าบทความ เรื่อง สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากัย ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

1.2.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1, 3, 5, 7 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านทะเลเหมียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27 คน เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการใช้สำนวน ภาษา เวลา สื่อการเรียนการสอน ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรมในแต่ละแผน จากนั้นนำมาปรับปรุงอีกครั้งเพื่อใช้ในการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งสาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1, 3, 5, 7 ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโตมนติการนี้ ผู้วิจัยได้

สร้างไว้ 1 วิธีคิดต่อ 2 แผนการสอน ดังนั้นเพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการทดลองผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการดังกล่าว และจากการทดลองใช้แผนการสอนกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงในส่วน of ชั้นตอนการสอนคือ จะนำขั้นของการจัดกิจกรรมที่เร็วให้เกิดการคิดวิธีต่าง ๆ ทั้ง 3 วิธี มาจัดกิจกรรมในชั่วโมงที่ 1 เนื่องจากมีเวลาเหลือพอที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้ แต่ในแผนที่ 7 การจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการคิดวิธีต่าง ๆ จะใช้ในชั่วโมงที่ 2 ร่วมด้วย เพื่อให้เหมาะสมกับเวลา

2. แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ขั้นการสร้าง

2.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหาความสามารถด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความสามารถด้านการวิเคราะห์หลักการ

2.1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

2.1.3 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน

2.1.4 คัดเลือกเนื้อหาสาระและประเภทของเนื้อหาสาระสำหรับนำมาใช้ในการสร้างแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่ให้ประโยชน์แก่นักเรียนและให้ข้อคิดคติสอนใจสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนข้อสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สร้างก่อนนำไปหาคุณภาพ

การอ่าน เชิงวิเคราะห์	ข่าว 6 เรื่อง (ข้อ)	บทร้อยกรอง 4 เรื่อง (ข้อ)	บทความ 4 เรื่อง (ข้อ)	รวม (ข้อ)
วิเคราะห์เนื้อหา	8	8	8	24
วิเคราะห์ความสัมพันธ์	7	7	7	21
วิเคราะห์หลักการ	5	5	5	15
รวม (ข้อ)	20	20	20	60

2.1.5 สร้างแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ใช้วัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

2.2 ขึ้นหาคุณภาพ

2.2.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 4 ท่าน และด้านการวัดประเมินผล จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)

2.2.2 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านไปกำหนดหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อ ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามที่ได้ค่า 0.80 ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำจนได้ 60 ข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 60 ข้อที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ซึ่งผ่านการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ในหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน บ้านหารเทา จากนั้นนำไปตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกได้ 0 คะแนน

2.2.4 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.41-0.70 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.00-0.75 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.41-0.68 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.25-0.75 จำนวน 30 ข้อ ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนข้อสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ใช้หลังนำไปหาคุณภาพ

การอ่าน เชิงวิเคราะห์	ข่าว 6 เรื่อง (ข้อ)	บทร้อยกรอง 4 เรื่อง (ข้อ)	บทความ 3 เรื่อง (ข้อ)	รวม (ข้อ)
วิเคราะห์เนื้อหา	4	4	4	12
วิเคราะห์ความสัมพันธ์	4	4	4	12
วิเคราะห์หลักการ	2	2	2	6
รวม (ข้อ)	10	10	10	30

2.2.5 นำแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จำนวน 30 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

2.2.6 นำแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จัดทำเป็นต้นฉบับ

3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเพื่อดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ขั้นการสร้าง

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยวัดเจตคติด้านความรู้สึกต่อการเรียนภาษาไทย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 97)

3.1.2 กำหนดโครงสร้าง เนื้อหา และข้อคำถามที่จะนำมาสร้างแบบวัดเจตคติ โดยปรับปรุงจากแบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในงานวิจัยของประภาพร ชัยปายาง (2549: 91)

3.1.3 ปรับปรุงแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน จำนวน 21 ข้อ ซึ่งข้อคำถามจะเป็นข้อคำถามเชิงบวก และเชิงลบ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 102-103)

ข้อความเชิงบวก (Positive Statements) ให้ระดับของคะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีเจตคติมากที่สุด
4	มีเจตคติมาก
3	มีเจตคติปานกลาง
2	มีเจตคติน้อย
1	มีเจตคติน้อยที่สุด

ข้อความเชิงลบ (Negative Statements) ให้ระดับคะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีเจตคติน้อยที่สุด
4	มีเจตคติน้อย
3	มีเจตคติปานกลาง
2	มีเจตคติมาก
1	มีเจตคติมากที่สุด

3.1.4 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

3.1.5 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นรายข้อ ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1

3.1.6 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยมาตรวจให้คะแนนหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient - α) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2550: 146) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

3.1.7 จัดทำเป็นต้นฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผน กับกลุ่มทดลอง สอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง จนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 8
3. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน (ฉบับเดิม)
4. นำคะแนนจากการทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 8 ระยะเวลาและเนื้อหาในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

วัน/เดือน/ปี	ชั่วโมงที่	เวลาที่สอน	เรื่อง
6 ม.ค. 58	1	09.30-10.30 น.	อาหาร Junk food มีผลกับโรคภูมิแพ้
7 ม.ค. 58	2	09.30-10.30 น.	
8 ม.ค. 58	3	08.30-09.30 น.	ความจนปนความเขลา
9 ม.ค. 58	4	09.30-10.30 น.	โซเดียมอันตรายที่ซ่อนอยู่ในขนม
12 ม.ค. 58	5	08.30-09.30 น.	
13 ม.ค. 58	6	09.30-10.30 น.	สำเร็จรูป
19 ม.ค. 58	7	08.30-09.30 น.	ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยดีของเรา
20 ม.ค. 58	8	09.30-10.30 น.	
21 ม.ค. 58	9	09.30-10.30 น.	ร้อนนี้ระวังไข่เลื้อยออก
22 ม.ค. 58	10	08.30-09.30 น.	
23 ม.ค. 58	11	09.30-10.30 น.	ฟอร์มาลินภัยร้ายในอาหารสด
26 ม.ค. 58	12	08.30-09.30 น.	
27 ม.ค. 58	13	09.30-10.30 น.	ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน
28 ม.ค. 58	14	09.30-10.30 น.	
29 ม.ค. 58	15	08.30-09.30 น.	สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากัษ
30 ม.ค. 58	16	09.30-10.30 น.	

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์/วัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นรายข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 84) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของข้อทดสอบ
 R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.3 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นรายข้อ (ล้วน สายยศ, 2543: 186) ดังนี้

$$R = \frac{H - L}{N}$$

เมื่อ	R	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549: 76) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของนักเรียนที่ทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำผิดในแต่ละข้อ, $q = 1 - p$
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียน

1.5 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient - α) ตามที่ได้ศึกษาจาก (สุวิมล ติรกานันท์, 2550: 146) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแต่ละคน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551: 119)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียน

2.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551: 140)

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

2.1.3 t-test แบบ Dependent ใช้เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549: 87)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{(n-1)}}}, df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

ΣD แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

ΣD^2 แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่ยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.1.4 เกณฑ์การแปลเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์
ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 69-71)

4.51 – 5.00	หมายถึง	เจตคติระดับสูงมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	เจตคติระดับสูง
2.51 – 3.50	หมายถึง	เจตคติระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	เจตคติระดับต่ำ
1.00 – 1.51	หมายถึง	เจตคติระดับต่ำสุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็น ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน (คะแนนเต็ม = 30)

ความสามารถ ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การวิเคราะห์เนื้อหา	5.56	1.88	10.19	1.10	15.57**	0.00
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	4.91	1.78	10.00	1.41	20.26**	0.00
การวิเคราะห์หลักการ	2.81	1.38	5.10	0.93	7.82**	0.00
ภาพรวม	13.28	4.04	25.28	2.34	26.73**	0.00

จากตาราง 9 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 4.91 และหลังเรียนเท่ากับ 10.00 รองลงมา เป็นความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 5.56 และหลังเรียนเท่ากับ 10.19 และมีความสามารถด้านการวิเคราะห์หลักการน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 2.81 และหลังเรียนเท่ากับ 5.10

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	t	P
ก่อนเรียน	3.94	0.51	เจตคติระดับสูง	9.57**	0.00
หลังเรียน	4.75	0.14	เจตคติระดับสูงมาก		

จากตาราง 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 มีเจตคติอยู่ที่ระดับสูง และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 มีเจตคติอยู่ที่ระดับสูงมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหารเทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการ 2) แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่ง ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t-test dependent สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเป็นลำดับได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการวิเคราะห์ความสัมพัทธ์มากที่สุด รองลงมาเป็นความสามารถด้านการวิเคราะห์เนื้อหา และนักเรียนมีความสามารถด้านการวิเคราะห์หลักการน้อยที่สุด

2. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิ โสมนสิการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โยนิโสมนสิการเป็นองค์ประกอบภายในที่มีความเกี่ยวข้องกับ การใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบ คิดอย่างวิเคราะห์ ไม่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ อย่างตื้น ๆ ผิวเผิน เป็นขั้นตอนสำคัญของการสร้างปัญญา ทำให้ทุกคนช่วยตัวเองได้ ซึ่งโยนิโสมนสิการจะทำงาน 2 ขั้นตอน คือ รับรู้อารมณ์หรือประสบการณ์จากภายนอก การรับรู้ด้วยโยนิโสมนสิการจะเป็นการรับรู้ที่ถูกต้อง มีการคิดค้นพิจารณาอารมณ์หรือเรื่องราวที่เก็บเข้ามา เป็นการพิจารณาข้อมูลด้วยสติซึ่งเอาไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549: 667-674) ดังนั้นเมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ นักเรียนก็จะรู้จักอ่านอย่างถูกวิธี คือ อ่านอย่างละเอียด รอบคอบ มีขั้นตอน ไม่อ่านอย่างผิวเผินแล้วใช้สติปัญญาไตร่ตรองบวกกับประสบการณ์มาช่วยในการคิดวิเคราะห์อย่างมีสติ เป็นความสามารถที่นักเรียนจะรู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะความเป็นจริง โดยไม่นำเอาความคิดหรือความรู้สึกส่วนตัวมาใช้ในการตัดสินใจ แต่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยวิธีการแห่งปัญญา ดังนั้นวิธีการสอนแบบ โยนิโสมนสิการจึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นรายด้านของนักเรียน ดังนี้

1.1 การสอนแบบ โยนิโสมนสิการ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ เป็นวิธีที่สอนให้นักเรียนรู้จักอ่านแล้ววิเคราะห์อย่างเข้าถึงความจริง การรู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะด้วยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ การสอนให้นักเรียนได้คิดหาสาเหตุที่ทำให้เกิดผลหรือเกิดเหตุการณ์ ว่ามีอะไรเป็นปัจจัยทำให้เกิดและมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เป็นวิธีการคิดที่ต้องใช้สติปัญญาในการสืบค้นจากต้นเหตุตลอดทางจนถึงผลสุดท้ายที่เกิด คิดตามความสัมพันธ์ที่สืบทอดจากเหตุ โดยไม่เอาความรู้สึก อุปทานของตนเองเข้าจับหรือเคลือบคลุมนักเรียนจึงสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามเหตุที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ด้วยวิธีการแห่งปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549: 676) ดังนั้นวิธีการคิดแบบนี้จึงช่วยให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถใช้ปัญญาในการค้นหาสิ่งที่เป็นสาเหตุของเรื่อง ได้สอดคล้องและสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้นจากเนื้อเรื่อง ได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี

1.2 การสอนแบบโยนิโสมนสิการ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการวิเคราะห์ เนื้อหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการเป็นวิธีที่สอนให้นักเรียนรู้จักอ่านแล้ววิเคราะห์ห้อย่างเข้าถึงความเป็นจริง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะที่มีอยู่ตามปกติ มองให้เห็นข้อดี ข้อเสีย สิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่เป็นคุณ สิ่งที่เป็นโทษและเลือกทำ เลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี สิ่งที่เป็นคุณและหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่เป็นโทษจากสิ่งที่มีอยู่ เห็นอยู่ เป็นวิธีคิดที่ช่วยให้นักเรียนได้มองเห็นถึงรากแก่นแท้ของสิ่งเหล่านั้นตามความเป็นจริง ซึ่งเมื่อนักเรียนคิดเป็นตามวิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออกแล้ว นักเรียนก็จะเกิดการเลือกรับเป็นหรือเลือกรับแต่สิ่งที่ดี ๆ เมื่อรับมาแล้วก็จะเกิดการตีความเชื่อมโยงและตอบสนองออกมาเป็นการกระทำอย่างเหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549: 689-693) ดังนั้นวิธีการคิดแบบนี้จึงช่วยให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถวิเคราะห์เพื่อแยกแยะ จุดเด่น จุดด้อย สิ่งที่มีประโยชน์หรือไม่มีความประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ จากเนื้อเรื่องได้

1.3 การสอนแบบโยนิโสมนสิการ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการวิเคราะห์ หลักการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีที่สอนให้นักเรียนรู้จักอ่านแล้ววิเคราะห์ห้อย่างเข้าถึงความเป็นจริง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามภาวะด้วยวิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมายคือ สอนให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาให้เข้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างธรรมกับอรรถหรือหลักการกับความมุ่งหมายเป็นความคิดที่มีความสำคัญมาก เพราะวิธีคิดนี้เป็นวิธีคิดที่สอนให้นักเรียนได้มองเห็นถึงหลักความเป็นจริง หลักความดีงาม หลักการปฏิบัติ และหลักการนำไปใช้ วิธีคิดแบบนี้เป็นวิธีคิดที่สอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่าง หลักการที่ดีและวัตถุประสงค์ ที่ถูกต้องทำให้เกิดประโยชน์ที่ต้องการ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549: 683-689) ดังนั้นวิธีคิดแบบนี้จึงช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกปฏิบัติและนำไปใช้ได้ถูกต้องและถูกวิธีตามจุดประสงค์ของผู้เขียนได้

งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายมาศ โลหิตาคณี (2550: 117-118) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจและความสนใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

2.1 การสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเคารพ และเชื่อมั่นในตัวผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2553: 278-279) ที่กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน ครูเป็นกัลยาณมิตร เป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อครู จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดและแสดงออกอย่างถูกต้อง ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดปัญญาและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการนั้นทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลน้อย แสนเกล้า (2552: 120-121) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อการเรียนพระพุทธศาสนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพงศ์ ท่างาน (2551: 54) ที่ศึกษาการใช้วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษและส่งเสริมเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษของพระนิสิต ผลการศึกษาพบว่า พระนิสิตที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการมีเจตคติเชิงบวกเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง

2.2 การสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีสอนที่มีขั้นตอนการสอนที่เป็นกระบวนการ มีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจนเป็นระบบซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสะดวกในการเรียนรู้ ไม่เกิดความสับสนในลักษณะการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พรสวรรค์ สายสุใจ (2542: 151) ที่ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรม จึงทำให้มีมุมมองที่ดีในการเรียนรู้ภาษาไทย และให้ความร่วมมืออย่างดีในกระบวนการเรียนรู้ ในกระบวนการเรียนการสอนมีการให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ครูกำหนดไว้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ส่งเสริมให้รู้จักคิด มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียนทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าถาม กระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมจัดบรรยากาศทางการเรียนรู้ตามเรื่องที่จะเรียนอันส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนเป็นอย่างดี และบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตราที่ 22 ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 2)

2.3 การสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการช่วยลดความวิตกกังวลในการเรียนรู้ เนื่องจากในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจัดกิจกรรมชั้นนำโดยการจัดบรรยากาศ ในชั้นเรียนที่เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน มีการจัดสภาพห้องเรียนใหม่ทุกครั้งก่อนทำการสอน มีการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน จัดป้ายนิเทศไว้ภายในห้องและนอกห้องเรียน จัดมุมสำหรับการทดลอง สาธิต และแสดงบทบาทสมมติ ใช้รูปภาพและสื่อที่เป็นของจริงให้ผู้เรียนดูและร่วมกันทายปริศนาจากภาพ ทำให้นักเรียน ได้ตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนและได้รับทราบผลทันทีที่เป็นการเสริมแรงเพื่อโยยเข้าสู่เนื้อหาที่เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2530: 85-88) ที่กล่าวว่า ครูควรใช้สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจ เช่น การจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ เสนอเอกสาร รูปภาพ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง นิทานหุ่น เป็นต้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่สนุกสนานสร้างความสนใจ ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันตอบคำถาม ทำให้ผู้เรียนได้แสดงทัศนคติของตนเองอย่างอิสระต่อหัวข้อเรื่องที่กำลังอภิปราย ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความเสมอภาคในการเสนอแนวความคิดเห็น แม้ว่าจะมีความคิดเห็นตรงกันหรือไม่ตรงกันบ้าง ผู้เรียนก็สามารถพูดคุยในประเด็นปัญหานั้น ๆ โดยอาศัยกรอบวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการที่ได้เรียนรู้เป็นแนวทาง อีกทั้งเมื่อเข้าสู่กระบวนการกลุ่มผู้เรียนก็จะมีความรู้สึกคุ้นชินกันมากขึ้น เพราะมีโอกาสพูดคุยกันอยู่เสมอ ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีเป็นกันเองในชั้นเรียน ทำให้รู้สึกผ่อนคลายสนุกสนานในการเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองเต็มที่และไม่รู้สึกกังวลว่าสิ่งที่ตนพูดหรือแสดงความคิดเห็นออกไปนั้นจะผิด ดังที่พูนรัตน์ แสงหนุ่ม (2538: 118) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการเรียนการสอนในทางบวกคือ กระบวนการเรียนการสอนที่คำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการให้ความร่วมมือ ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเป็นกันเองในกลุ่ม ซึ่งช่วยให้การทำงานกลุ่มเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเพื่อเป็นการชี้แนะให้ในเบื้องต้น ก็พบว่าผู้เรียนมีความกล้าที่จะซักถามในจุดที่สงสัยและได้ตอบได้อย่างคล่องแคล่วมากยิ่งขึ้นซึ่งช่วยให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบ

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการมีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย อาทิ ทดลอง สาธิต แสดงบทบาทสมมติ ในช่วงของการฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ทางเลือกและตัดสินใจ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและรู้สึกตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถของตนเอง และในชั้นสรุปนักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้ออกมานำเสนอผลการอภิปราย ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มและแต่ละคนจะรู้สึกตื่นตัวและกระตือรือร้นมากเพราะแต่ละคนจะคอยลุ้นว่ากลุ่มไหนจะเป็นกลุ่มที่ครูสุ่มให้ออกมานำเสนอการอภิปรายผลของกลุ่ม ซึ่งในการนำเสนอผลการอภิปรายนั้นสมาชิกทุกคนได้ออกมานำเสนอทุกคน จากการสอบถามผู้วิจัยพบว่า นักเรียนจะบอกว่าที่เขาตื่นตัวก็เพราะตั้งแต่

เรียนมาบางคนไม่เคยได้ออกไปพูดหน้าชั้นเรียนเลยจึงทำให้เขารู้สึกว่าหากเขาได้ไปพูดทำให้เขาคิดว่าเขาเป็นคนเก่งที่สามารถออกไปอธิบายเรื่องที่เรียนให้เพื่อน ๆ ร่วมห้องฟังได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พูลศรี กิจเฉลา (2544: 73) ซึ่งกล่าวว่า นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนวิชานั้น เมื่อมีการเสริมแรงจึงใจทำให้นักเรียนเข้าใจในการอ่านภาษาไทยที่ศึกษา

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดวิถีคิดวิถีวิธีต่าง ๆ คิดพิจารณาเหตุการณ์ ปัญหาอย่างรอบคอบ ต่อเนื่องเป็นลำดับตามเหตุผล ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสม สามารถใช้ปัญญาแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง มีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนให้สูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับภาษาควรรนำวิธีการสอนแบบโยนิโสมนสิการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหา บริบทของชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนต่อไป

2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการไปใช้ ครูผู้สอนควรมีการเตรียมตัวล่วงหน้า ศึกษาเนื้อหาที่ใช้สอนอย่างละเอียด วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดเวลาให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ รวบรวมข้อมูล ตลอดจนต้องจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามเวลาที่กำหนด

3. การสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิดตามวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ครูควรมีสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับวิถีคิดแต่ละวิธีที่ใช้ เนื้อหาหรือบทอ่านที่นำมาใช้จะต้องเป็นเรื่องใกล้ตัว นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะเลือกนำมาใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างในเรื่องของการคิดและประสบการณ์เดิมในด้านการคิดที่แตกต่างกัน และในการฝึกคิดให้แก่ นักเรียน ครูควรทำอย่างเป็นขั้นตอนและดำเนินการตามลำดับ โดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่าย ๆ หรือเนื้อหาที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ครูควรกระตุ้นให้แรงเสริมในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าที่จะตัดสินใจอย่างอิสระและฝึกการให้เหตุผลในการสนับสนุนการตัดสินใจของนักเรียน ซึ่งครูควรให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่า ๆ กัน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงออกถึงความสามารถของตนที่แตกต่างกัน ใช้วิธีการให้คนเก่งยอมรับคนอ่อนหรือปานกลาง ทำให้คนอ่อนเกิดความมั่นใจและเห็นคุณค่าของตนเอง โดยครูคอยให้กำลังใจและเป็นที่ยกย่องที่ดี

5. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการในช่วงของการฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ทางเลือก จะต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ ทดลอง สาธิต แสดงบทบาทสมมติ เขียนเรียงความ ถ้าใช้การทดลองที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติอย่างละเอียดเพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดจากการทดลอง และควรแบ่งนักเรียนให้ทดลองเป็นรายกลุ่มหรือรายคน โดยที่ครูสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงและมั่นใจว่าจะไม่เกิดอันตรายแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการครั้งนี้ เป็นการนำบทอ่านประเภทข่าว บทความและบทร้อยกรองมาให้ นักเรียนวิเคราะห์ ดังนั้นจึงควรมีการนำบทอ่านประเภทอื่น ๆ เช่น นิทาน สารคดี กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน

2. ควรมีการนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการวิธีอื่น เช่น วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบอริยสัจ วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบเป็นอยู่กับปัจจุบัน และวิธีคิดแบบวิภาษวาท ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการในเนื้อหาอื่น ๆ โดยผู้สอนต้องเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับแต่ละวิธีคิด

3. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับตัวแปรอื่น เช่น ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การคิดเปรียบเทียบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแบบเชิงประยุกต์ และคุณธรรมจริยธรรมด้านต่าง ๆ เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาทดลองว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการมีผลที่ดีกับนักเรียนกลุ่มใดมากที่สุด เช่น กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อจะได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ จิตจักร. (2549). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาโตจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กาญจนา มากพูน. (2548). ผลการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2549). แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐาน.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542. กรุงเทพมหานคร: คู่มือสภาลาดพร้าว.
- การุณนันท์ รัตนแสนวงษ์. (2550). การใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กิตติ พัฒนตระกูลสุข. (2542). “ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับ Constructivism โยนิโสมนสิการ.” วารสารคณิตศาสตร์. 4(กุมภาพันธ์-เมษายน), 21-25.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชลล์มีเดีย จำกัด.
- _____. (2547). ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.
- จิรนุช ศาสนะสนธิ. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- จุฑามาส เจริญธรรม. (2549). การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิด. นนทบุรี: สุรัตน์การพิมพ์.
- เฉลิมพงศ์ ทำงาน. (2551). การใช้วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษ และส่งเสริมเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษของพระนิสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: อินเทอร์เน็ตโปรเกรสซีฟจำกัด.
- ณรงค์ มั่นเศรษฐวิทย์. (2540). ภาษากับการพัฒนาความคิด. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ดวงรัตน์ สบายยิ่ง. (2549). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการ เรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิสนา แยมมณี. (2544). การคิดและการสอนคิดในวัตรกรรมเพื่อการเรียนรู้ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2552). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวพร ถึงประเสริฐ. (2549). ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยสร้างศรัทธาและ โยนิโสมนสิการในรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน กาญจนภิเษก วิทยาลัย กापสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.
- นวลน้อย แสนเกล้า. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนโดยการสร้างศรัทธาและ โยนิโสมนสิการที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เจตคติต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร: สวีริยาสาน.
- _____. (2549). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กापสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- บุปผา มุคุระ. (2549). การศึกษาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ปราวา วงศ์ปัญญา. (2551). การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประกายมาศ โลหิตาคณี. (2550). การเปรียบเทียบความเข้าใจและความสนใจในการอ่านภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนลิกากับการสอนตาม
คู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจอมบึง.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3
เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
9119 เทคนิก พรีนติ้ง.
_____. (2552). แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิกพรีนติ้ง.
- ประภาพร ชัยปายาง. (2549). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนสื่อความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยเทคนิค KWL - Plus. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่
ล่าสุด). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรสวรรค์ สายสุุดใจ. (2542). การใช้กิจกรรมที่เน้นกลวิธีการสื่อสารเพื่อเพิ่มพูนความสามารถใน
การพูด และเจตคติของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2549). พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงขยายความ). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก
จำกัด
_____. (2553). พุทธธรรม (ฉบับเดิม). พิมพ์ครั้งที่ 24. นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์

- พูนรัตน์ แสงหนู่ม. (2538). ผลของวิธีสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศ ในชั้นเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พูนศรี กิจเฉลา. (2544). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนภาษาไทย และความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เพียงใจ ออมสิน. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล จังหวัดอ่างทอง ที่ได้รับการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กับที่ได้รับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- โรงเรียนบ้านหารเทา. (2553). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหารเทา. โรงเรียนบ้านหารเทา.
- ลาวัณย์ สังขพันธานนท์ และคณะ. (2549). การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). การคิด (Thinking). กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วศิน อินทสระ. (2534). ปัญญาสำนึกทางพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: มหามงกุฎราชวิทยาลัย
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้าวิชาการ จำกัด.
- วรรณมา สุดีวิจิตร. (2541). พุทธวิธีในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์. (2547). การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธร ัญญลักษณ์นันท์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพมหานคร: เซิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น.
- ศิริกาญจน์ โกสุม, ดารณี คำวังนัง. (2545). สอนเด็กให้คิดเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เมธีทีปส์ จำกัด.

ศุภวรรณ ศุภกิจวัฒนา. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบโยนิโสมนสิการโดยเน้นวิธีคิดแบบ
แยกแยะส่วนประกอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). (2550). โครงการจัดการความรู้
และการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่าย
คุณธรรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์คุณธรรม.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2554). รายงานการวิเคราะห์คะแนนและ
คุณภาพของแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2553 (เมษายน 2554). กรุงเทพมหานคร: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2553). ภาษาไทย ป.4. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ
สมบัติ พันท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). กลเม็ดการอ่านให้เก่ง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
สถาพรบุ๊คส์.

สุคนธ์ สินธพานนท์, วรรณ วรรัตน์, วรรณเลิศลักษณ์ และพรณี สินธพานนท์. (2552). พัฒนาทักษะการคิด
พิชิตการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุคใจ พงษ์เพ็ญจันทร์. (2551). การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ
STAD ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสารคาม.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). หลักและวิชาการสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา
พานิช.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียน
สโตร์.

_____. (2538). การประยุกต์พุทธวิธีสอน “หนังสือชุดเสริมประสิทธิภาพครู เทคนิคและ
วิธีการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพล พะยอมเข้ม. (2544). จิตวิทยาพื้นฐานสำหรับการศึกษา. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุชาการพิมพ์.

- ..... (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ..... (2556). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2551). **ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: นอลดิคส์ลิ่งคส์.
- สุวิมล ตรีภานัน. (2550). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2546). **วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- ..... (2547ก). **21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- ..... (2550). **กลยุทธ์การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สกายนุคส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. (2557). **รายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2557**. พัทลุง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- Darley, John M. (1998). **Psychology**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice – Hall.
- Krashen, Stephen D. (1982). **“Principle and Practice in Second Language Acquisition**. London: A Wheation & Co, Ltd, Exeter.
- Thurstone, L. (1995). **Attitude can be Measured**. New York : John Wiley
- Sax, G. (1980). **Principles of Educational Measurement and Evaluation**. Belmont: Wadsworth.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาตรวจสอบ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสัการ เรื่อง โอมพินิจ มหาพิจารณา แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบวัดเจตคติต่อการเรียน ภาษาไทยของนักเรียน มีรายนามดังต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย จันทร์พริ้ม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. ดร. จุไรศิริ ชูรัมย์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
3. นางเยวเรศ สมณะกิจ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3)
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลสงขลา
4. นางจิรนัย สุขมี ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3)
สถานที่ทำงาน โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
5. นางสุนิสา พรหมแก้ว ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3.)
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดไทรพอน

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ 0560.06 / ว 0080

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

10 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคคลกรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสงขลา

ด้วย นางสาวมนัญญา แก้วสองเมือง รหัส 53G1911010 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่า นางเยาะเรศ สมณะกิจ บุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี

โทรศัพท์/โทรสาร 0 7433 6948

<http://bundit.skru.ac.th/>

www.facebook.com/gsskru

ที่ ศธ 0560.06 / ว 0080

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

10 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไพรพอน

ด้วย นางสาวมณัญญา แก้วสองเมือง รหัส 53G1911010 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่า นางสาวสุนิสา พรหมแก้ว บุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี

โทรศัพท์/โทรสาร 0 7433 6948

<http://bundit.skru.ac.th/>

www.facebook.com/gsskru

ที่ ศธ 0560.06 / ว 0080

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

10 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย

ด้วย นางสาวมณัญญา แก้วสองเมือง รหัส 53G1911010 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่า นางจิรนัย สุขมี บุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี

โทรศัพท์/โทรสาร 0 7433 6948

<http://bundit.skru.ac.th/>

www.facebook.com/gsskru

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 246

ที่ บวล. 1130 /2557

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.จุไรศิริ ชูรัมย์

ด้วย นางสาวมัญญา แก้วสองเมือง รหัส 53G1911010 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 246

ที่ บวล. 1131 / 2557

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย จันทรพริ้ม

ด้วย นางสาวมณัญญา แก้วสองเมือง รหัส 53G1911010 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.ปรีดา เบ็ญการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัท ชาติทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนติการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 โอม! พินิจมหาพิจารณา	เวลา 16 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 7 การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ เรื่อง อุงพลาสติก...กับภาวะโลกร้อน	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่.....เดือน.....	พ.ศ. ....

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- มฐ ท.1.1 ป.4/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
 มฐ ท.1.1 ป.4/5 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ
 มฐ ท.1.1 ป.4/6 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ

การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบ
 ต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหา
 สภาพความเป็นจริง หรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ ดังนั้นผู้อ่านบทความจะต้องมีความรู้ความ
 เข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ เพราะจะช่วยให้กำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ จำแนกองค์ประกอบ
 จัดหมวดหมู่ หรือหาสาเหตุของเรื่องราวเหตุการณ์ได้ชัดเจน เป็นคนช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่าง
 ชักถาม มีความสามารถในการตีความ โดยวิเคราะห์เทียบเคียงกับความทรงจำหรือความรู้เดิมที่
 เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น และมีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการที่เกี่ยวกับข่าวอุงพลาสติกกับ
ภาวะโลกร้อน

2. สามารถบอกสิ่งที่เป็นเหตุและผลของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ถุงพลาสติก และสรุปอย่างมีเหตุผล

3. สามารถบอกข้อดี (คุณ) ข้อเสีย (โทษ) ของถุงพลาสติก

4. สามารถค้นหาวิธีการปฏิบัติ และจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความ

5. เสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้ถุงพลาสติกของผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ

6. เสนอวิธีการที่ช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก

7. ตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกโดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีนั้น

8. สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

9. สามารถนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมได้

4. สาระการเรียนรู้

1. ความรู้

การอ่านบทความเรื่อง ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน

2. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การอ่านเชิงวิเคราะห์ การให้เหตุผล การสรุปความรู้ การนำเสนอ

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำ

1. ครูจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับถุงพลาสติกแสดงไว้ในห้องเรียนล่วงหน้า เพื่อสร้างบรรยากาศ

2. ครูให้นักเรียนดูภาพรถยนต์ โรงงาน และการเผาขยะจากบัตรภาพ เรียกชื่อนักเรียนให้บอกว่าจากภาพที่ครูให้ดูนั้นมีอะไรที่เหมือนกันบ้าง และร่วมสนทนากับนักเรียนถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้สิ่งของเหล่านั้น ด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และเป็นการดึงดูความสนใจของนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาในบทเรียน

ขั้นตอน

1. ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน โดยจัดกิจกรรมดังนี้

1.1 ครูแจกเอกสารบทความเรื่อง “ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน” ให้นักเรียนร่วมกันอ่าน

1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันระบุนิยามที่สำคัญของเรื่อง โดยการระดมความคิดพิจารณา ลักษณะของปัญหา ผลที่เกิดจากปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหา โดยครูซักถามนักเรียนตาม ประเด็นคำถามต่อไปนี้

➤ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

➤ ปัญหาสำคัญของเรื่องคือปัญหาอะไร

➤ ผลที่เกิดจากปัญหาสำคัญของเรื่องคืออะไร

2. ฝึกการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง และหลักการโดยจัดกิจกรรมดังนี้

2.1 ครูให้นักเรียนหยิบสลากหมายเลขแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน ให้แต่ละกลุ่มมีทั้งคนเก่ง ปานกลางและอ่อน แต่ละกลุ่มเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการ พร้อมตั้งชื่อกลุ่มที่น่าสนใจ แล้วร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับ บทความถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ป้ายนิเทศ อินเทอร์เน็ต หรือ จากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ในชุมชนของตนเอง เช่น ครู ผู้ปกครอง โดยแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามคำ ชี้แจงในใบงานที่ 1

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง และหลักการเกี่ยวกับบทความ “ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน” มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกัน เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในกระบวนการคิดพิจารณาหาแนวทางแก้ปัญหาได้

3. ครูจัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดวิธีต่างๆ โดยจัดกิจกรรมดังนี้

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันคิดพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนจากการใช้ ถุงพลาสติก โดยครูจะใช้ผลของปัญหาตั้งเป็นคำถามแล้วให้นักเรียนร่วมกันเสนอเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหอย่างถูกวิธี โดยครูจะถามตามประเด็นคำถามดังตัวอย่างต่อไปนี้ (วิธีคิด แบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

ตัวอย่างคำถาม - คำตอบ ได้แก่

➤ ทำไมถุงพลาสติกจึงมีส่วนทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

- เพราะการเผาไหม้ในกิจกรรมการผลิตถุงพลาสติกทำให้เกิดก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ลอยสู่ชั้นบรรยากาศโลกในปริมาณมาก
- เพราะการเผาทำลายถุงพลาสติกทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ในปริมาณมาก

☞ ทำไมจึงต้องมีการเผาทำลายถุงพลาสติก

- เพราะมีขยะถุงพลาสติกเป็นจำนวนมาก
- เพราะถุงพลาสติกเป็นขยะที่ใช้เวลาในการย่อยสลายนานหลายปี
- เพราะการฝังกลบถุงพลาสติกจะไปปิดกั้นการเจริญเติบโตของพืช

☞ ทำไมจึงมีขยะถุงพลาสติกเป็นจำนวนมาก

- เพราะถุงพลาสติกเป็นของใช้ที่มีอายุการใช้งานสั้น พร้อมเป็นขยะทันทีหลังการใช้
- เพราะถุงพลาสติกเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีน้ำหนักเบาจึงเป็นของใช้ที่ขุดนิยมของคนทั่วโลก
- เพราะไม่ได้มีการรณรงค์และส่งเสริมให้คนในประเทศช่วยกันลดการใช้ถุงพลาสติกกันอย่างจริงจัง

3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันคิดพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของถุงพลาสติก โดยครูถามตามประเด็นคำถามดังนี้ (วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าและทางออก)

☞ ถุงพลาสติกมีข้อดี (คุณ) อย่างไร

☞ ถุงพลาสติกมีข้อเสีย (โทษ) อย่างไร

3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันคิดพิจารณาหาวิธีการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความ โดยครูถามตามประเด็นคำถามดังนี้ (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

☞ ผู้เขียนบทความได้แนะนำวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาคือการเกิดภาวะโลกร้อนจากการใช้ถุงพลาสติกไว้อย่างไร และเพื่ออะไร

ชั่วโมงที่ 2

4. ฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูล และเปรียบเทียบประเมินค่า โดยจัดกิจกรรมดังนี้

4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกของผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ดีงาม โดยครูเขียนข้อเสนอของนักเรียนลงบนกระดานตามประเด็นคำถามดังนี้

☞ ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯจะมีวิธีการอย่างไรบ้างในการแก้ปัญหาคือการใช้ถุงพลาสติกของคนในกรุงเทพฯ

4.2 ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอวิธีการที่สามารถช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ติงาม โดยครูเขียนข้อเสนอของนักเรียนลงบนกระดานตามประเด็นคำถามดังนี้

- ✎ มีวิธีการใดบ้างที่สามารถช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกได้
- ✎ มีวิธีการใดบ้างที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก
- ✎ วิธีการที่เสนอนั้นส่งผลดี และผลเสียอย่างไร
- ✎ เพราะอะไรจึงเสนอวิธีการนั้น

4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนจากการใช้ถุงพลาสติก ข้อดี ข้อเสียของถุงพลาสติก วิธีการแก้ปัญหของผู้ว่ากรุงเทพฯ และวิธีการที่สามารถช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนจากการใช้ถุงพลาสติก แล้วเขียนข้อสรุปบันทึกลงในใบงานที่ 2 (ข้อ 1-5)

5. ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดทบทวนด้วยเหตุผลจนมั่นใจแล้วว่า ควรจะตัดสินใจเลือกวิธีการใดเป็นแนวปฏิบัติจึงจะเหมาะสมกับการช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย แล้วบันทึกผลการตัดสินใจลงในใบงานที่ 2 (ข้อ 6)

6. ฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแต่ละคนเขียนเรียงความเพื่อพิสูจน์ผลการตัดสินใจที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตกลงร่วมกันแล้วว่าจะใช้เป็นแนวทางสำหรับแก้ปัญหา โดยมีครูคอยสังเกตการณ์ทำงานของนักเรียนและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ขั้นสรุป

1. ครูสุ่มกลุ่มนักเรียนนำเสนอการสรุปผลการปฏิบัติ และผลงานการเขียนเรียงความของตัวเองแทนกลุ่ม
2. ครูสรุปบทเรียน
3. ครูวัดและประเมินผล โดยการตรวจใบงานที่ 1, 2 และผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียน

6. สื่อการเรียนรู้

1. ป้ายนิเทศเกี่ยวกับถุงพลาสติก
2. เอกสารประกอบการเรียนบทความ เรื่อง ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน
3. บัตรภาพรถยนต์ โรงงาน และการเผาขยะ
4. สลากหมายเลขแบ่งกลุ่ม

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. สามารถรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน	1. ตรวจสอบงานที่ 1 ฝึกรวบรวมข้อมูล	1. แบบบันทึกคะแนน	1. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
2. สามารถบอกสิ่งที่เป็นเหตุและผลของปัญหาที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกและสรุปอย่างมีเหตุผล	2. ตรวจสอบงานที่ 2 คิควิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบสืบสาวเหตุปัจจัย) ข้อ 1	2. แบบบันทึกคะแนน	2. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
3. สามารถบอกข้อดี (คุณ) ข้อเสีย (โทษ) ของถุงพลาสติก	3. ตรวจสอบงานที่ 2 คิควิเคราะห์(แบบเห็นคุณโทษและทางออก) ข้อ 2	3. แบบบันทึกคะแนน	3. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
4. สามารถค้นหาวิธีการปฏิบัติ และจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความ	4. ตรวจสอบงานที่ 2 คิควิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและความมุ่งหมาย) ข้อ 3	4. แบบบันทึกคะแนน	4. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
5. เสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้ถุงพลาสติกของผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ	5. ตรวจสอบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและความมุ่งหมาย) ข้อ 4	5. แบบบันทึกคะแนน	5. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
6. เสนอวิธีการปฏิบัติที่ช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก	6. ตรวจสอบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและความมุ่งหมาย) ข้อ 5	6. แบบบันทึกคะแนน	6. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
7. ตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการนั้น	7. ตรวจสอบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและความมุ่งหมาย และแบบเห็นคุณค่าและทางออก) ข้อ 6	7. แบบบันทึกคะแนน	7. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
8. สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้	8. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	8. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	8. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
9. สามารถนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมได้	9. สังเกตการนำเสนอ	9. แบบสังเกตการนำเสนอ	9. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics

เอกสารประกอบการเรียน บทความ “ถุงพลาสติก...กับภาวะโลกร้อน”

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 คณะกรรมการ

นานาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ (IPCC) ซึ่งประกอบด้วย นักวิทยาศาสตร์กว่า 2,500 คน จาก 130 ประเทศ ได้พบข้อสรุปอย่างชัดเจนแล้วว่า สาเหตุของปัญหาโลกร้อนนั้น ร้อยละ 90 มาจากการที่มนุษย์เผาผลาญเชื้อเพลิง ฟอสซิล ส่งผลให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศมากเกินไป จนความร้อนจากพื้นโลกไม่สามารถสะท้อนออกนอกโลกได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สภาพอากาศอย่างรุนแรงไปทั่วโลก

ถ้าถามว่า “ลดใช้ถุงพลาสติกเกี่ยวอะไรกับโลกร้อน” คำตอบคือ เพราะ ถุงพลาสติกที่เราใช้รองรับสินค้าและอาหาร ผลิตจากเม็ดพลาสติก จาก อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นวัตถุดิบการผลิตถุงพลาสติกสามารถ ทำได้อย่างรวดเร็วในปริมาณมาก และด้วยต้นทุนที่ต่ำ เมื่อนำมาใช้จะมีอายุการใช้งานสั้น ส่วนใหญ่เป็นการใช้เพียงครั้งเดียว ความเกี่ยวโยงระหว่างการใช้ถุงพลาสติก กับ โลกร้อนคือ ยิ่งมีการใช้ถุงพลาสติกมากเท่าไร ปริมาณ ก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศโลก จากการเผาไหม้ในกิจกรรมการผลิตและเผาทำลายถุงพลาสติกก็จะยิ่งสูงมากขึ้นตามมาด้วย

ปัจจุบัน (กันยายน 2550) กทม.ต้องเก็บขยะถุงพลาสติกถึงร้อยละ 21 หรือ 1,800 ตัน/วัน หากเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้าแทนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายการเก็บขยะได้วันละ 1.78 ล้านบาท/วัน หรือคิดเป็น 650 ล้านบาท/ปี

ที่มา: <http://guru.sanook.com/4151>

ใบงานที่ 1

รวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง หลักการ (10 คะแนน)

กลุ่ม.....

- สมาชิกในกลุ่ม
1. .... ประธาน
  2. .... รองประธาน
  3. .... สมาชิก
  4. .... สมาชิก
  5. .... สมาชิก
  6. .... เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความเรื่อง “ถุงพลาสติกและภาวะโลกร้อน” แล้วตอบคำถาม ดังนี้

1. พลาสติกมีลักษณะเป็นอย่างไร คือ (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

2. ถุงพลาสติกสามารถแบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

3. การกำจัดถุงพลาสติกสามารถทำได้กี่วิธี อะไรบ้าง (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ในต่างประเทศมีมาตรการในการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกอย่างไรบ้าง (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ถุงพลาสติกเกี่ยวข้องกับภาวะโลกร้อนอย่างไร (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

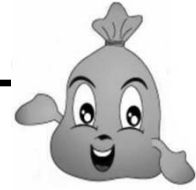
.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (40 คะแนน)

กลุ่ม.....

- สมาชิกในกลุ่ม
1. .... ประธาน
  2. .... รองประธาน
  3. .... สมาชิก
  4. .... สมาชิก
  5. .... สมาชิก
  6. .... เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับบทความ เรื่อง “ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน” ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. คิดสืบสาวเหตุปัจจัยของปัญหา (วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย) (8 คะแนน)

1.1 ทำไมถุงพลาสติกจึงมีส่วนทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

☞ เพราะ.....

ทำไม.....

☞ เพราะ.....

ทำไม.....

☞ เพราะ.....

ทำไม.....

☞ เพราะ.....

2. นักเรียนคิดว่าถุงพลาสติกมีข้อดี (คุณ) และข้อเสีย (โทษ) อย่างไร (วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษ และทางออก) (5 คะแนน)

ข้อดี (คุณ)	ข้อเสีย (โทษ)
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. จากบทความ “ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน” ผู้เขียนได้เสนอวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ในบทความอย่างไร และมีจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย) (4 คะแนน)

วิธีการปฏิบัติ คือ.....

.....

.....

.....

.....

จุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทความ เพื่อ .....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯจะมีวิธีการอย่างไรในการแก้ปัญหาการใช้ถุงพลาสติก หากปฏิบัติตามวิธีการที่เสนอไว้ให้นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลอย่างไร และวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย) (8 คะแนน)

วิธีการแก้ปัญหา คือ .....

.....
.....
.....

ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามวิธีการข้างต้น คือ .....

.....
.....
.....

จุดมุ่งหมายของการปฏิบัติตามวิธีการข้างต้น คือ.....

.....
.....
.....

5. ในฐานะที่นักเรียนเป็นบุคคลหนึ่งที่ใชถุงพลาสติกด้วย นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในการช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย) (5 คะแนน)

วิธีปฏิบัติตน คือ .....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

6. จากวิธีการปฏิบัติที่นำเสนอไว้ นักเรียนคิดว่ามีวิธีใดที่เหมาะสมกับการลดปัญหาการเกิดภาวะโลกร้อนจากการใช้ถุงพลาสติกและวิธีปฏิบัตินั้นส่งผลดี ผลเสียต่อตนเองหรือสังคมอย่างไร และหากได้ปฏิบัติตามวิธีการที่ตัดสินใจเลือกไว้ นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลอย่างไร (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมายและ วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าไทยและทางออก) (8 คะแนน)

วิธีปฏิบัติที่ตัดสินใจเลือก คือ.....

.....

.....

.....

ผลดี.....

.....

.....

.....

ผลเสีย.....

.....

.....

.....

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากการปฏิบัติตามวิธีการข้างต้น คือ.....

.....

.....

.....

เฉลย ใบงานที่ 1

1. เป็นสารประกอบอินทรีย์ที่สังเคราะห์ขึ้นใช้แทนวัสดุธรรมชาติ เมื่ออยู่ในขั้นตอนการผลิตนั้น วัสดุพลาสติกจะมีลักษณะอ่อนตัว สามารถทำให้มีรูปร่าง หรืออัดแบบได้ตามต้องการ โดยใช้ความร้อนและความกดดัน บางชนิดเมื่อเย็นก็แข็งตัว เมื่อถูกความร้อนก็อ่อนตัว บางชนิดแข็งตัวถาวร

2. แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. เทอร์โมพลาสติก เป็นพลาสติกที่ทำเป็นผลิตภัณฑ์แล้วนำกลับมาหลอมใหม่ได้

2. เทอร์โมเซตติงพลาสติก เป็นพลาสติกที่ไม่สามารถนำไปหลอมใช้ใหม่ได้

3. ทำได้ 2 วิธี คือ การฝังกับการเผา

1. เทอร์โมพลาสติก (thermoplastics) เป็นพลาสติกที่เมื่อ ทำเป็นผลิตภัณฑ์แล้วยังสามารถนำกลับมาหลอมใหม่ ใช้งานใหม่ได้เรื่อยๆ

2. เทอร์โมเซตติงพลาสติก (thermosetting plastic) เป็นพลาสติกที่เมื่อทำ เป็นผลิตภัณฑ์แล้ว ไม่สามารถจะนำไปหลอม นำกลับมาใช้ใหม่อีก เนื่องจากในขั้นตอนที่ทำเป็นผลิตภัณฑ์นั้น จะมีการเปลี่ยนแปลง ทางเคมีเกิดขึ้น โมเลกุลพลาสติก ยึดเชื่อมต่อกัน แบบเชื่อมขวาง (crosslinking) การใช้ความร้อน ไม่สามารถ ทำให้อ่อนตัวได้อีก และเมื่อได้รับความร้อนมากๆ จะไหม้เกรียม และแตกออก

4. มีมาตรการ คือ 1. ประกาศห้ามใช้ถุงพลาสติกในบังกลเทศและออสเตรเลีย

2. เก็บภาษีถุงพลาสติกในไอร์แลนด์

3. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมถุงพลาสติกของไต้หวัน

5. เมื่อมีการถุงพลาสติกมากเท่าไรหรือปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศโลกจากการผลิตและกำจัดขยะถุงพลาสติกก็จะยิ่งสูงมากขึ้น

เฉลย แนวคำตอบใบงานที่ 2

ข้อที่ 1. คิดสืบสาวเหตุปัจจัยของปัญหา (วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

ข้อ (1.1) ทำไมถุงพลาสติกจึงมีส่วนทำให้เกิดภาวะ โลกร้อน

แนวคำตอบ ทำไมถุงพลาสติกจึงมีส่วนทำให้เกิดภาวะ โลกร้อน

⇒ เพราะการเผาทำลายถุงพลาสติกทำให้เกิดก๊าซคาร์บอน ไดออกไซด์ปริมาณมาก

ทำไมจึงต้องเผามีการเผาทำลายถุงพลาสติก

⇒ เพราะมีขยะถุงพลาสติกจำนวนมาก

ทำไมจึงมีขยะถุงพลาสติกจำนวนมาก

⇒ เพราะคนนิยมใช้ถุงพลาสติกมาก

ทำไมคนจึงคนนิยมใช้ถุงพลาสติกมาก

⇒ เพราะไม่ทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก

ทำไมคนจึงไม่ทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้

⇒ เพราะรัฐบาลไม่ได้มีการรณรงค์ถุงพลาสติก และส่งเสริมให้คนในประเทศช่วยกันลดการใช้ถุงพลาสติกกันอย่างจริงจัง

ข้อ (1.2) เมื่อสืบสาวไปถึงเหตุปัจจัยแล้วก็จะได้คำตอบว่า

แนวคำตอบ เพราะรัฐบาลไม่ได้มีการรณรงค์และส่งเสริมให้คนในประเทศช่วยกันลดการใช้ถุงพลาสติกกันอย่างจริงจัง คนจึงยังคงนิยมใช้ถุงพลาสติกกันเป็นจำนวนมาก เมื่อมีถุงพลาสติกมากก็ต้องเผาทำลายจนนำไปสู่การก่อให้เกิดภาวะ โลกร้อนอันเนื่องมาจากก๊าซคาร์บอน ไดออกไซด์ที่มาจากการเผาถุงพลาสติก

ข้อ (1.3) จากเหตุปัจจัยที่พบถ้าจะแก้ปัญหา

แนวคำตอบ ถ้าจะแก้ปัญหาไม่ให้เกิดภาวะ โลกร้อนจากการใช้ถุงพลาสติก รัฐบาลจะต้องมีการรณรงค์และส่งเสริมให้คนในประเทศช่วยกันลดการใช้ถุงพลาสติกกันอย่างจริงจัง โดยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักให้คนในประเทศได้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก ด้วยการเขียนป้ายรณรงค์ตามสี่แยกไฟแดง หรือประกาศทางสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ

เพื่อให้คนในประเทศเกิดความกลัว เมื่อคนในประเทศเกิดความกลัวก็จะใช้ถุงพลาสติกน้อยลงหรืออาจจะเลิกใช้ถุงพลาสติกและหันมาใช้ถุงอื่นแทนถุง เมื่อมีการใช้ถุงพลาสติกน้อยลงก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการเผาทำลายขยะถุงพลาสติก เมื่อไม่มีการเผาทำลายถุงพลาสติกเป็นจำนวนมาก ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ก็ลดปริมาณลง เมื่อก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดปริมาณลงโลกก็ไม่เกิดภาวะโลกร้อน

ข้อ (1.4) สรุปผลของการแก้ปัญหาได้ว่า

แนวคำตอบ

เพราะรัฐบาลมีการรณรงค์และจัดกิจกรรมสร้างเพื่อสร้างความตระหนักให้คนในประเทศได้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก

⇒ คนในประเทศจึงทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก

เพราะคนในประเทศทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก

⇒ คนในประเทศจึงไม่นิยมใช้ถุงพลาสติกและลดการใช้ถุงพลาสติกน้อยลง

เพราะคนในประเทศไม่นิยมใช้ถุงพลาสติกและลดการใช้ถุงพลาสติกน้อยลง

⇒ ถุงพลาสติกจึงมีจำนวนไม่มาก

เพราะถุงพลาสติกมีจำนวนไม่มาก

⇒ จึงไม่ต้องเผาทำลายถุงพลาสติก

เพราะไม่มีการเผาทำลายถุงพลาสติก

⇒ จึงไม่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

ข้อที่ 2 นักเรียนคิดว่าถุงพลาสติกมีข้อดี (คุณ) และข้อเสีย (โทษ) อย่างไร (วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก)

แนวคำตอบ

ข้อดี (คุณ)	ข้อเสีย (โทษ)
1. ช่วยป้องกันไม่ให้อาหารสัมผัสกับสิ่งสกปรก เช่น ฝุ่นละออง แมลงวัน 2. ความใสของถุงพลาสติกทำให้สามารถมองเห็นอาหารหรือสินค้าได้ชัดเจน 3. มีน้ำหนักเบาช่วยให้สะดวกต่อการถือและขนส่ง	1. สิ้นเปลืองพลังงานน้ำมันเนื่องจากต้องใช้พลังงานการผลิตจากน้ำมัน 9 ล้านลิตร 2. มีอายุการใช้งานสั้น 3. ใช้เวลาในการย่อยสลายนาน 4. ถุงพลาสติกลอยลงทะเลทำให้เต่าและแมงกะพรุนตายเพราะกินเข้าไป 5. ให้สารก่อมะเร็งเมื่อถูกเผาและเกิดภาวะเรือนกระจก 6. ทำให้เกิดการอุดตันของท่อระบายน้ำ 7. กีดขวางการเจริญเติบโตของต้นไม้เพราะการฝังกลบถุงพลาสติก

ข้อที่ 3. จากบทความ “ถุงพลาสติกกับภาวะโลกร้อน” ผู้เขียนได้เสนอวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ในบทความอย่างไร และมีจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

แนวคำตอบ

วิธีการปฏิบัติคือ ให้คนใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก
จุดมุ่งหมายเพื่อ ต้องการให้ผู้บริโภคเลิกใช้ถุงพลาสติก

ข้อที่ 4. ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯจะมีวิธีการอย่างไรในการแก้ปัญหาการใช้ถุงพลาสติก หากปฏิบัติตามวิธีการที่เสนอไว้ นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลอย่างไร และวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

แนวคำตอบ

วิธีแก้ปัญหาคือ 1. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในกทม. มีจิตสำนึกในการช่วยกันลดขยะถุงพลาสติก
 2. ออกมาตรการควบคุมปริมาณการใช้ถุงพลาสติกของแต่ละครัวเรือน
 3. ออกกฎหมายบังคับให้ร้านค้าใช้ถุงกระดาษในการจำหน่ายสินค้าที่มีน้ำหนักเบาแทนการใช้ถุงพลาสติก

4. มีคำสั่งให้ร้านค้าให้ส่วนลดแก่ลูกค้าที่ใช้อย่างอื่นใส่
สินค้าแทนการใช้ถุงพลาสติก

ผลที่เกิดขึ้นคือ ขยะถุงพลาสติกในกทม.ลดปริมาณลง

จุดมุ่งหมายเพื่อ ควบคุมปริมาณการใช้ถุงพลาสติก

ข้อที่ 5. ในฐานะที่นักเรียนเป็นบุคคลหนึ่งที่ใช้ถุงพลาสติกด้วย นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในการ
ช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

แนวคำตอบ

- วิธีปฏิบัติตนคือ
1. ใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่สินค้าแทนการใช้ถุงพลาสติก
  2. ใช้ปิ่นโตหรือกล่องอาหารที่สามารถล้างทำความสะอาดได้ หรือใช้
ใบตองห่ออาหารแทนการใช้ถุงพลาสติก
  3. นำถุงพลาสติกใบใหญ่ที่ได้จากการซื้อของไปใส่ของที่ซื้อในครั้งต่อไป
  4. ถ้าสินค้าที่ซื้อชิ้นไม่ใหญ่มากนักก็ให้ใส่รวมกับถุงใบอื่นโดยไม่ต้องใช้
ถุงใบใหม่จากแม่ค้า
  5. นำถุงพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ดอกไม้
ประดิษฐ์
  6. เขียนป้ายรณรงค์ให้เพื่อนๆ ในโรงเรียนช่วยกันลดการใช้ถุงพลาสติก

ข้อที่ 6. จากวิธีการปฏิบัติที่น่าเสนอไว้ นักเรียนคิดว่ามีวิธีใดที่เหมาะสมกับการลดปัญหาการเกิดภาวะโลกร้อน
จากการใช้ถุงพลาสติกและวิธีปฏิบัตินั้นส่งผลดี ผลเสียต่อตนเองหรือสังคมอย่างไรและหากได้ปฏิบัติตามวิธีการ
ที่ตัดสินใจเลือกไว้ นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลอย่างไร (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมายและ วิธีคิดแบบเห็นคุณ
โทษและทางออก)

แนวคำตอบ

วิธีปฏิบัติที่ตัดสินใจเลือก คือ ใช้ถุงผ้าใส่สินค้าแทนการใช้ถุงพลาสติก

ผลดี คือ ช่วยลดปริมาณขยะถุงพลาสติก ถุงผ้าสามารถสะพายได้ทำให้ไม่เจ็บมือ

เพราะหัวของเหมือนอย่างถุงพลาสติกและสามารถรับน้ำหนักได้ดีกว่าถุงพลาสติก

ผลเสีย ไม่มี

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ คือ ปริมาณขยะถุงพลาสติกลดลง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... เรื่อง .....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจงครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ และให้คะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน
เกณฑ์การประเมิน ผู้ที่ผ่านการประเมิน ต้องได้คะแนนรวมร้อยละ 80 ขึ้นไป

เลขที่	ชื่อ - สกุล	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม
		ความกระตือรือร้นในการ ร่วมกิจกรรม	ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ มุ่งมั่นรับผิดชอบ	ร่วมแสดงความคิดเห็น	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	
		4	3	2	1	10
1						
2						
3						
4						
5						
	รวม					
	เฉลี่ย					
	ร้อยละ					

**รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

ประเด็นการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. ความ กระตือรือร้นใน การร่วมกิจกรรม	มีความ กระตือรือร้น ตั้งใจ และมีส่วน ร่วมในการทำ กิจกรรม ไม่เล่น กับเพื่อน	มีความ กระตือรือร้น ตั้งใจ และมีส่วน ร่วมในการทำ กิจกรรม	มีความ กระตือรือร้น ตั้งใจทำงานแต่ เล่นกับเพื่อน	มีความ กระตือรือร้น และมีส่วนร่วม ในกิจกรรมน้อย
2. ปฏิบัติ กิจกรรมด้วย ความมุ่งมั่น รับผิดชอบ	ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความมุ่งมั่น และมีความ รับผิดชอบสูง	ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความมุ่งมั่น และมีความ รับผิดชอบ	ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความมุ่งมั่น	ปฏิบัติกิจกรรม แต่มีความมุ่งมั่น น้อย
3. ร่วมแสดง ความคิดเห็น	ร่วมแสดงความ คิดเห็นดีมาก	ร่วมแสดงความ คิดเห็นเป็นส่วน ใหญ่	ร่วมแสดงความ คิดเห็นเป็น บางครั้ง	ร่วมแสดงความ คิดเห็นน้อย
4. เป็นผู้นำและผู้ ตามที่ดี	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามอย่างดี เยี่ยม	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามเป็น ส่วนใหญ่	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามเป็น บางครั้ง	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามน้อย

แบบสังเกตการนำเสนอ

กลุ่มที่ ..... เรื่อง .....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจงครูสังเกตพฤติกรรมการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ และให้คะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	คุณภาพการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1.	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2.	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
3.	ความเหมาะสมกับเวลา				
4.	ความกล้าแสดงออกและบุคลิกภาพ น้ำเสียงเหมาะสม				
	รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติงานสมบูรณ์ ชัดเจน	=	4	คะแนน
ปฏิบัติงานยังมีข้อบกพร่องเล็กน้อย	=	3	คะแนน
ปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	=	2	คะแนน
ปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องมาก	=	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
9 - 10	ดี
7 - 8	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน

แบบบันทึกคะแนนใบงานที่ 1

การรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความ “อุ้งพลาสติกกับภาวะโลกร้อน”

ชื่อกลุ่ม	คะแนนเต็ม (10 คะแนน)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินผล

การรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความ “ อุงพลาตติกับภาวะโลกร้อน ”

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นครบทุกข้อ และเขียนด้วยลายมือที่ สะอาด เรียบร้อย	4	ดีมาก
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นครบทุกข้อ และเขียนด้วยลายมือที่ สะอาด แต่ไม่ค่อยเรียบร้อย	3	ดี
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นครบทุกข้อ และเขียนด้วยลายมือที่ ไม่ค่อยสะอาด ขาดความเรียบร้อย	2	พอใช้
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นแต่ไม่ครบทุกข้อ	1	ต้องปรับปรุง

แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน

แบบบันทึกคะแนนใบงานที่ 2

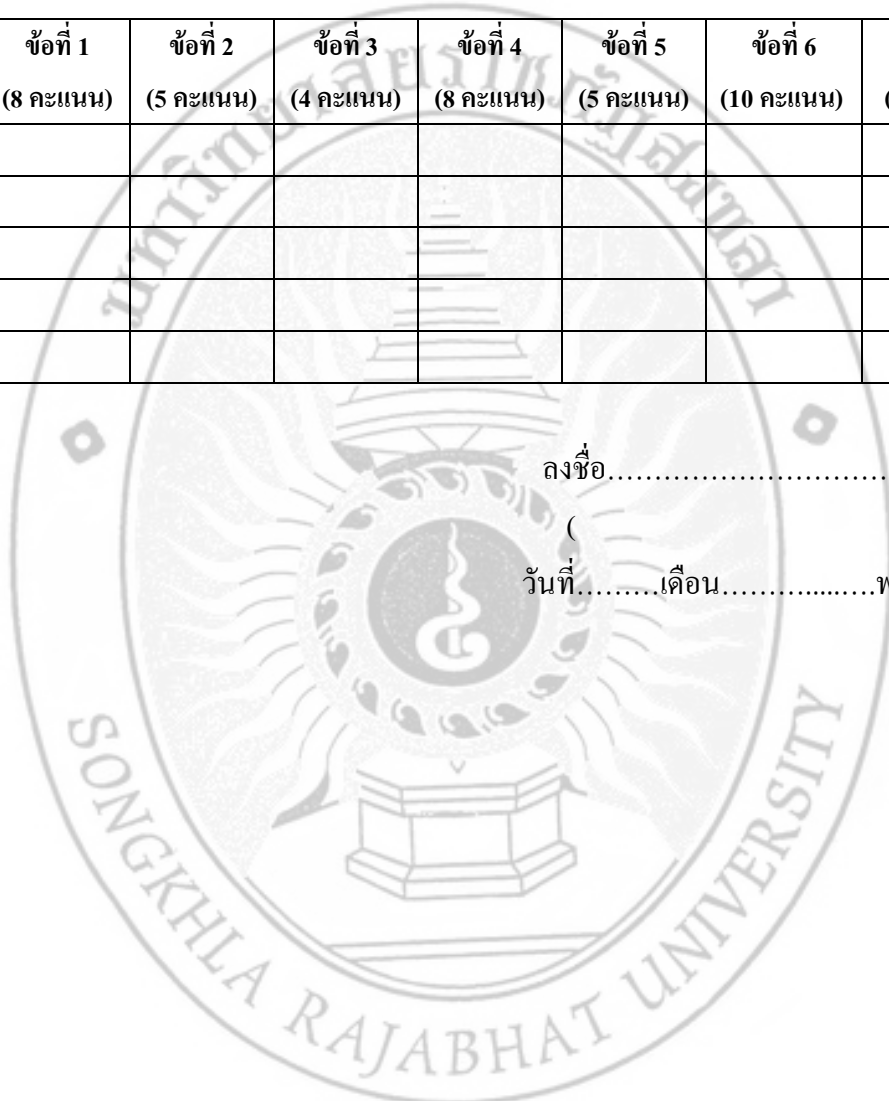
คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ

ชื่อกลุ่ม	ข้อที่ 1 (8 คะแนน)	ข้อที่ 2 (5 คะแนน)	ข้อที่ 3 (4 คะแนน)	ข้อที่ 4 (8 คะแนน)	ข้อที่ 5 (5 คะแนน)	ข้อที่ 6 (10 คะแนน)	คะแนนเต็ม (40 คะแนน)
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินผล
คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งจำแนกดังนี้
เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 1 วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้อย่างเหมาะสม พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ถูกต้อง ชัดเจน	4	มากที่สุด
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้อย่างเหมาะสม พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ถูกต้อง	3	มาก
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้อย่างเหมาะสม พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้แต่ไม่ค่อยถูกต้อง	2	น้อย
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร แต่ไม่สามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 2 วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถบอกคุณและโทษของถุงพลาสติกได้ เมื่อรวมกันแล้วได้จำนวนตั้งแต่ 5 ข้อ ขึ้นไป	4	มากที่สุด
- สามารถบอกคุณและโทษของถุงพลาสติกได้ เมื่อรวมกันแล้วได้จำนวน 4 ข้อ	3	มาก
- สามารถบอกคุณและโทษของถุงพลาสติกได้ เมื่อรวมกันแล้วได้จำนวน 3 ข้อ	2	น้อย
- สามารถบอกคุณและโทษของถุงพลาสติกได้ และเมื่อรวมกันแล้วได้จำนวน 1-2 ข้อ	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 3 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความได้ถูกต้อง	4	มากที่สุด
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้อง ครบถ้วน แต่บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความไม่ถูกต้อง	3	มาก
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้อง เพียงบางส่วน และสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความได้ถูกต้อง	2	น้อย
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้อง เพียงบางส่วน และไม่สามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความได้	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 4 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้ฟอรั่มาลีนในอาหารของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	4	มากที่สุด
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้ฟอรั่มาลีนในอาหารของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้จำนวน 2 ข้อ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	3	มาก
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้ฟอรั่มาลีนในอาหารของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ 1 ข้อ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	2	น้อย
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้ฟอรั่มาลีนในอาหารของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ 1 ข้อ แต่ไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 5 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกได้ตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไป	4	มากที่สุด
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกได้ 4 ข้อ	3	มาก
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกได้ 3 ข้อ	2	น้อย
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกได้ 1-2 ข้อ	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 6)
(วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย และ วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าโทษและทางออก)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	4	มากที่สุด
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย แต่ไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	3	มาก
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม แต่ไม่ได้พิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	2	น้อย
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม แต่ไม่ได้พิจารณาถึงผลดี ผลเสียและไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	1	น้อยที่สุด

แผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 โอม! พินิจมหาพิจารณา

เวลา 16 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 8 การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ

เรื่อง สารบอแรกซ์ผงกรอบมหัศจรรย์

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

มฐ ท.1.1 ป.4/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

มฐ ท.1.1 ป.4/5 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ

มฐ ท.1.1 ป.4/6 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ

การอ่านเชิงวิเคราะห์บทความ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง หรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ ดังนั้นผู้อ่านบทความจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ เพราะจะช่วยให้อ่านขอบเขตของการวิเคราะห์ จำแนกองค์ประกอบจัดหมวดหมู่ หรือหาสาเหตุของเรื่องราวเหตุการณ์ได้ชัดเจน เป็นคนช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างซักถาม มีความสามารถในการตีความโดยวิเคราะห์เทียบเคียงกับความทรงจำหรือความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น และมีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการที่เกี่ยวข้องกับสารบอแรกซ์
2. สามารถบอกสิ่งที่เป็นเหตุและผลของปัญหาที่เกิดจากการใช้สารบอแรกซ์ และสรุปอย่างมีเหตุผล

3. สามารถบอกข้อดี (คุณ) ข้อเสีย (โทษ) ของสารบอแรกซ์
4. สามารถค้นหาวิธีการปฏิบัติ และจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความ
5. เสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ของกระทรวงสาธารณสุข
6. เสนอวิธีการป้องกันตนเองจากการใช้สารบอแรกซ์ในอาหาร
7. ตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์ได้โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการนั้น
8. สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
9. สามารถนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมได้

4. ตารางการเรียนรู้

1. ความรู้

การอ่านบทความเรื่อง สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากัย

2. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การอ่านเชิงวิเคราะห์ การให้เหตุผล การสรุปความรู้ การนำเสนอ

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนธิการ

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับสารบอแรกซ์แสดงไว้ในห้องเรียนล่วงหน้า จัดห้องเรียนใหม่โดยการจัดโต๊ะนั่งของนักเรียนเป็นรูปตัว U และจัดแสดงรายการอาหารไว้ตรงกลางเพื่อสร้างบรรยากาศ
2. ครูให้นักเรียนดูรายการอาหารที่ครูจัดแสดงไว้ โดยครูจะหยิบอาหารแต่ละชนิดให้นักเรียนดู แล้วเรียกชื่อนักเรียนให้บอกชื่อของอาหารแต่ละชนิด และร่วมสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหารที่ครูให้นักเรียนดู ด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาไพเราะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาในบทเรียน

ขั้นสอน

1. ครูเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญของบทเรียน โดยจัดกิจกรรมดังนี้

1.1 ครูแจกเอกสารบทความเรื่อง “สารบอแร็กซ์ผงกรอบมหากัษ” ให้นักเรียนร่วมกันอ่าน

1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันระบุปัญหาที่สำคัญของเรื่อง โดยการระดมความคิดพิจารณาลักษณะของปัญหา ผลที่เกิดจากปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญห โดยครูซักถามนักเรียนตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

- เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ปัญหาสำคัญของเรื่องคือปัญหาอะไร
- ผลที่เกิดจากปัญหาสำคัญของเรื่องคืออะไร

2. ฝึกรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการ โดยจัดกิจกรรมดังนี้

2.1 ครูให้นักเรียนหยิบสลากหมายเลขแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน ให้แต่ละกลุ่มมีทั้งคนเก่ง ปานกลางและอ่อน แต่ละกลุ่มเลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการ พร้อมทั้งชื่อกลุ่มที่น่าสนใจ แล้วร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความสารบอแร็กซ์ผงกรอบมหากัษ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ป้ายนิเทศ อินเทอร์เน็ต หรือจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ในชุมชนของตนเอง เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์ พยาบาล เภสัชกร ฯลฯ โดยแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามคำชี้แจงในใบงานที่ 1

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง และหลักการเกี่ยวกับบทความ “สารบอแร็กซ์ผงกรอบมหากัษ” มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกัน เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในกระบวนการคิดพิจารณาหาแนวทางแก้ปัญหได้

3. ครูจัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดวิธีต่างๆ โดยจัดกิจกรรมดังนี้

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันคิดพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้พ่อค้าแม่ค้านำสารบอแร็กซ์ใส่ในอาหาร โดยครูจะใช้ผลของปัญหาตั้งเป็นคำถามแล้วให้นักเรียนร่วมกันเสนอเหตุผลของปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างถูกวิธี โดยครูจะถามตามประเด็นคำถามดังตัวอย่างต่อไปนี้ (วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

ตัวอย่างคำถาม - คำตอบ ได้แก่

- ทำไมพ่อค้า แม่ค้า จึงนำสารบอแร็กซ์ใส่ลงไปในการอาหาร
  - เพราะต้องการให้อาหารดูสด ใหม่ กรอบ และอยู่ได้นาน
  - เพราะต้องการให้อาหารมีสีสันชวนรับประทาน
  - เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

- เพราะกระทรวงสาธารณสุขไม่ได้เข้มงวดเรื่องการควบคุมการผลิตและจำหน่ายอาหาร

☞ ทำไมพ่อค้า แม่ค้า จึงต้องการให้อาหารดูสด ใหม่ กรอบ และอยู่ได้นาน

- เพราะต้องการดึงดูดลูกค้าให้ยอมรับประทานอาหาร
- เพราะต้องการลดค่าใช้จ่าย

☞ ทำไมพ่อค้า แม่ค้า จึงต้องการลดค่าใช้จ่าย

- เพราะไม่มีเงินทุน
- เพราะต้องการกำไรมากๆ

3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันคิดพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของสารบอแรกซ์ โดยครูถามตามประเด็นคำถามดังนี้ (วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าและทางออก)

- ☒ สารบอแรกซ์มีข้อดี (คุณ) อย่างไร
- ☒ สารบอแรกซ์มีข้อเสีย (โทษ) อย่างไร

3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันคิดพิจารณาหาวิธีการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความ (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

- ☒ ผู้เขียนบทความได้แนะนำวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหการใช้สารบอแรกซ์ในอาหารไว้อย่างไร และเพื่ออะไร

ชั่วโมงที่ 2

4. ฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูล และเปรียบเทียบประเมินค่า โดยจัดกิจกรรมดังนี้

4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอวิธีการแก้ปัญหการใช้สารบอแรกซ์ในอาหารของกระทรวงสาธารณสุขโดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ดีงาม โดยครูเขียนข้อเสนอของนักเรียนลงบนกระดานตามประเด็นคำถามดังนี้

- ☒ กระทรวงสาธารณสุขจะมีวิธีการอย่างไรบ้างในการแก้ปัญหการใช้สารบอแรกซ์ในอาหาร

4.2 ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอวิธีการที่สามารถป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ดีงาม โดยครูเขียนข้อเสนอของนักเรียนลงบนกระดานตามประเด็นคำถามดังนี้

- ☒ มีวิธีการใดบ้างที่สามารถป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์ได้

- ✎ มีวิธีการใดบ้างที่เหมาะสมกับการป้องกันตนเองที่เกิดจากการใช้สารบอแรกซ์ในอาหาร
- ✎ วิธีการที่เสนอนั้นส่งผลดี และผลเสียอย่างไร
- ✎ เพราะอะไรจึงเสนอวิธีการนั้น

4.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้พ่อค้า แม่ค้าใช้สารบอแรกซ์ใส่ในอาหาร ข้อดี ข้อเสียของสารบอแรกซ์ วิธีการแก้ปัญหาของกระทรวงสาธารณสุข และวิธีการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์ แล้วเขียนข้อสรุปบันทึกลงในใบงานที่ 2 (ข้อ 1-5)

5. ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดทบทวนด้วยเหตุผลจนมั่นใจแล้วว่า ควรจะตัดสินใจเลือกวิธีการใดเป็นแนวปฏิบัติจึงจะเหมาะสมกับการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์ โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย แล้วบันทึกผลการตัดสินใจลงในใบงานที่ 2 (ข้อ 6)

6. ฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนสาธิตการหาสารบอแรกซ์ในอาหารที่ครูนำมาเป็นตัวอย่าง (ลูกชิ้น ไข่กรอก ผลไม้ดอง ผักกาดดอง) ซึ่งตัวอย่างอาหารที่ครูนำมาใช้ในการสาธิตนั้นครูได้แบ่งไว้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นอาหารไม่ได้สารบอแรกซ์ ส่วนกลุ่มที่ 2 จะเป็นอาหารที่มีการผสมสารบอแรกซ์ โดยจะแบ่งนักเรียนออกมาสาธิตที่ครูทีละกลุ่ม เพื่อพิสูจน์ผลการตัดสินใจที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตกลงร่วมกันแล้วว่าจะใช้เป็นแนวทางสำหรับแก้ปัญหา โดยมีนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันสังเกตการปฏิบัติทุกขั้นตอน และมีครูคอยให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ขั้นสรุป

1. ครูสุ่มกลุ่มนักเรียนนำเสนอการสรุปผลการปฏิบัติตามทางเลือกของแต่ละกลุ่ม
2. ครูสรุปบทเรียน นักเรียนทำแบบทดสอบคิดวิเคราะห์
3. ครูวัดและประเมินผลโดยการตรวจใบงานที่ 1, 2 และตรวจแบบทดสอบคิดวิเคราะห์

6. สื่อการเรียนรู้

1. ป้ายนิเทศเกี่ยวกับสารบอแรกซ์
2. เอกสารประกอบการเรียนบทความเรื่อง สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากั๊ว
3. ลูกชิ้น ไข่กรอก ผลไม้ดอง ผักกาดดอง
4. ชุดทดสอบสารบอแรกซ์

5. ถ้วยแก้ว 3 ใบ

6. สลากหมายเลขแบ่งกลุ่ม

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
1. สามารถรวบรวม ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง และหลักการเกี่ยวกับ บทความงูงพลาตติคกับ ภาวะโลกร้อน	1. ตรวจใบงานที่ 1 ฝึกรวบรวมข้อมูล	1. แบบบันทึก คะแนน	1. เกณฑ์การ ประเมินแบบ Rubrics
2. สามารถบอกสิ่งที่เป็น เหตุและผลของปัญหาที่ เกิดจากการใช้สารบอแรกซ์ และสรุปอย่างมีเหตุผล	2. ตรวจใบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบ โยนิโสมนสิการ (แบบสืบสาวเหตุ ปัจจัย) ข้อ 1	2. แบบบันทึก คะแนน	2. เกณฑ์การ ประเมินแบบ Rubrics
3. สามารถบอกข้อดี (คุณ) ข้อเสีย (โทษ) ของ สารบอแรกซ์	3. ตรวจใบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบ โยนิโสมนสิการ (แบบเห็นคุณ โทษ และทางออก) ข้อ 2	3. แบบบันทึก คะแนน	3. เกณฑ์การ ประเมินแบบ Rubrics
4. สามารถค้นหาวิธีการ ปฏิบัติ และจุดมุ่งหมาย ของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้ จากบทความ	4. ตรวจใบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบ โยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและ ความมุ่งหมาย) ข้อ 3	4. แบบบันทึก คะแนน	4. เกณฑ์การ ประเมินแบบ Rubrics
5. เสนอวิธีการแก้ปัญหา การใช้สารบอแรกซ์ของ	5. ตรวจใบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบ โยนิโสมนสิการ	5. แบบบันทึก คะแนน	5. เกณฑ์การ ประเมินแบบ

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การประเมินผล
กระทรวงสาธารณสุข	(แบบหลักการและความมุ่งหมาย) ข้อ 4		Rubrics
6. เสนอวิธีการปฏิบัติที่ช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติก	6. ตรวจสอบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและความมุ่งหมาย) ข้อ 5	6. แบบบันทึกคะแนน	6. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
7. ตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้ถุงพลาสติกโดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการนั้น	7. ตรวจสอบงานที่ 2 คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ (แบบหลักการและความมุ่งหมายและแบบเห็นคุณโทษและทางออก) ข้อ 6	7. แบบบันทึกคะแนน	7. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
8. สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้	8. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	8. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	8. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics
9. สามารถนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมได้	9. สังเกตการนำเสนอ	9. แบบสังเกตการนำเสนอ	9. เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา / อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ _____ (ผู้สอน)   ลงชื่อ _____ (ผู้บริหารสถานศึกษา)
(_____)   (_____)

เอกสารประกอบการเรียน

บทความ “สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากัณฑ์”

สารบอแรกซ์หลายคนคงจะรู้จักคุ้นหูกับสารเคมีชนิดนี้ เนื่องจากสังคมไทยมีการกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้งด้วยเหตุที่ว่าเป็นสารที่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายของเราเป็นอย่างมาก สารบอแรกซ์มีชื่ออื่นๆ ว่า น้ำประสานทอง ผงกรอบ สารขาวตอก ผงกันบูดและเฟ้งแซ เป็นวัตถุห้ามใช้ในอาหาร แต่เนื่องจากพ่อค้าแม่ค้ามีปัญหาเกี่ยวกับการถนอมอาหารเพราะจะต้องเตรียมอาหารไว้จำหน่ายตลอดวันและต้องคำนึงถึงราคา จึงเกิดการใช้ส่วนผสมอาหารคุณภาพต่ำ เช่น หมูบด จะใช้เศษหมูข้างเจียง ซึ่งมักมีไขมันปนอยู่ในอัตราส่วนที่สูง และสภาพอากาศที่ร้อนชื้นทำให้อาหารเสื่อมสภาพเร็ว จึงต้องหากรรมวิธีในการถนอมอาหารให้ดูใหม่สด กรอบ อยู่ได้นานและสามารถกลบเกลื่อนรูปลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ของอาหารได้ สารบอแรกซ์มีคุณสมบัติทำให้อาหารมีลักษณะหยุ่น กรอบ คงตัวอยู่ได้นาน และยังมีคุณสมบัติเป็นวัตถุกันเสียได้ จึงมีพ่อค้าแม่ค้านำเอาบอแรกซ์ไปผสมในอาหารต่างๆ หลายชนิด เช่น ลูกชิ้น หมูบด ไส้กรอก มะม่วงคอง ผักและผลไม้ดองหรือแช่อิ่มตลอดจนของหวานบางชนิด เช่น ทับทิมกรอบ รวมมิตรและวุ้นเส้นมีการใช้บอแรกซ์ผสมอยู่ในอาหาร และยังพบว่ามีการนำเอาบอแรกซ์ไปละลายน้ำแล้วทาหรือชุบลงไปบนเนื้อหมู เนื้อวัวเพื่อให้ดูสดตลอดเวลา นอกจากนี้ยังใช้ปลอมปนอยู่ในผงชูรสเนื่องจากบอแรกซ์มีลักษณะภายนอกเป็นผลึกคล้ายคลึงกับผลึกของผงชูรส กลไกการเกิดพิษของบอแรกซ์จะรุนแรงมากขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของบอแรกซ์ที่ร่างกายได้รับและเกิดการสะสมในอวัยวะต่างๆ โดยเฉพาะไตเป็นอวัยวะที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด บอแรกซ์จะมีพิษต่อเซลล์ของร่างกายเกือบทั้งหมดและมีผลโดยตรงต่ออวัยวะของร่างกาย กระทรวงสาธาณสุขจึงมีประกาศ ฉบับที่ 151 (พ.ศ.2536) ห้ามนำบอแรกซ์มาเจอปนในอาหาร แต่ถึงแม้ว่ากระทรวงจะออกกฎหมายบังคับดังกล่าวแล้วก็ตาม ก็ยังมีกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าที่เห็นแก่ได้ หรืออาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ลักลอบนำเอาบอแรกซ์ไปผสมในอาหารต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นหากผู้บริโภคไม่มั่นใจในผู้ผลิตอาหารควรหลีกเลี่ยงอาหารที่มีโอกาสปนเปื้อนบอแรกซ์สูง เช่น เนื้อสัตว์บด ขนมที่ทำจากแป้ง เป็นต้น

ที่มา: <http://health.spr.go.th/images/MIS/MIS8.pdf>

ใบงานที่ 1

รวบรวมข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง (10 คะแนน)

กลุ่ม.....

- สมาชิกในกลุ่ม
1. .... ประธาน
  2. .... รองประธาน
  3. .... สมาชิก
  4. .... สมาชิก
  5. .... สมาชิก
  6. .... เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความ เรื่อง “สารบอแรกซ์ผงกรอบมหาลัย” แล้วตอบคำถาม ดังนี้

1. สารบอแรกซ์คืออะไร และมีลักษณะเป็นอย่างไร (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

2. พ่อค้าและแม่ค้านำสารบอแรกซ์ไปใช้ทำอะไรบ้าง (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

3. อาหารที่ตรวจพบว่ามีสารบอแรกซ์ปนเปื้อนอยู่ได้แก่อะไรบ้าง(2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

4. การรับประทานอาหารปนเปื้อนสารบอแรกซ์จะเกิดพิษต่อร่างกายที่แบบอะไรบ้าง
(2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

5. การเลือกซื้ออาหารที่ปราศจากสารบอแรกซ์มีข้อสังเกตอย่างไรบ้าง (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสমনสิการ (40 คะแนน)

กลุ่ม.....

- สมาชิกในกลุ่ม
1. .... ประธาน
  2. .... รองประธาน
  3. .... สมาชิก
  4. .... สมาชิก
  5. .... สมาชิก
  6. .... เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับบทความเรื่อง “สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากัณฑ์” ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. คิดสืบสาวเหตุปัจจัยของปัญหา (วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย) (8 คะแนน)

1.1 ทำไมพ่อค้า แม่ค้าบางคนจึงนำสารบอแรกซ์ไปผสมในอาหาร

☞ เพราะ.....

ทำไม.....

☞ เพราะ.....

ทำไม.....

☞ เพราะ.....

1.2 เมื่อสืบสาวไปถึงเหตุปัจจัยแล้วก็จะได้คำตอบว่า

เพราะ.....

.....

.....

.....

1.3 จากเหตุปัจจัยที่พบถ้าจะแก้ปัญหา.....

.....

.....

.....

1.4 สรุปผลของการแก้ปัญหาได้ว่า.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

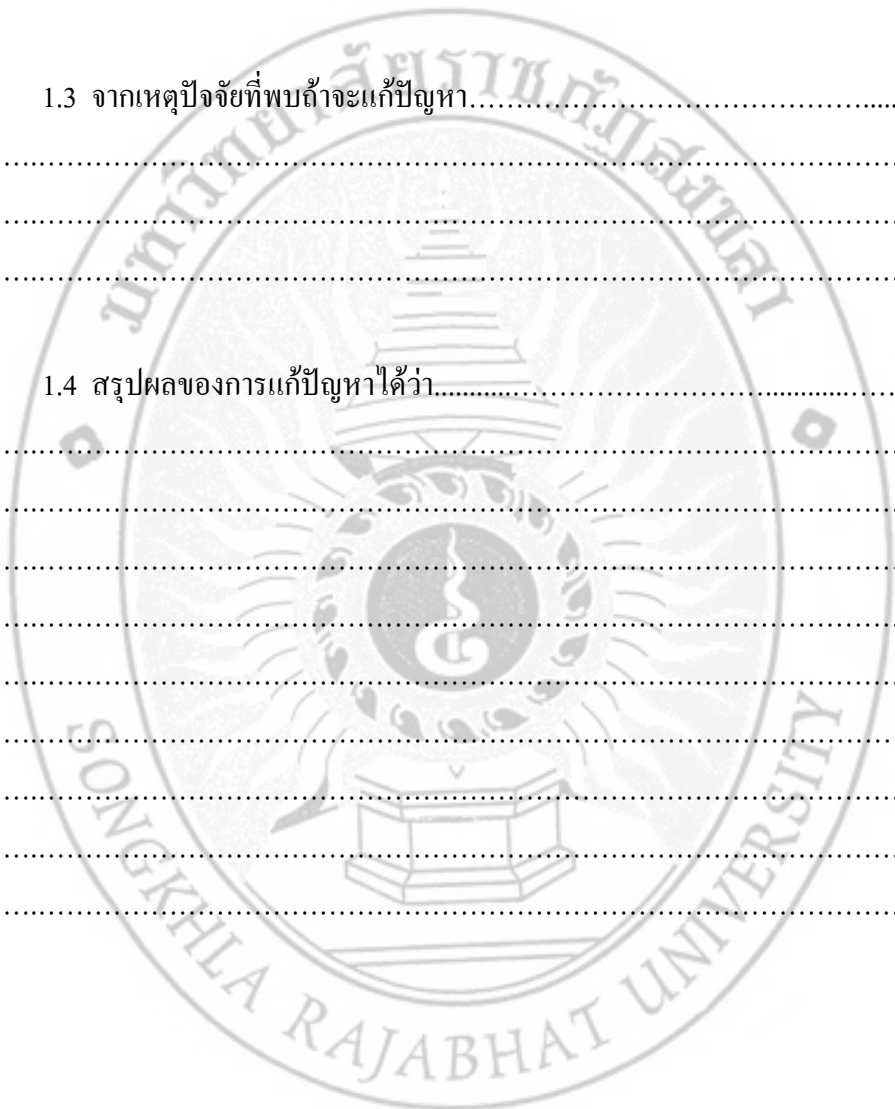
.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าสารบอแรกซ์มีข้อดี (คุณ) และมีข้อเสีย (โทษ) อย่างไร (วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษ และทางออก) (5 คะแนน)

ข้อดี (คุณ)	ข้อเสีย (โทษ)
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

3. จากบทความ “สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากั๊ย” ผู้เขียนได้เสนอวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ในบทความอย่างไร และมีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย) (4 คะแนน)

วิธีการปฏิบัติ คือ.....

.....

.....

.....

.....

จุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทความ เพื่อ .....

.....

.....

.....

.....

.....

4. กระทรวงสาธารณสุขจะมีวิธีการอย่างไรในการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ในอาหาร หากปฏิบัติตามวิธีการที่เสนอไว้ นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลอย่างไร และวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมี จุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย) (8 คะแนน)

วิธีการแก้ปัญหา คือ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามวิธีการข้างต้น คือ .....

.....
.....
.....

จุดมุ่งหมายของการปฏิบัติตามวิธีการข้างต้น คือ.....

.....
.....
.....

5. ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้บริโภค นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารปนเปื้อนสารบอแรกซ์ (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย) (5 คะแนน)

วิธีปฏิบัติตน คือ .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. จากวิธีการปฏิบัติที่นำเสนอให้นักเรียนคิดว่ามีวิธีใดที่เหมาะสมกับการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์ และวิธีปฏิบัตินั้นส่งผลดี ผลเสียต่อตนเองหรือสังคมอย่างไร และหากได้ปฏิบัติตามวิธีการที่ตัดสินใจเลือกให้นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลอย่างไร (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมายและวิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก) (10 คะแนน)

วิธีปฏิบัติคนที่ตัดสินใจเลือก คือ.....

.....

.....

ผลดี.....

.....

.....

ผลเสีย.....

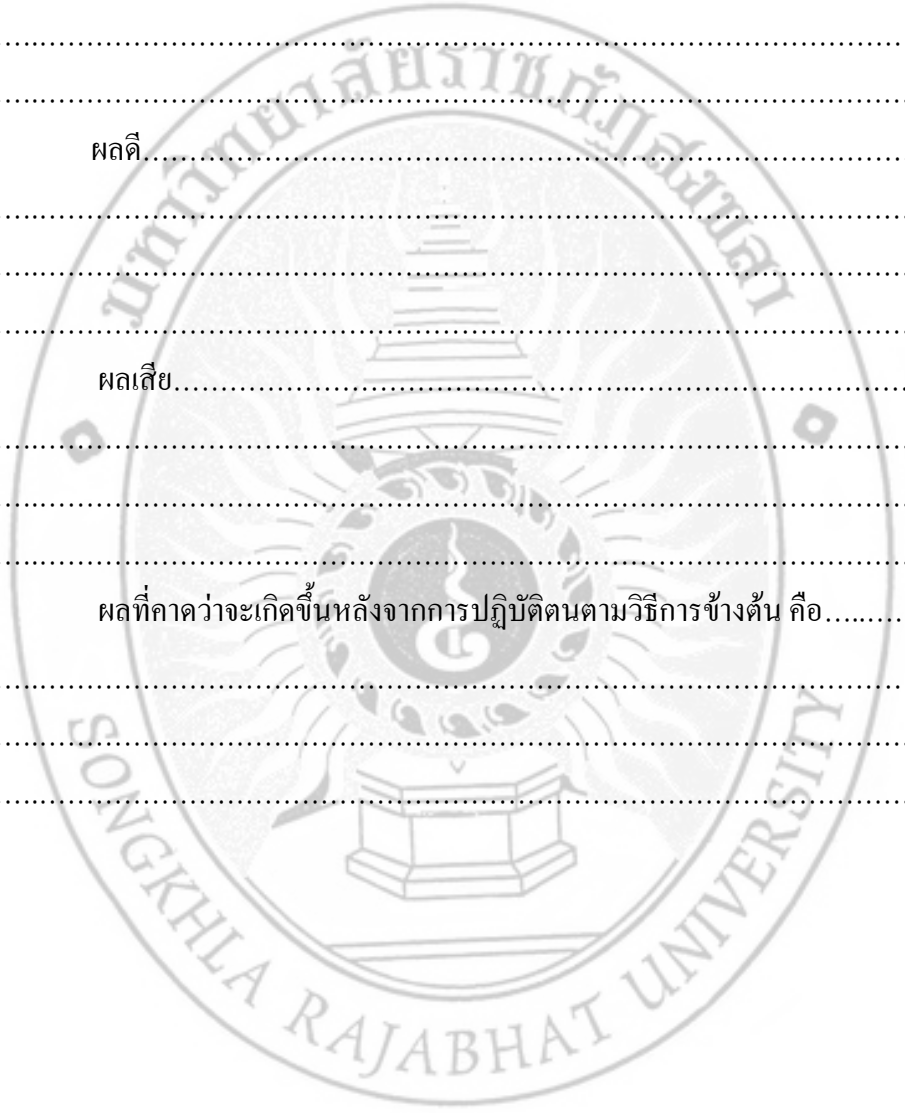
.....

.....

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากการปฏิบัติตามวิธีการข้างต้น คือ.....

.....

.....

เฉลย ใบงานที่ 1

1. เป็นสารอนินทรีย์ที่มีชื่อทางเคมีว่า โซเดียมเตตระโบเรต คนทั่วไปรู้จักกันในชื่อของน้ำประสานทอง สารขาวดอก ผงกันบูด เฟงแซ มีลักษณะเป็นผลึกสีเหลี่ยมเล็กๆ สีขาวขุ่น ไม่มีกลิ่น มีรสขมเล็กน้อย ละลายน้ำได้ดี ถ้าใส่ในอาหารจะทำให้อาหารมีลักษณะขุ่น กรอบ คงตัวอยู่ได้นาน และยังเป็นวัตถุกันเสีย
2. ใช้ใน
  1. ผสมลงไปในการปรุงอาหารเพื่อให้อาหารมีความเหนียว หยุ่น กรอบ คงตัวได้นาน และไม่บูดเสียง่าย
  2. ใช้ทาหรือชุบเนื้อหมู เนื้อวัวเพื่อให้ดูสดยิ่งขึ้น
  3. ใช้ในการปลอมปนในผงชูรสที่ดักแบ่งขาย
3. ได้แก่
  1. เนื้อสัตว์บด เช่น เนื้อบด หมูบด ไก่บด เนื้อปลาขูด ลูกชิ้นปลา และลูกชิ้นหมู หมูยอ ไส้กรอก
  2. เนื้อสัตว์ทั่วไป เช่น เนื้อวัว เนื้อหมู เนื้อไก่ และเนื้อปลา
  3. ขนมจากแป้ง เช่น ทับทิมกรอบ รวมนมตร แป้งกรุบ บัวลอยเผือก
  4. ของหวานและของคอง เช่น เผือกกวน วุ้นกะทิ สาเกกะทิ ถั่วแดงในข้าวเหนียว ตัด มะม่วงคอง หัวไปป์ ผักกาดเค็ม
4. 2 แบบ คือ
  1. แบบเขียนพลาตัน จะทำให้มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน อูจาระร่วง อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ หงุดหงิด ผิวหนังอักเสบ และผมร่วง
  2. แบบเรื้อรัง จะส่งผลให้ร่างกายอ่อนเพลีย เกิดการเบื่ออาหาร ผิวหนังแห้ง หน้าตาบวมเยื่อตาอักเสบ ตับโตอักเสบ
5. มีข้อสังเกต คือ
  1. หลีกเลี่ยงเนื้อหมูที่ผิดปกติจากธรรมชาติ เช่น เนื้อหมูที่แข็ง กดแล้วแดง หรือมีผิวเป็นเงาเคลือบ
  2. ไม่ซื้อหมูปอดที่สำเร็จรูป ควรซื้อมาบดหรือสับเอง
  3. หลีกเลี่ยงอาหารที่มีลักษณะกรอบ เค็ม หรืออยู่ได้นานผิดปกติ

เฉลย แนวคำตอบใบงานที่ 2

ข้อที่ 1 คิดสืบสาวเหตุปัจจัยของปัญหา (วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

ข้อ (1.1) ทำไมพ่อค้า แม่ค้าบางคนจึงนำสารบอแรกซ์ไปผสมในอาหาร

แนวคำตอบ

ทำไมพ่อค้า แม่ค้า จึงนำสารบอแรกซ์ผสมลงไปในอาหาร

➤ เพราะต้องการถนอมอาหารให้ดูสด ใหม่ กรอบและอยู่ได้นาน

ทำไมพ่อค้า แม่ค้า จึงต้องการถนอมอาหารให้ดูสด ใหม่ กรอบและอยู่ได้นาน

➤ เพราะต้องการลดค่าใช้จ่าย

ทำไมพ่อค้า แม่ค้า จึงต้องการลดค่าใช้จ่าย

➤ เพราะต้องการกำไรจากการจำหน่ายสินค้ามากๆ

ข้อ (1.2) เมื่อสืบสาวไปถึงเหตุปัจจัยแล้วก็จะได้คำตอบว่า

แนวคำตอบ

เพราะพ่อค้า แม่ค้าอยากได้กำไรจากการจำหน่ายสินค้ามากๆ จึงใช้วิธีการลดค่าใช้จ่ายด้วยการถนอมอาหารที่จำหน่ายให้ดูสด ใหม่ กรอบและคงสภาพอยู่ได้นาน โดยการนำสารบอแรกซ์ผสมลงไปในอาหาร เพราะคิดว่าเป็นวิธีที่สามารถลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มกำไรจากการจำหน่ายสินค้าให้กับตนเองได้

ข้อ (1.3) จากเหตุปัจจัยที่พบถ้าจะแก้ปัญหา

แนวคำตอบ

ไม่ให้พ่อค้า แม่ค้านำสารบอแรกซ์ผสมลงไปในอาหารพวกเขาจะต้องพึงพอใจกับผลตอบแทนที่จะได้รับจากการจำหน่ายสินค้าของตนเอง แล้วหันมาใช้วิธีการลดค่าใช้จ่ายโดยการลดปริมาณสินค้าที่สั่งมาจำหน่ายให้น้อยลงให้สามารถจำหน่ายหมดวันต่อวันเพื่อลดปัญหาสินค้าเหลือและเน่าเสีย หรือสั่งซื้อสินค้าจากแหล่งผลิตโดยตรงไม่รับจากพ่อค้าคนกลางจะได้สินค้าที่มีคุณภาพไม่เสี่ยงต่อการรับสินค้าที่เก็บมานานและไม่ต้องเสียต้นทุนให้กับพ่อค้าคนกลาง เมื่อทำเช่นนี้แล้วพ่อค้าแม่ค้าก็จะได้กำไรจากการขายสินค้ามากขึ้น เมื่อพวกเขาได้กำไรมากแล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้การถนอมอาหารด้วยการใช้สารบอแรกซ์อีก

ข้อ (1.4) สรุปผลของการแก้ปัญหาได้ว่า

แนวคำตอบ

เพราะพ่อค้าแม่ค้าพึงพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับจากการจำหน่ายสินค้า

☞ พ่อค้าแม่ค้าจึงไม่ได้ต้องการกำไรจากการจำหน่ายสินค้าในปริมาณมาก

เพราะพ่อค้าแม่ค้าไม่ได้ต้องการกำไรจากการจำหน่ายสินค้าในปริมาณมาก

☞ พ่อค้าแม่ค้าจึงไม่ได้ลดค่าใช้จ่าย

เพราะพ่อค้าแม่ค้าไม่ได้ลดค่าใช้จ่าย

☞ พ่อค้าแม่ค้าจึงไม่ได้ใช้สารบอแรกซ์ผสมลงไปในการ

ข้อที่ 2. นักเรียนคิดว่าสารบอแรกซ์มีข้อดี (คุณ) และมีข้อเสีย (โทษ) อย่างไร (วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก)

แนวคำตอบ

ข้อดี (คุณ)	ข้อเสีย (โทษ)
1. เป็นสารที่ทำให้เกิดความเหนียวแข็งแรงจึงช่วยรักษาสภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีความคงทน	เป็นสารที่มีอันตรายต่ออวัยวะต่างๆ ในร่างกาย คือ
2. ช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์มีความมันและแวววาว	1. ทำให้ลำไส้และกระเพาะอาหารเกิดการระคายเคือง อูจากระร่วง
3. ช่วยหยุดยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อรา	2. ทำให้ประสาทชั๊กหมดสติและตายได้
4. ฆ่าเชื้อโรคต่างๆ ได้	3. ทำให้ผิวหนังอักเสบเป็นผื่นแดง คัน ผมหงอก
	4. ดับและได้ออกเสบ ปัสสาวะน้อย จนกระทั่งไม่มีปัสสาวะ
	5. หนังตาบวมเยื่อตาอักเสบ
	6. ระบบสืบพันธุ์เสื่อมสมรรถภาพ

ข้อที่ 3. จากบทความ “สารบอแรกซ์ผงกรอบมหัศจรรย์” ผู้เขียนได้เสนอวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ในบทความอย่างไร และมีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

แนวคำตอบ วิธีการปฏิบัติ คือ ให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงอาหารที่มีโอกาสปนเปื้อนบอแรกซ์สูง เช่น เนื้อสัตว์บด ขนมที่ทำจากแป้ง

จุดมุ่งหมายเพื่อ ให้ผู้บริโภคได้รู้วิธีการหลีกเลี่ยงอาหารที่มีสารบอแรกซ์ปนเปื้อน

ข้อที่ 4. กระทรวงสาธารณสุขจะมีวิธีการอย่างไรในการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ในอาหาร หากปฏิบัติตามวิธีการที่เสนอไว้ นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลอย่างไร และวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมี จุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

แนวคำตอบ

- วิธีแก้ปัญหาคือ
1. สุ่มตรวจร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าประเภทลูกชิ้น หมูบด ไส้กรอก ผัก และผลไม้ดองหรือแช่อิ่ม ทับทิมกรอบ วุ้นเส้น 2-3 วัน/สัปดาห์ หากพบว่าร้านใดมีการใช้สารบอแรกซ์ในอาหารมากกว่า 2 ครั้ง ให้สั่งปิดร้านค้าเหล่านั้นทันที
  2. มีประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักวิธีการสังเกตลักษณะของอาหารที่ผสมสารบอแรกซ์
  3. ประชาสัมพันธ์หากผู้บริโภคพบว่าอาหารที่รับประทานมีการปนเปื้อนของสารบอแรกซ์ให้แจ้งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบเพื่อจะได้สั่งปิดร้านค้าเหล่านั้น

ข้อที่ 5. ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้บริโภค นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารปนเปื้อนสารบอแรกซ์ (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

แนวคำตอบ

- วิธีปฏิบัติตนคือ
1. เลือกซื้ออาหารประเภทเนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อปลาที่เป็นชิ้นหรือเป็นตัวที่ยังไม่ผ่านการบดนำมาล้างให้สะอาดแล้วนำไปสับหรือบดเอง
  2. เลือกรับประทานผักและผลไม้สด หรือนำผักและผลไม้ไปดองหรือแช่อิ่มด้วยตนเอง
  3. เลือกรับประทานเฉพาะขนมหวานที่ไม่ได้ทำจากแป้ง หรือทำขนมหวานรับประทานเอง
  4. ไม่รับประทานอาหารจำพวก ลูกชิ้น ไส้กรอก หมูยอ
  5. ซื้อปลาที่สามารถทำทอดมันได้นำมาทำทอดเพื่อไว้รับประทานด้วยตนเอง

ข้อที่ 6. จากวิธีการปฏิบัติที่นำเสนอไว้ นักเรียนคิดว่ามีวิธีใดที่เหมาะสมกับการป้องกันตนเองจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนสารบอแรกซ์ และวิธีปฏิบัตินั้นส่งผลดี ผลเสียต่อตนเองหรือสังคมอย่างไร และหากได้ปฏิบัติตามวิธีการที่ตัดสินใจเลือกไว้ นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลอย่างไร (วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมายและวิธีคิดแบบเห็นคุณค่าและทางออก)

แนวทางคำตอบ

ทางเลือกที่ตัดสินใจเลือก คือ 1. เลือกซื้ออาหารประเภทเนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อปลาที่เป็นชิ้น หรือเป็นตัวที่ยังไม่ผ่านการบดนำมาล้างให้สะอาดแล้วนำไป สับหรือบดเอง

2. เลือกรับประทานผักและผลไม้สด หรือนำผักและผลไม้ไป คองหรือแช่แข็งด้วยตนเอง

3. เลือกรับประทานเฉพาะขนมหวานที่ไม่ได้ทำจากแป้งหรือ ทำขนมหวานรับประทานเอง

ผลดี ทำให้ไม่ต้องเสี่ยงต่อการรับประทานอาหารที่มีสารบอแรกซ์ปนเปื้อน

ผลเสีย อาจเสียเวลาในการปรุงอาหาร

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ คือ ตัวเองไม่เป็นอันตรายจากการรับประทานอาหารเพราะ เลือก รับประทานอาหารอย่างถูกวิธี และใช้วิธีการปรุงอาหารรับประทานด้วยตนเอง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มที่ ..... เรื่อง .....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจงครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ และให้คะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน ผู้ที่ผ่านการประเมิน ต้องได้คะแนนรวมร้อยละ 80 ขึ้นไป

เลขที่	ชื่อ - สกุล	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม
		ความกระตือรือร้นในการ ร่วมกิจกรรม	ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ มุ่งมั่นรับผิดชอบ	ร่วมแสดงความคิดเห็น	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	
		4	3	2	1	10
1						
2						
3						
4						
5						
	รวม					
	เฉลี่ย					
	ร้อยละ					

**รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

ประเด็นการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. ความ กระตือรือร้นใน การร่วมกิจกรรม	มีความ กระตือรือร้น ตั้งใจ และมีส่วน ร่วมในการทำ กิจกรรม ไม่เล่น กับเพื่อน	มีความ กระตือรือร้น ตั้งใจ และมีส่วน ร่วมในการทำ กิจกรรม	มีความ กระตือรือร้น ตั้งใจทำงานแต่ เล่นกับเพื่อน	มีความ กระตือรือร้น และมีส่วนร่วม ในกิจกรรมน้อย
2. ปฏิบัติ กิจกรรมด้วย ความมุ่งมั่น รับผิดชอบ	ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความมุ่งมั่น และมีความ รับผิดชอบสูง	ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความมุ่งมั่น และมีความ รับผิดชอบ	ปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความมุ่งมั่น	ปฏิบัติกิจกรรม แต่มีความมุ่งมั่น น้อย
3. ร่วมแสดง ความคิดเห็น	ร่วมแสดงความ คิดเห็นดีมาก	ร่วมแสดงความ คิดเห็นเป็นส่วน ใหญ่	ร่วมแสดงความ คิดเห็นเป็น บางครั้ง	ร่วมแสดงความ คิดเห็นน้อย
4. เป็นผู้นำและผู้ ตามที่ดี	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามอย่างดี เยี่ยม	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามเป็น ส่วนใหญ่	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามเป็น บางครั้ง	ทำตัวเป็นผู้นำ และผู้ตามน้อย

แบบสังเกตการนำเสนอ

กลุ่มที่ ..... เรื่อง .....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจงครูสังเกตพฤติกรรมการนำเสนอของนักเรียนในแต่ละกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ และให้คะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	คุณภาพการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1.	นำเสนอเนื้อหาในผลงาน ได้ถูกต้อง				
2.	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
3.	ความเหมาะสมกับเวลา				
4.	ความกล้าแสดงออกและบุคลิกภาพ น่าเสียงเหมาะสม				
	รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติงานสมบูรณ์ ชัดเจน	=	4	คะแนน
ปฏิบัติงานยังมีข้อบกพร่องเล็กน้อย	=	3	คะแนน
ปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	=	2	คะแนน
ปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องมาก	=	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
9 - 10	ดี
7 - 8	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน

แบบบันทึกคะแนนใบงานที่ 1

การรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความ “สารบอแรกซ์ผงกรอบมหากัณฑ์”

ชื่อกลุ่ม	คะแนนเต็ม (10 คะแนน)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินผล

การรวบรวมข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับบทความ “ สารบอแรกซ์ผงกรอบมหาลัย”

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นครบทุกข้อ และเขียนด้วยลายมือที่ สะอาด เรียบร้อย	4	ดีมาก
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นครบทุกข้อ และเขียนด้วยลายมือที่ สะอาด แต่ไม่ค่อยเรียบร้อย	3	ดี
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นครบทุกข้อ แต่เขียนด้วยลายมือที่ ไม่ค่อยสะอาด ขาดความเรียบร้อย	2	พอใช้
- สามารถอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็นแต่ไม่ครบทุกข้อ	1	ต้องปรับปรุง

แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน

แบบบันทึกคะแนนใบงานที่ 2

คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนธิการ

ชื่อกลุ่ม	ข้อที่ 1 (8 คะแนน)	ข้อที่ 2 (5 คะแนน)	ข้อที่ 3 (4 คะแนน)	ข้อที่ 4 (8 คะแนน)	ข้อที่ 5 (5 คะแนน)	ข้อที่ 6 (10 คะแนน)	คะแนนเต็ม (40 คะแนน)
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินผล
คิดวิเคราะห์แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งจำแนกดังนี้

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 1 วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้อย่างเหมาะสม พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ถูกต้องชัดเจน	4	มากที่สุด
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้อย่างเหมาะสม พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ถูกต้อง	3	มาก
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้อย่างเหมาะสม พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้แต่ไม่ค่อยถูกต้อง	2	น้อย
- สามารถคิดหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหาได้ โดยบอกได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร แต่ไม่สามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาแก้ปัญหาจากผลไปหาเหตุได้	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 2 วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถบอกคุณและโทษของสารบอแรกซ์ได้ เมื่อรวมกันแล้วได้จำนวนตั้งแต่ 5 ข้อ ขึ้นไป	4	มากที่สุด
- สามารถบอกคุณและโทษของสารบอแรกซ์ได้ เมื่อรวมกันแล้วได้จำนวน 4 ข้อ	3	มาก
- สามารถบอกคุณและโทษของสารบอแรกซ์ได้ เมื่อรวมกันแล้วได้จำนวน 3 ข้อ	2	น้อย
- สามารถบอกคุณและโทษของสารบอแรกซ์ได้ และเมื่อรวมกันแล้วได้จำนวน 1-2 ข้อ	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 3 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วน และสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความได้ถูกต้อง	4	มากที่สุด
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วน แต่บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความไม่ถูกต้อง	3	มาก
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้องเพียงบางส่วน และสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความได้ถูกต้อง	2	น้อย
- สามารถวิเคราะห์หาวิธีการปฏิบัติได้ถูกต้องเพียงบางส่วน และไม่สามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ได้เสนอไว้จากบทความได้	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ 2 (ข้อ 4 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ของกระทรวงสาธารณสุขได้ตั้งแต่ 3 ข้อ ขึ้นไป และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	4	มากที่สุด
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ของกระทรวงสาธารณสุขได้ 2 ข้อ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	3	มาก
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ของกระทรวงสาธารณสุขได้ 1 ข้อ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	2	น้อย
- สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาการใช้สารบอแรกซ์ของกระทรวงสาธารณสุขได้ 1 ข้อ แต่ไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาได้	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 5 วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการใช้บอแรกซ์ในอาหารได้ตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไป	4	มากที่สุด
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการใช้บอแรกซ์ในอาหารได้ 4 ข้อ	3	มาก
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการใช้บอแรกซ์ในอาหารได้ 3 ข้อ	2	น้อย
- สามารถเสนอวิธีการปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากการใช้บอแรกซ์ในอาหารได้ 1-2 ข้อ	1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินผลการทำใบงานที่ 2 (ข้อ 6)

(วิธีคิดแบบหลักการและความมุ่งหมาย และ วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก)

ลักษณะของงาน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	4	มากที่สุด
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาผลดี ผลเสีย แต่ไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	3	มาก
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม แต่ไม่ได้พิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	2	น้อย
- สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม แต่ไม่ได้พิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และไม่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตนตามวิธีการนั้นได้	1	น้อยที่สุด

แบบทดสอบอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ข่าว

จุดประสงค์ เพื่อวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-10

ห่วงเด็กไทยจมน้ำตายสูง เฉลี่ยกว่าปีละหมื่นคน

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 57 ดร.นพ.พรเทพ ศิริวนารังสรรค์ อธิบดีกรมอนามัยกล่าวว่า “จากการสำรวจสถานการณ์ว่ายน้ำของเด็กไทย จำนวน 13 ล้านคน พบว่าเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำมากที่สุด สูงกว่าการเสียชีวิตด้วยโรคร้ายไข้เจ็บและอุบัติเหตุถึง 2 เท่า และพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีจำนวนเด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำสูงสุด รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือตามลำดับ กรมอนามัยจึงร่วมกับเทศบาลนครนนทบุรี เปิดศูนย์การเรียนรู้และสร้างความคุ้นเคยกับน้ำ สอนเด็กว่ายน้ำและป้องกันตนเองจากการจมน้ำ โดยวิทยากรจากกองกำลังกายเพื่อสุขภาพ เน้นเรื่องการลอยตัวและการหายใจในน้ำ ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางเขน เปิดสอนเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี ดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการป้องกันตนเองจากการจมน้ำก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กทุกคนด้วย” อธิบดีกรมอนามัย กล่าว

ที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/447140>

1. ข้อใดเป็นสาระสำคัญของเรื่อง (วิเคราะห์เนื้อหา)
  - ก. เด็กไทยในภาคเหนือมีการจมน้ำน้อยที่สุด
  - ข. เด็กควรสร้างความคุ้นเคยกับน้ำเพื่อป้องกันการจมน้ำ
  - ค. เด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำมากที่สุด
  - ง. การลอยตัวและการหายใจในน้ำจะช่วยป้องกันตนเองจากการจมน้ำ
2. ปัญหาสำคัญของเรื่องคือปัญหาอะไร (วิเคราะห์เนื้อหา)
  - ก. เด็กไทยป่วยเป็นโรคมก
  - ข. เด็กไทยว่ายน้ำได้แต่กลับไม่ชอบเล่นน้ำ
  - ค. เด็กไทยขี้รถด้วยความประมาทมากที่สุด
  - ง. เด็กไทยว่ายน้ำไม่เป็นเอาตัวรอดไม่ได้เมื่อตกน้ำ

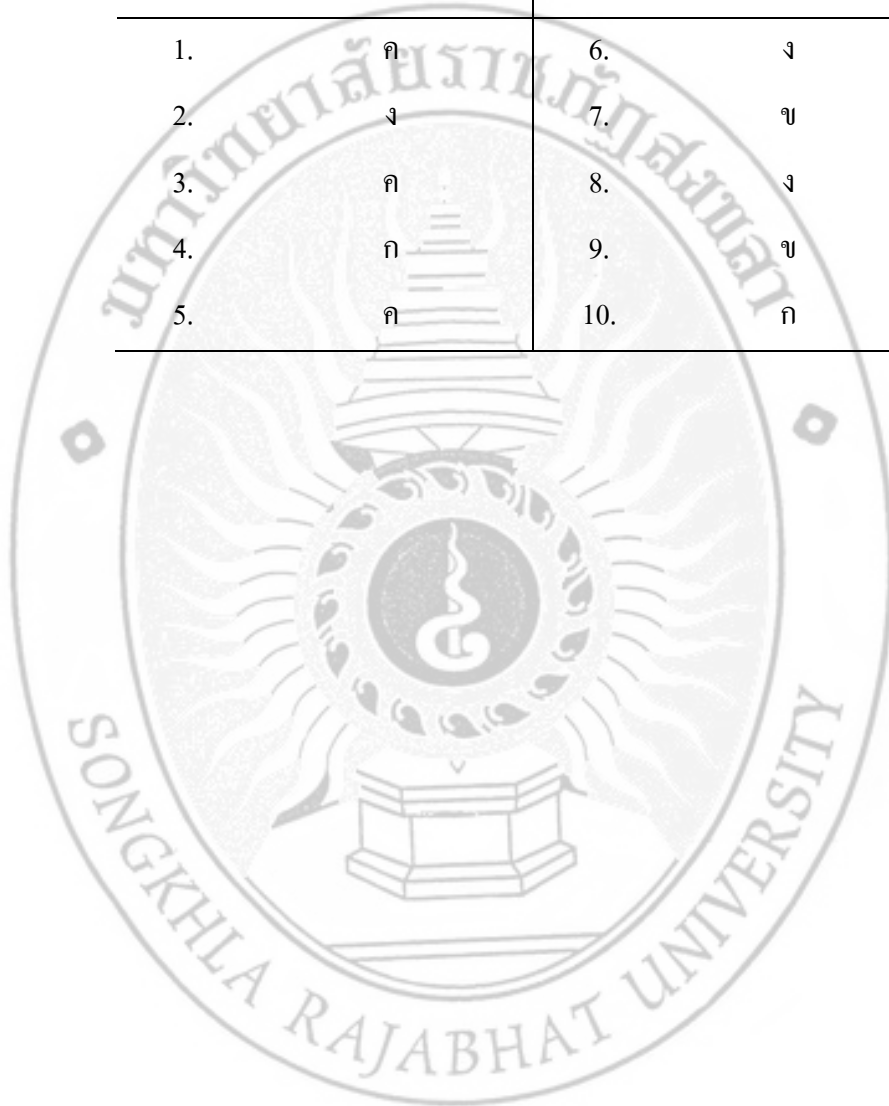
3. จากคำตอบข้อ 2 ผลสำคัญที่เกิดจากปัญหาดังกล่าวคือ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. เด็กไทยเป็นโรคกลัวน้ำมากที่สุด
  - ข. เด็กไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุมากที่สุด
  - ค. เด็กไทยเสียชีวิตจากการจมน้ำมากที่สุด
  - ง. เด็กไทยเสียชีวิตจากโรคภัยไข้เจ็บมากที่สุด
4. ข้อใด *ไม่ใช่* สาเหตุของการเสียชีวิตจากการจมน้ำ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. การจัดอบรมเพื่อเสริมทักษะการว่ายน้ำบ่อยเกินไป
  - ข. บ้านที่พักอาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำ
  - ค. การปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง
  - ง. เด็กว่ายน้ำไม่เป็น
5. นักเรียนคิดว่าเพราะอะไรภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงมีจำนวนเด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำมากที่สุด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนตกตลอดปี
  - ข. เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งน้ำน้อย
  - ค. เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอากาศร้อน อบอ้าวเกือบตลอดทั้งปี
  - ง. เพราะเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นจำนวนมาก
6. ข้อใดเป็นข้อเสียจากการว่ายน้ำเป็นของเด็ก (วิเคราะห์เนื้อหา)
  - ก. เป็นนักว่ายน้ำที่มั่นใจได้
  - ข. เอาตัวรอดได้เมื่อจะจมน้ำ
  - ค. ช่วยเหลือเพื่อนที่จะจมน้ำได้
  - ง. ทำให้เกิดความประมาทจึงแอบไปเล่นน้ำคนเดียว
7. จากข่าวข้างต้นข้อใดเป็นวิธีการแก้ปัญหาของกรมอนามัย (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. สร้างรั้วกั้นตามแหล่งน้ำที่อยู่อาศัยใกล้ชุมชน
  - ข. เปิดศูนย์การเรียนรู้และสร้างความคุ้นเคยกับน้ำ
  - ค. ประกาศเสียงตามสายให้ผู้ปกครองควบคุมดูแลเด็ก
  - ง. ให้เจ้าหน้าที่ออกตรวจตามพื้นที่แหล่งน้ำทุกๆ 4 ชั่วโมง
8. จากคำตอบข้อ 7 ข้อใดเป็นจุดประสงค์ของกรมอนามัย (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. เพื่อให้ผู้ปกครองใส่ใจเด็กมากขึ้น
  - ข. เพื่อควบคุมการเกิดน้ำท่วมฉับพลัน
  - ค. เพื่อรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำ

- ง. เพื่อสอนเด็กว่ายน้ำและป้องกันตนเองจากการจมน้ำ
9. เราจะปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. เล่นน้ำเฉพาะตอนกลางคืนเท่านั้น
- ข. ไม่แอบหนีผู้ปกครองไปเล่นน้ำโดยลำพัง
- ค. เล่นน้ำกับเพื่อนที่ว่ายน้ำไม่เป็นครั้งละหลายๆ คน
- ง. เลือกเล่นน้ำเฉพาะแหล่งน้ำที่มีความลึกแค่ 4-5 เมตร
10. จากคำตอบข้อ 9 ถ้านักเรียนปฏิบัติตามวิธีการดังกล่าวคิดว่าน่าจะมีอะไรขึ้น (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. ไม่จมน้ำ
- ข. ว่ายน้ำเป็น
- ค. เพื่อนๆ จมน้ำตาย
- ง. ถูกกระเซ้จับกิน

เฉลย
แบบทดสอบอ่านเชิงวิเคราะห์ข่าว

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ค	6.	ง
2.	ง	7.	ข
3.	ค	8.	ง
4.	ก	9.	ข
5.	ค	10.	ก

แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ 30 คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือตอบมากกว่า 1 ข้อหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน
  2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก. ข. ค. และ ง. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
  3. ใช้เวลาทำ 60 นาที นักเรียนต้องทำให้ครบทุกข้อ
  4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
-

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-2

ห้ามขายเหล้า-บุหรี่ เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีทุกหมู่บ้าน

เมื่อวันที่ 8 พ.ย. นางสุภารัตน์ เกษราพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแถลงถึงมาตรการพัฒนาเมืองไทยเข้มแข็ง คนไทยแข็งแรงว่า รัฐบาลมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพประชาชนให้เข้มแข็งและแข็งแรงทั้งกายใจ สังคมและสติปัญญานำประเทศชาติสู่เวทีโลก กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ประกาศยุทธศาสตร์ 5 อ. ได้แก่ ออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อนามัยสิ่งแวดล้อมและโรคภัย เพื่อป้องกันและลดโรคที่เป็นต้นเหตุการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของคนไทยปีละเกือบ 78,000 ราย ซึ่งได้แก่ โรคมะเร็ง โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และหลอดเลือด ในปี 2547 ได้เพิ่ม อ. ตัวที่ 6 คือ อบายมุข โดยได้มีการประกาศห้ามการจำหน่ายเหล้าและบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ในทุกหมู่บ้าน เนื่องจากเหล้าและบุหรี่เป็นสิ่งเสพติดที่หาง่ายและอยู่ใกล้ชิดกับคนไทยมากที่สุด ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการอบายมุขที่มอมเมาเด็กและเยาวชนนำไปสู่อบายมุขอื่นๆ จากการสำรวจล่าสุดมีคนไทยสูบบุหรี่ 12 ล้านคน โดยนักสูบหน้าใหม่กว่า 90 % เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์อายุ 11 ปีขึ้นไปถึง 18.61 ล้านคน คิดเป็น 29 % ของประชากรทั้งประเทศเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดโรคมะเร็งปอด โรคหัวใจและโรคหลอดเลือด ส่วนเหล้าก็ทำให้เกิดโรคต่างๆ มากกว่า 70 โรคที่สำคัญ เช่น โรคหัวใจ มะเร็งหลอดอาหาร โรคตับ รวมทั้งทำให้เกิดปัญหาสังคม เช่น เมาแล้วขับ การทะเลาะวิวาทในครอบครัว “ดังนั้นประชาชนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งในเรื่องการออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การดูแลสุขภาพอนามัยในด้านต่างๆ จะช่วยให้คนไทยมีอายุยืนนานแบบแข็งแรง” นางสุภารัตน์กล่าว

ที่มา : <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9470000078792>

1. ข้อใดไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ได้จากข่าวข้างต้น (วิเคราะห์เนื้อหา)
  - ก. การสูบบุหรี่ทำให้เป็นโรคมะเร็งปอด
  - ข. นางสุภารัตน์ใช้ยุทธศาสตร์ 5 อ. เพื่อป้องกันและลดโรค
  - ค. การดื่มเหล้าทำให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทในครอบครัว
  - ง. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการออกกำลังกายจะทำให้คนไทยมีอายุยืนนานแบบแข็งแรง
2. เราจะป้องกันตนเองจากการเป็นโรคได้อย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
  - ก. พักผ่อนเมื่อจำเป็น
  - ข. หมั่นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
  - ค. เลือกรับประทานอาหารที่มีไขมันมากๆ
  - ง. ดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ทุกครั้งที่มีงานเลี้ยง

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3

กรมอนามัยชี้ เด็กไทยงดกินอาหารเช้า เสี่ยงไม่มีสมาธิเรียนไม่รู้เรื่อง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เผยผลการสำรวจมีพฤติกรรมไม่กินอาหารเช้าของเด็กวัยเรียนอายุ 6 – 11 ปี พบว่า ไม่กินอาหารเช้า ร้อยละ 30 โดยเฉพาะเด็กนักเรียนหญิงอายุ 12–14ปี ไม่กินอาหารเช้าถึงร้อยละ 52 ดร.นพ.สมยศ ศิริสวัสดิ์ อธิบดีกรมอนามัย แนะนำว่าเมนูอาหารเช้าที่ดีต้องประกอบถูกหลักโภชนาการ มีโปรตีนสูง และเป็นเมนูที่เตรียมง่าย ๆ เป็นอาหารจานเดียว เช่น ข้าวต้มเครื่อง โจ๊ก ข้าวผัด อาหารสำเร็จรูปประเภทซีเรียลผสมนมรสจืด ขนมปังแซนวิช สำหรับข้าวเหนียวหมูบั้งซึ่งเป็นเมนูอาหารเช้าที่หาซื้อได้ง่าย

ดร.นพ.สมยศ กล่าวว่า ผลกระทบของการขาดสารอาหารในช่วงเช้า โดยเฉพาะในเด็กวัยเรียนจะส่งผลเสียต่อการเรียนและสุขภาพ เพราะการเผาผลาญตลอดเวลาแม้ในขณะหลับ หากร่างกายไม่ได้รับสารอาหารในมื้อเช้าจะทำให้ปริมาณน้ำตาลในเลือดลดต่ำลง ส่งผลให้ร่างกายอ่อนเพลีย หงุดหงิด อารมณ์เสีย อาจถึงขั้นหน้ามืดเป็นลมได้ เนื่องจากสมองได้รับน้ำตาลกลูโคสไปหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอ ซึ่งอาการเหล่านี้หากเกิดในช่วงเวลาเรียน จะทำให้เด็กไม่มีสมาธิเรียนและอาจเป็นโรคกระเพาะถึงขั้นต้องพักการเรียนได้

ที่มา : http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=38419

3. ถ้านักเรียนนอนหลับแคว้นละ 4-5 ชั่วโมง เหตุการณ์ต่อไปจะเป็นอย่างไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. หงุดหงิด อารมณ์เสียง่าย
  - ข. รูปร่างอ้วนและมีสุขภาพดี
  - ค. มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น
  - ง. ง่วงนอนและไม่มีสมาธิในการเรียน

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4 -6

เด็กไทยอันตรายแนโพลัสซีไม่รู้เรื่องเอดส์

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อเร็วๆ นี้ องค์การยูนิเซฟได้เปิดเผยรายงานวิจัยเรื่อง “เสียงของเด็กและวัยรุ่นในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก” โดยคณะผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ จากเด็กและวัยรุ่นอายุ 9-17 ปี ใน 17 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จำนวน 1 หมื่นคน ซึ่งในจำนวนนี้ ร้อยละ 60 ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 9-13 ปี และร้อยละ 25 ของเด็กอายุ 14-17 ปี ซึ่งถ้าหากแยกเฉพาะกลุ่มเด็กในเมืองไทย จะมีถึงร้อยละ 23-36 เลยทีเดียว โดยกลุ่มวัยรุ่นมีเพียงร้อยละ 24 เท่านั้นที่รู้จักถุงยางอนามัย อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 68 ของกลุ่มวัยรุ่นนี้รู้ว่าโรคเอดส์เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการป้องกัน น.ส. มะแอร์ คาน ผอ.องค์การยูนิเซฟประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิกกล่าวว่า ผลการสำรวจครั้งนี้เป็นการเตือนรัฐบาลและสังคมในภูมิภาคนี้ให้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการให้การศึกษแก่เด็กๆ เพราะโรคเอดส์เป็นโรคที่ไม่มีพรมแดน และถ้าไม่ยอมให้ภูมิภาคนี้มีปัญหาโรคเอดส์แพร่ระบาดอย่างหนัก เหมือนแอฟริกาที่ต้องรีบลงมือแก้ไขปัญหานี้เร่งด่วน

ที่มา : www.sktc-co.org/reading_thai.pdf

4. เมื่อวัยรุ่นได้อ่านข่าวนี้อาจเกิดผลดีแก่ตนเองอย่างไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. รู้ข้อปฏิบัติที่จะทำให้ไม่เป็นเอดส์
  - ข. รู้ผลวิจัยเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ในเมืองไทย
  - ค. ตระหนักและตื่นตัวที่จะไม่ทำให้ตนเองเสี่ยงที่จะเป็นโรคเอดส์
  - ง. รู้ถึงความเป็นห่วงของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็กเรื่องการป้องกันโรคเอดส์
5. ผู้เขียนเรื่องนี้ต้องการสื่อสารถึงใครมากที่สุด (วิเคราะห์เนื้อหา)
  - ก. ผู้ปกครองเด็กวัยรุ่น
  - ข. ผู้อ่านทั่วไปในประเทศไทย
  - ค. นักการศึกษาของแต่ละประเทศ
  - ง. รัฐบาลและคนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก

6. นักเรียนจะมีวิธีป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ได้อย่างไรบ้าง (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. ไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
  - ข. ใช้มีดโกนหนวดร่วมกับเพื่อน
  - ค. หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดที่ใช้เข็มร่วมกับผู้อื่น
  - ง. สวมถุงยางอนามัยทุกครั้งก่อนมีเพศสัมพันธ์
7. ข้อใดเป็นข้อคิดที่ได้จากข่าวข้างต้น (วิเคราะห์เนื้อหา)
- ก. อินเทอร์เน็ตทำให้เด็กฉลาดขึ้น
  - ข. การใช้อินเทอร์เน็ตทำให้เราเป็นคนทันสมัย
  - ค. อินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เราไม่ควรมองข้าม
  - ง. อินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งด้านบวกและด้านลบ

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8

เตือนเด็กต่ำกว่า 16 ใช้มือถือ เสี่ยง 5 เท่า เนื่องอวกสมอง”

นักวิจัยในสวีเดนบอกว่า เด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี เสี่ยงได้รับรังสีจากโทรศัพท์มือถือ เพราะสมองและระบบประสาทกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนา เนื่องจากศีรษะเล็กและกะโหลกบาง รังสีจึงแทรกซึมลึกเข้าไปถึงสมองได้ ซึ่งในอังกฤษเด็กอายุต่ำกว่า 16 มีมือถือกันราว 90 % และเด็กประถมมีมือถือกันประมาณ 40 % ศาสตราจารย์เลนนา รัดฮาร์เซล แห่งมหาวิทยาลัยฮอสพิทอล สวีเดน บอกว่าโทรศัพท์ไร้สายภายในบ้านก็มีความเสี่ยงใกล้เคียงกับมือถือ วัยรุ่นที่ใช้มีโอกาสเพิ่มขึ้น 4 เท่า ที่จะป็นเนื้องอกเกลีย ซึ่งเป็นเนื้องอกในสมองชนิดหนึ่ง คนที่ใช้มือถือก่อนอายุ 20 ก็มีโอกาสมเพิ่มขิ้น 5 เท่า ที่จะป็นเนื้องอกประสาทเกี่ยวกับการรับเสียง แม้ป็นเนื้องอกที่ไม่อันตรายไม่ทำให้เป็นมะเร็ง แต่สามารถทำลายประสาทรับเสียงและทำให้หูหนวกได้”

ที่มา : <http://highlight.kapook.com/view/29366?view=full>

8. เพราะเหตุใดเด็กอายุต่ำกว่า 16 เสี่ยงที่จะได้รับรังสีจากโทรศัพท์มือถือมากกว่ากลุ่มคนในวัยอื่น (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. เพราะศีรษะเล็กและกะโหลกบาง
  - ข. เพราะสมรรถนะการได้ยินด้อยกว่าของวัยผู้ใหญ่
  - ค. เพราะมีระดับการใช้โทรศัพท์มือถือมากกว่าคนในวัยอื่น
  - ง. เพราะโทรศัพท์มือถือของเด็กต้องใช้ระดับรังสีสูงกว่าของผู้ใหญ่

อ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9-10

“ครอบครัวเข้มแข็งรับอาเซียน”

นายสมชาย อำนวยเจริญสุข ผอ. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานกิจการครอบครัวและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เปิดเผยว่า เมื่อ 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนมีการรวมกลุ่มกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ทำให้เกิดการหลั่งไหลของแรงงานเสรี สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือภาวะความมั่นคงของครอบครัว จะมีเวลาให้กันน้อยลง

ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความเข้าใจและตระหนักถึง ความสำคัญของครอบครัวเป็นอันดับแรกเมื่อครอบครัวเข้มแข็ง ก็จะเป็นพื้นฐานของความมั่นคงด้านอื่นตามมา

ที่มา: www.thairath.co.th/content/287556

9. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น (วิเคราะห์เนื้อหา)
  - ก. ครอบครัวเป็นพื้นฐานของความมั่นคงด้านอื่น
  - ข. สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือภาวะความมั่นคงของครอบครัวจะมีเวลาให้กันน้อยลง
  - ค. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีการรวมกลุ่มกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558
  - ง. ประเทศไทยมีกฎหมายให้การรองรับสิทธิความเสมอภาคระหว่างชายกับหญิงจำนวนมาก
10. ข้อใดไม่ใช่ ผลของการมีครอบครัวที่อบอุ่น (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
  - ก. ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
  - ข. ทำให้มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ
  - ค. ทำให้เป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิต
  - ง. ทำให้ลูกหลีกเลี่ยงการมีสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับพ่อแม่

13. หากสุนัขไม่โลภมาก เหตุการณ์ต่อไปจะเป็นอย่างไร (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. สุนัขขอดกินเนื้อชิ้นโต
  - ข. สุนัขได้กินเนื้อชิ้นโต
  - ค. สุนัขโดนพ้อคำมาตาย
  - ง. สุนัขได้เนื้อจากพ้อคำในตลาดเพิ่ม
14. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. ร้องขอเมื่อต้องการสิ่งใด
  - ข. ขโมยสิ่งที่ตนเองอยากได้
  - ค. รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมี
  - ง. แข่งชิงเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21-25

ระวังอาหารเป็นพิษ

อาหารเป็นพิษ เป็นชื่อที่คุณหมอมักจะบอกกับคนไข้ที่มีอาการท้องเสีย คลื่นไส้ อาเจียน ปวดอย่างรุนแรง ซึ่งมักจะเกิดขึ้นหลังจากรับประทานอาหารไปแล้วประมาณ 8-48 ชั่วโมง

จากการสำรวจของกองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขพบว่า โรคอาหารเป็นพิษมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียน อย่างที่เราพอจะทราบกันว่า อาหารโรงเรียนมักเป็นอาหารที่ต้องเตรียมไว้สำหรับนักเรียนจำนวนมาก จะทำให้อุ่นตลอดเวลาเห็นจะเป็นไปได้ยาก เมื่อเป็นเช่นนี้ เชื้อแบคทีเรียก็พร้อมที่จะเข้าไปแฝงฤทธิ์ในร่างกายของน้องๆ ได้ทันที จะเริ่มจากมีอาการท้องปั่นป่วน วิถีแก้ไขเบื้องต้นให้ดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารเหลว เพื่อป้องกันการขาดน้ำและเกลือแร่ถ้าท้องเสีย ไม่ต้องกินยาหยุดถ่ายเพราะไม่ได้ช่วยลดการสูญเสียน้ำและเกลือแร่ภายในลำไส้ แต่อาจจะไปรบกวนประสิทธิภาพของยาปฏิชีวนะสำหรับผู้ป่วยรายที่มีการติดเชื้อลำไส้อักเสบ ภาวะอุจจาระร่วงส่วนใหญ่นั้นจะหายได้เองจากการถ่ายอุจจาระซึ่งเป็นกลไกของร่างกายที่จะขับของเสีย สารพิษ และเชื้อโรคออกจากร่างกาย

วิธีการป้องกันทำได้ไม่ยาก เพียงแค่ล้างมือทุกครั้งก่อนปรุงอาหาร รับประทานอาหาร หรือแม้แต่หลังจากการเข้าห้องน้ำ อีกทั้งยังต้องดื่มน้ำสะอาดรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ หลีกเลี่ยงอาหารที่มีแฉงวันตอม ล้างผักและผลไม้ก่อนปรุงอาหารหรือรับประทานอาหาร ให้สะอาดด้วยน้ำประปา หรือผสมด่างทับทิมทุกครั้งเพียงแค่นี้ร่างกายของคุณก็จะไม่มีโอกาสได้ต้นรับโรคอาหารเป็นพิษ อย่างแน่นอน

ที่มา: หนังสือ Top ๕ ภาษาไทย (หน้า 115)

21. เหตุใดอาการของอาหารเป็นพิษจึงมักเกิดขึ้นกับนักเรียน (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- นักเรียนมักถูกกั้นแก๊ส
  - นักเรียนอยู่ในวัยที่ร่างกายอ่อนแอ
  - นักเรียนไม่ชอบล้างมือก่อนรับประทานอาหาร
  - อาหารที่เตรียมไว้ให้นักเรียนมักจะเย็นก่อนที่นักเรียนจะรับประทานอาหาร

22. ข้อใดไม่ใช่ข้อดีของยาหยุดถ่าย (วิเคราะห์เนื้อหา)
- ก. ช่วยให้การถ่ายลดลง
  - ข. ช่วยลดการสูญเสียน้ำ
  - ค. ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง
  - ง. ช่วยให้ยาปฏิชีวนะทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
23. หากกินยาหยุดถ่ายจะส่งผลเสียในข้อใด (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. เกิดอาการคลื่นไส้
  - ข. ร่างกายอาจช็อกได้
  - ค. หยุดถ่ายเร็วเกินไป
  - ง. ส่งผลต่อประสิทธิภาพของยาปฏิชีวนะ
24. บุคคลใดต่อไปนี้มีอาการอาหารเป็นพิษ (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. ไต้งทานอาหารทะเลพวกปลาทูที่บ้านที่ท้องเสีย
  - ข. คาวปวดหัวมากเพราะเล่นอินเทอร์เน็ต 3 ชั่วโมง
  - ค. จี๊วปวดท้องอย่างรุนแรงเพราะทานอาหารไม่เป็นเวลา
  - ง. แก้วนั่งรถไปโรงเรียนรู้สึกเวียนหัว คลื่นไส้ และอาเจียนบนรถ
25. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันตนเองจากโรคอาหารเป็นพิษ (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. อาบน้ำก่อนรับประทานอาหาร
  - ข. ออกกำลังกายก่อนรับประทานอาหาร
  - ค. ออกกำลังกายหลังรับประทานอาหารเสร็จ
  - ง. ล้างมือก่อนปรุงอาหาร และรับประทานอาหารทุกครั้ง

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 26 -27

ระวัง อาหารทำให้คุณ “ขาดน้ำ”

ผิดเสียแล้ว ถ้าคุณคิดว่าน้ำอัดลมเย็น ๆ จะช่วยดับกระหายในช่วงอากาศร้อนแทบบ้ำอย่างนี้ได้ เพราะงานวิจัยชิ้นล่าสุดพบว่า อาหารฟาสต์ฟู้ด โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ น้ำอัดลม อาหารหวานๆ และเครื่องดื่ม กาเฟอีน จะทำให้ร่างกายเสียน้ำมากขึ้น

ดร. แกรี ไอ. แวดเลอร์ นักวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยนิวยอร์กกล่าวว่า อาหารหวานๆ และเครื่องดื่มกาเฟอีนอาจทำให้ร่างกายเกิดภาวะขาดน้ำได้โดยที่เราเองไม่รู้ตัว เพราะในน้ำอัดลมเต็มไปด้วยน้ำตาล ซึ่งจะทำให้ร่างกายรู้สึกอึดอัดเข้าไปอีก ทั้งที่ความจริงแล้วปริมาณน้ำที่รับเข้าไปไม่ได้เพียงพอกับความต้องการของร่างกายต้องการ

นอกจากนี้ การกินเนื้อสัตว์มากเกินไป อาจทำให้ร่างกายได้รับโปรตีนล้นเกินจนเกิดผลกระทบต่อการทำงานของไต ทำให้ระบบการกำจัดของเสีย (ปัสสาวะ) ออกจากไตทำงานหนักขึ้น เพราะร่างกายจะกำจัดโปรตีนส่วนเกินโดยการเผาผลาญให้เป็นพลังงาน ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่ดีนัก เนื่องจากจำเป็นต้องใช้พลังงานมากกว่าการเผาผลาญคาร์โบไฮเดรตหรือไขมันหลายเท่า ในระหว่างการเผาผลาญโปรตีนร่างกายจะผลิตเกลือแอมโมเนียออกมา และจะถูกเปลี่ยนเป็นยูเรียอยู่ในปัสสาวะ(ยูเรียถูกสร้างที่ตับ แต่ถูกขับออกทางไต) กระบวนการนี้จะทำให้ตับและไตเกิดอาการเครียด และอาจทำให้ร่างกายเหนื่อยล้า

การกินเนื้อสัตว์มากเกินไปจึงมีส่วนทำให้ร่างกายขาดน้ำ โดยเฉพาะในเด็กทารกและผู้สูงอายุ ถ้าร่างกายต้องใช้น้ำในการล้างและกำจัดยูเรียมากเกินไป อาจทำให้เกิดภาวะขาดน้ำอย่างรุนแรงจนถึงขั้นเสียชีวิตได้

การที่ร่างกายต้องขับของเสียออกมาทางปัสสาวะมากเกินไป อาจทำให้ร่างกายต้องพลอยเสียแคลเซียมออกไปและกลายเป็นต้นเหตุของโรคกระดูกพรุนด้วยดังนั้นเพื่อสุขภาพที่ดีในยามอากาศร้อนๆ เช่นนี้ ควรจะเลือกดื่มน้ำเปล่าซึ่งร่างกายจะบอกให้คุณ “พอ” เอง เมื่อร่างกายหยุดกระหาย รวมทั้งลดการกินเนื้อสัตว์ อย่างน้อยก็ช่วยให้ร่างกายทำงานได้อย่างสบายมากขึ้น

ที่มา: หนังสือ Top ป.5 ภาษาไทย (หน้า 113)

26. ข้อใดคือข้อเสียของน้ำอัดลม (วิเคราะห์เนื้อหา)
- ก. หาซื้อยาก
  - ข. มีน้ำตาลทำให้ร่างกายระงุ่มระงวย
  - ค. มีแก๊สทำให้กระเพาะป่องตัวจึงรู้สึกอึดเร็วขึ้น
  - ง. การดื่มน้ำอัดลมจะได้รับปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับที่ร่างกายต้องการ
27. ถ้าหากดื่มน้ำอัดลมบ่อยๆ จะเกิดอะไรขึ้น (วิเคราะห์ความสัมพันธ์)
- ก. ร่างกายพอมสูง
  - ข. ร่างกายขาดน้ำ ฟันผุ
  - ค. ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์
  - ง. เจ็บป่วยง่ายเพราะภูมิคุ้มกันต่ำ

อ่านบทความต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ 28-30

จักรยาน

ถ้าพูดถึงจักรยานแล้วเด็กๆ ต้องร้องอ้อ! เด็กส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับพาหนะชนิดนี้เป็นอย่างดีหลายคนกว่าจะบังคับให้จักรยานเคลื่อนที่ไปตามที่ต้องการ ก็ทำเอาเจ็บตัวไปหลายครั้งได้แผลไปหลายแผล เด็กๆ ทราบดีไหมว่าจักรยานนี้มีมาตั้งแต่เมื่อไร

สมัยก่อนจักรยานไม่ได้มีรูปร่างหน้าตาเหมือนอย่างปัจจุบันนี้ เมื่อ พ.ศ. 2533 นักประดิษฐ์ชาวฝรั่งเศสได้นำล้อไปติดกับม้าไม้ แล้วใช้ขาถีบดินให้รถจักรยานเคลื่อนที่ไปข้างหน้ากว่าจะถึงจุดหมายที่ต้องการก็ทำเอาคนขี่จักรยานเหนื่อยเฉียวละ ต่อมาชาวเยอรมันได้คิดแปลงให้ล้อหน้าของจักรยานหลวมขึ้นเพื่อจะได้เลี้ยวได้ และยังทำมือจับที่จักรยานด้วย ทำให้ขี่จักรยานได้สะดวกขึ้น จากนั้นก็มีผู้คิดทำที่ถีบและคัน โดยยกเพิ่มขึ้น มีผู้คิดเอาโซ่หมุนล้อ และมีการปรับปรุงกันเรื่อยมาจนเป็นจักรยานปัจจุบันนี้ จักรยานเข้าสู่ประเทศไทยในราว พ.ศ. 2427-2430 เป็นจักรยานที่ส่งมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา

จักรยานที่กล่าวข้างต้นนั้น คือ จักรยานสองล้อ นอกจากจักรยานชนิดนี้แล้วยังมีจักรยานสามล้อ ซึ่งเป็นจักรยานที่มีขนาดเล็กมีที่ถีบและมีมือจับเหมือนจักรยานสองล้อต่างกันตรงที่จักรยานนี้มีสามล้อ จักรยานชนิดนี้เป็นจักรยานที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กเพราะมีฐานกว้างไม่ล้มคว่ำง่าย จักรยานอีกชนิดหนึ่ง คือ จักรยานที่ติดล้อฝึกหัดเพิ่มที่ล้อหลังของจักรยานสองล้อเป็นจักรยานที่ใช้ฝึกขี่จักรยานสองล้อในระยะแรก เมื่อผู้หัดขี่จักรยานทรงตัวได้ดีแล้วก็ถอดล้อฝึกหัดออก มีจักรยานสองล้อ จักรยานสามล้อ จักรยานสี่ล้อแล้วจักรยานล้อเดียวละมีไหม

เราจะเห็นจักรยานล้อเดียวนี้เวลาที่เขาแสดงกายกรรมหรือในละครสัตว์ ซึ่งต้องอาศัยการทรงตัวที่ดีมาก และยังมีจักรยานอีกชนิดหนึ่งเป็นจักรยานสองล้อมีเครื่องยนต์ติดไว้ที่ท้องรถ จักรยานชนิดนี้ก็คือ จักรยานยนต์ เป็นพาหนะที่แล่นได้ระยะทางไกล และเหนื่อยน้อยกว่าการขี่จักรยานทั่วๆ ไป แต่ก็ต้องระมัดระวังเรื่องความปลอดภัย เพราะถ้าเกิดอุบัติเหตุก็จะได้รับอันตรายมากกว่า ฉะนั้นเพื่อความปลอดภัยควรสวมหมวกกันน็อกทุกครั้งที่ขับขี่รถจักรยานยนต์

28. ข้อใด*ไม่ใช่*ประโยชน์ของการใช้จักรยานในการเดินทาง (วิเคราะห์เนื้อหา)
- ก. ไม่ใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง
  - ข. มีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุน้อย
  - ค. ราคาค่อนข้างแพงกว่าพาหนะชนิดอื่น
  - ง. การปั่นจักรยานเป็นการออกกำลังกายด้วย
29. ข้อใดเป็นประโยชน์ของหมวกกันน็อก (วิเคราะห์เนื้อหา)
- ก. ช่วยให้ผู้ใส่ดูดีขึ้น
  - ข. ใส่แล้วตำรวจไม่จับ
  - ค. ช่วยเสริมความมั่นใจให้แก่ผู้สวมใส่
  - ง. ช่วยป้องกันศีรษะกระแทกจากการเกิด
30. เมื่อนักเรียนจะขึ้นรถจักรยานยนต์นักเรียนต้องปฏิบัติตัวอย่างไร (วิเคราะห์หลักการ)
- ก. กางร่มป้องกันแสงแดด
  - ข. สวมหมวกผ้าป้องกันแสงแดด
  - ค. สวมหมวกกันน็อกป้องกันศีรษะกระแทกจากอุบัติเหตุ
  - ง. ใส่เสื้อแขนยาวหนาๆ เพื่อป้องกันการถลอกจากการเกิดอุบัติเหตุ

เฉลย

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ง	11.	ง	21.	ง
2.	ข	12.	ก	22.	ง
3.	ง	13.	ข	23.	ง
4.	ค	14.	ค	24.	ก
5.	ง	15.	ข	25.	ง
6.	ง	16.	ข	26.	ง
7.	ง	17.	ค	27.	ข
8.	ก	18.	ง	28.	ค
9.	ข	19.	ค	29.	ง
10.	ง	20.	ง	30.	ค

บรรณานุกรม

- กระปุกดอทคอม. (2551). **เตือนเด็กต่ำกว่า 16 ใช้มือถือเสี่ยง 5 เท่า** เนื่องจกสมอง (Online). <http://highlight.kapook.com/view/29366?view=full>, 1 สิงหาคม 2557.
- กลุ่มงานพยาธิวิทยาภาควิชา. (ม.ป.ป.). **สารบอแรกซ์ผลกรรมมหากภัย** (Online). <http://health.spr.go.th/images/MIS/MIS8.pdf>, 9 กรกฎาคม 2557.
- กลุ่มสื่อสารองค์กร กรมอนามัย. (2554). **กรมอนามัยชี้ เด็กไทยอดกินอาหารเข้าเสี่ยงไม่มีสมาธิ เรียนไม่รู้เรื่อง** (Online). http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHotnew=38419, 9 กรกฎาคม 2557.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2551). **เด็กไทยอันตรายเนโพลซ์ไม่รู้เรื่องอดส์** (Online). www.sktc-o.org/reading_thai.pdf, 1 สิงหาคม 2557.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2555). **ครอบครัวเข้มแข็งรับอาเซียน** (Online). www.thairath.co.th/content/287556, 14 สิงหาคม 2557.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2557). **หวังเด็กไทยจมน้ำตายสูงเฉลี่ยกว่าปีละหมื่นคน** (Online). <http://www.thairath.co.th/content/447140>, 12 กันยายน 2557.
- บัณฑิตแนะแนว. (ม.ป.ป.). **Top 1.5 วิชาภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบัณฑิตแนะแนว
 ลักษณ์ สัจจมาศ. (2549). **กลอนนิทาน** (Online). <https://www.gotoknow.org/posts/69475>, 14 สิงหาคม 2557.
- สนุกดอทคอม. (2556). **อุงพลสติกับภาวะโลกร้อน** (Online). <http://guru.sanook.com/4151>, 9 กรกฎาคม 2557.
- อารยา เรืองมณี. (2552). **นิทานสอนลูกหลานให้ฉลาดอย่างไร** (Online). www.thaigoodview.com/library/contest, 14 สิงหาคม 2557.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2547). **ห้ามขายเหล้า-บุหรี่ เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีทุกหมู่บ้าน** (Online). <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9470000078792>, 9 กรกฎาคม 2557.

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีทั้งหมด 15 ข้อ ให้นักเรียนทำทุกข้อ
2. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	ถ้าสำหรับผู้วิจัย
1	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาภาษาไทย						
2	ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นทุกครั้งที่ได้ครูสั่งงานวิชาภาษาไทย						
3	เมื่อได้ยินคำว่า “วิชาภาษาไทย” ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้						
4	การเรียนวิชาภาษาไทยทำให้มีความรู้กว้างขึ้น						
5	ข้าพเจ้าได้ประโยชน์จากการเรียนวิชาภาษาไทย						
6	เนื้อหาในวิชาภาษาไทยน่าเบื่อ						
7	ข้าพเจ้าคิดว่าไม่ต้องเรียนวิชาภาษาไทยก็ฟังพูดสื่อสารในชีวิตประจำวันได้						
8	การเรียนวิชาภาษาไทยไม่ได้ช่วยให้ชีวิตของข้าพเจ้าดีขึ้นเลย						
9	วิชาภาษาไทยควรเป็นเพียงวิชาเลือกไม่ต้องให้เรียนทุกคน						
10	วิชาภาษาไทยช่วยให้การสื่อสารของผู้เรียนดีขึ้น						
11	วิชาภาษาไทยมีเนื้อหาหลากหลายเรียนแล้วรู้สึกสนุกสนาน						
12	วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่เรียนแล้วเข้าใจยาก						
13	วิชาภาษาไทยช่วยในเรื่องการฟัง ดู พูดและเขียนของ						

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	ตำหนิรับผู้วิจัย
	ข้าพเจ้าได้มาก						
14	เมื่อเทียบกับวิชาอื่นๆ แล้ววิชาภาษาไทยมีประโยชน์น้อยที่สุด						
15	ถึงแม้วิชาภาษาไทยจะยากแต่ข้าพเจ้าก็มีความตั้งใจและพยายามที่จะเรียน						

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	การแปลผล
		ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
		1	2	3	4	5			
1. สาระสำคัญ									
1.1	สอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
1.2	สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้									
2.1	สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
2.2	สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
2.3	ประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
3. เนื้อหา									
3.1	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
3.2	สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
3.3	สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	-1	+1	+1	+1	4	0.80	ดีได้/ ปรับภาษา
3.4	มีความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
3.5	มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้									
4.1	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
4.2	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนการสอนแบบโยนิโสมนสิการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
4.3	กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดเป็นขั้นตอนตามวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
4.4	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
4.5	กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ คิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	การแปลผล
		ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
		1	2	3	4	5			
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้									
5.1	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์กับ สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
5.2	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่ง เรียนรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
5.3	สอดคล้องกับการสอนแบบ โยนิโสมนสิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
5.4	ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านเชิง วิเคราะห์มากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
6. การวัดและประเมินผล									
6.1	เครื่องมือวัดสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์								
6.2	มีวิธีการวัดผลที่สอดคล้องกับ เนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
6.3	มีเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม กับเครื่องมือวัดและวิธีการวัดผล	+1	+1	+1	-1	+1	4	0.80	ดีได้/ ปรับภาษา
6.4	มีการกำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
6.5	มีการประเมินทักษะการอ่านเชิง วิเคราะห์เป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้
6.6	นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวัด และประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ดีได้

ตาราง 12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
4	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
14	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
19	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	การแปลผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
30	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
31	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
38	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
45	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	การแปลผล
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
	1	2	3	4	5			
51	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ตัดไว้/ปรับภาษา
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ตัดไว้

ตาราง 13 แสดงระดับความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1*	.51	.58	26	.51	.08
2	.54	.17	27	.57	.00
3*	.62	.25	28	.54	.17
4	.54	.25	29	.54	.25
5*	.51	.50	30*	.68	.42
6	.51	.08	31*	.68	.25
7	.54	.08	32*	.62	.75
8	.59	.08	33	.43	.00
9*	.65	.50	34*	.68	.33
10*	.57	.50	35*	.65	.67
11*	.54	.50	36*	.54	.42
12*	.49	.58	37	.62	.08
13	.49	.17	38	.57	.08
14	.51	.08	39	.41	.08
15	.54	.17	40	.49	.00
16*	.62	.25	41	.51	.25
17	.70	.50	42*	.57	.25
18	.59	.17	43	.59	.25
19*	.57	.33	44*	.59	.50
20*	.57	.25	45*	.54	.25
21*	.65	.33	46*	.65	.33
22	.70	.08	47	.62	.33
23*	.57	.50	48*	.65	.58
24*	.65	.33	49	.62	.67
25*	.49	.42	50	.57	.50

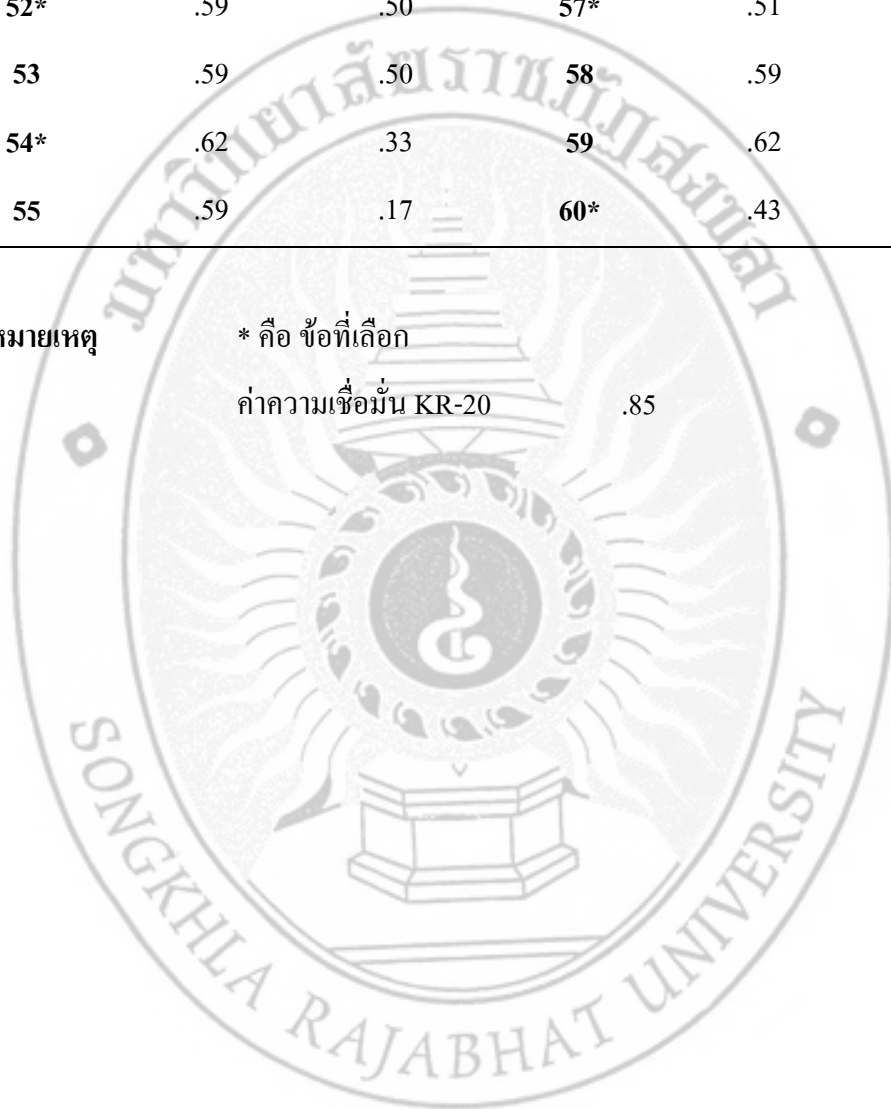
ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
51	.65	.33	56*	.57	.33
52*	.59	.50	57*	.51	.25
53	.59	.50	58	.59	.42
54*	.62	.33	59	.62	.17
55	.59	.17	60*	.43	.33

หมายเหตุ

* คือ ข้อที่เลือก

ค่าความเชื่อมั่น KR-20 .85

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	การแปลผล
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
11	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	คัดไว้/ปรับภาษา
12	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	คัดไว้/ปรับภาษา
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
16	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	คัดไว้/ปรับภาษา
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดไว้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน เท่ากับ 0.78

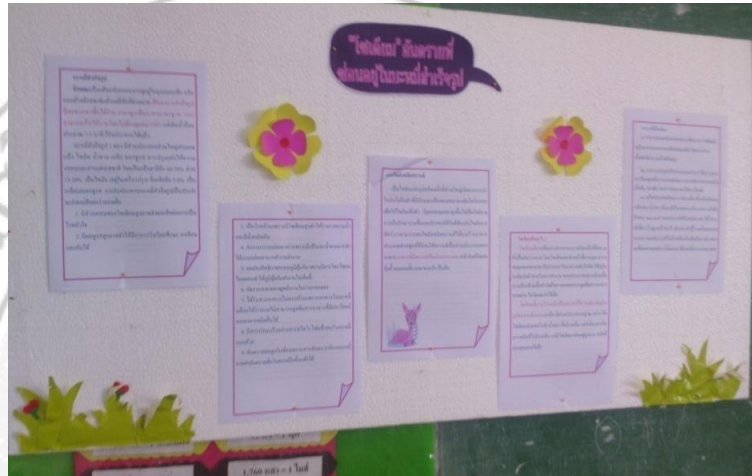
ภาคผนวก จ

ภาพประกอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนติการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนติการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยป้ายนิเทศ

การใช้สื่อที่เป็นของจริง

การใช้สื่อที่เป็นภาพ

มูมสำหรับการสาธิต

ชั้นที่ 2 ชั้นสอน

ฝึกการรวบรวมข้อมูล

ครูจัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 3 วิธีคิด

ฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูล

ฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ทางเลือก

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

นักเรียนอภิปรายผล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวมณัญญา แก้วสองเมือง
วัน เดือน ปีเกิด	6 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	262 หมู่ 1 ตำบลหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ลูกจ้างของรัฐ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านทะเลเหมียง อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
พ.ศ. 2543	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
พ.ศ. 2545	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (บริหารธุรกิจ) วิชาเอกการตลาด โรงเรียนหาดใหญ่อำนวยการบริหารธุรกิจ
พ.ศ. 2547	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บรบ.) วิชาเอกการตลาด มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
พ.ศ. 2552	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2558	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา